

Zelfstandigen Enquête Arbeid

2015

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

TNO innovation
for life

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Zelfstandigen Enquête Arbeid

2015

Methodologie en

globale resultaten

Auteurs

B.J.M. Janssen (CBS)

W. van der Torre (TNO)

E.M.M. de Vroome (TNO)

M. Mol (CBS)

B. Janssen (CBS)

S.N.J. van den Bossche (TNO)

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress: Textcetera, Den Haag en Studio BCO, Den Haag
Ontwerp: Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70, fax 070 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

Deze publicatie is gratis te downloaden via www.monitorarbeid.nl
en via www.cbs.nl
verkoop@cbs.nl
Fax 045 570 62 68
ISBN 978-90-357-2115-9

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, TNO, Leiden, 2015.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits CBS en TNO als bron worden vermeld.

Inhoud

1. Inleiding 4

- 1.1 Aanleiding 5
- 1.2 Doelgroep van de ZEA 6
- 1.3 Inhoud van de ZEA 7
- 1.4 Doel en inhoud van het rapport 7
- 1.5 Openbaarmaking van de resultaten en gebruik door derden 8

2. Verantwoording van de vragen uit de ZEA 9

- 2.1 Overzicht van de onderwerpen in de ZEA 10
- 2.2 Herkomst van de vragen in de ZEA 12
- 2.3 Verrijking van de ZEA met registerdata 25

3. Dataverzameling 30

- 3.1 Steekproef 31
- 3.2 Veldwerk 32
- 3.3 Respons 35
- 3.4 Vergelijking van respons met steekproefkader 40
- 3.5 Weging 46

4. Kwaliteit van de ZEA 50

- 4.1 Item non-respons 51
- 4.2 Betrouwbaarheid van de schalen 53
- 4.3 Reacties van respondenten op de vragenlijst 54
- 4.4 Conclusies over de kwaliteit van de ZEA 2015 55
- 4.5 Vergelijking ZEA 2015 en ZEA 2012 56

5. Resultaten van de ZEA 57

- Bijlage A: begeleidende folder ZEA 103
- Bijlage B: screenshots webvragenlijst ZEA 107
- Bijlage C: aanschrijfbrieven ZEA 113
- Literatuur 117
- Medewerkers 119

1.

Inleiding

De Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA) is een enquête onder zelfstandig ondernemers in Nederland over hun arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid. De ZEA is ontwikkeld in het kader van het meerjarenprogramma Arbeid van TNO dat gericht is op kennisontwikkeling op de middellange termijn. TNO en CBS hebben deze enquête in 2012 voor het eerst uitgevoerd als pilot. Uit de pilot bleek dat de ZEA in de informatiebehoefte van beleidsmakers en belanghebbenden kon voorzien. Daarom heeft het ministerie van SZW opdracht gegeven aan CBS en TNO om de ZEA in 2015 in aangepaste vorm voor een tweede keer uit te voeren.

Van de aangeschreven zelfstandig ondernemers hebben 5.375 personen gerepsondeerd, waarvan er 4.796 bruikbaar waren. Dat komt neer op een totaal responspercentage van 26,9% van de uitgezette steekproef. De doelgroep en de vragenlijst van de ZEA 2015 verschilt van de pilot van de ZEA uit 2012. De doelgroep is toegespitst op de groep zelfstandig ondernemers. Directeuren-groootaandeelhouders en personen met inkomen uit overige arbeid (zoals aangegeven bij de belastingdienst) zijn buiten beschouwing gelaten. Daarnaast is de vragenlijst ingekort om de belasting van de respondenten te beperken en de respons te vergroten.

1.1 Aanleiding

De aanleiding voor de ZEA in 2012 was het gegeven dat zelfstandig ondernemers een belangrijk deel uitmaken van de beroepsbevolking, terwijl er relatief weinig kennis over de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van deze groep beschikbaar was. De ZEA is in dat kader een aanvulling op de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA), die is gericht op de kwaliteit van de arbeid van *werknemers*. Daarnaast is de ZEA een aanvulling op de Werkgevers Enquête Arbeid (WEA, zie Oeij et al.). Deze enquête onder werkgevers is gericht op ontwikkelingen op het gebied van arbeid binnen organisaties, maar laat de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van werkgevers (waaronder zelfstandig ondernemers) *zelf* buiten beschouwing. Daarom hebben TNO en CBS in 2009 onderzoek naar zelfstandigen benoemd als één van de verbeterpunten voor het bestaande onderzoek naar arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid in Nederland (zie Van den Bossche, Van Putten, Houtman en Koppes, 2009). Aangezien de vraagstelling van de NEA onvoldoende aansluit op de situatie van zelfstandig ondernemers, is in 2012 een aparte enquête ontwikkeld. Met een structurele gegevensverzameling onder zelfstandig ondernemers kan een beter beeld worden verkregen van ontwikkelingen in arbeid van de totale werkzame bevolking.

Ook in de politiek is het belang van structurele gegevensverzameling over arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandig ondernemers benadrukt. Zo heeft de heer Ulenbelt (Tweede Kamerlid van de SP) eind 2011 een motie ingediend met het verzoek het periodieke onderzoek naar arbeidsomstandigheden van werknemers uit te breiden met een onderzoek naar arbeidsomstandigheden van zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en daarover te rapporteren in de Arbobalans. De toenmalig staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (de heer De Krom) heeft aangegeven deze motie te beschouwen als ondersteuning van zijn beleid. Naar zijn mening is er reden om de kennis op dit terrein te vergroten. In 2011 hebben TNO en CBS in overleg met het ministerie van SZW afgesproken een pilot uit te voeren voor

de ontwikkeling van een Zelfstandigen Enquête Arbeid, om tegemoet te komen aan bovenstaande kennisbehoeften. De dataverzameling voor deze pilot heeft eind 2012 plaatsgevonden en het rapport is in 2013 gepubliceerd. Gezien het succes van deze pilot en het feit dat de groep zelfstandigen groeit (met name de zelfstandigen zonder personeel) is in 2014 besloten de ZEA wederom af te nemen.

1.2 Doelgroep van de ZEA

Zelfstandigen vormen een belangrijk deel van de beroepsbevolking in Nederland. In 2014 waren er in totaal ruim 1,3 miljoen zelfstandigen (CBS, 2014). Vooral de zelfstandige zonder personeel (zzp'er) is in opkomst. Het aantal zzp'ers groeide van 865.000 personen in 2010 tot 988.000 personen in 2014 (CBS). Niet alleen vanwege de omvang van de groep zijn zelfstandigen van belang voor de Nederlandse economie, maar ook omdat ze onder meer bijdragen aan de flexibiliteit van arbeid. Verder blijkt dat zelfstandigen vaker tot of na de officiële pensioenleeftijd doorwerken dan werknemers (Ottens, Arts, Siermann & Ybema, 2010) en ook aangeven dat zij aanzienlijk langer willen en kunnen doorwerken dan werknemers (Ybema, Geuskens & Van den Heuvel, 2011). Dus ook op het gebied van duurzame inzetbaarheid zijn zelfstandigen een belangrijke groep op de arbeidsmarkt.

Aan de andere kant lijken in tijden van economische teruggang vooral zzp'ers en andere flexwerkers de last van verminderde arbeidsvraag te dragen (Theeuwes & Koopmans, 2010). Bedrijven trachten werknemers met een vast contract zo lang mogelijk in dienst te houden, ten koste van opdrachten aan en inhuur van zzp'ers. Ook zijn er grote verschillen in het inkomen van zelfstandigen. Volgens het Armoedesignalement (SCP/CBS, 2014) bestaat de helft van de werkende armen uit zelfstandigen.

Hoewel de zelfstandigen qua omvang, bijdrage aan de flexibiliteit van de arbeidsmarkt en duurzame inzetbaarheid (langer doorwerken) dus als een interessante en belangrijke groep worden beschouwd, is er weinig bekend over de omstandigheden waaronder zelfstandigen arbeid verrichten. De ZEA heeft als belangrijkste doel om inzicht te geven in de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen.

De doelgroep van de ZEA bestaat uit de zelfstandig ondernemers die winstaangifte doen bij de Belastingdienst. Directeur-groootaandeelhouders (DGA's) en overige niet-werknemers die betaalde arbeid verrichten (personen met inkomen uit overige arbeid) behoren dus niet tot de doelgroep aangezien ze geen winstaangifte doen. Het gaat binnen de groep zelfstandig ondernemers zowel om zelfstandigen *met* personeel (personen die aangeven dat ze personeel in dienst hebben) als zelfstandigen *zonder* personeel (zzp'ers).

De zelfstandigen zonder personeel kunnen weer opgedeeld worden in:

- a. zelfstandigen zonder personeel die voornamelijk hun eigen arbeid inzetten, de 'nieuwe' zzp'ers;
- b. zelfstandigen zonder personeel die voornamelijk goederen of grondstoffen verkopen of produceren (waaronder detailhandel, agrariërs), de 'klassieke' zzp'ers;

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

Schematische weergave doelgroep ZEA

1.3 Inhoud van de ZEA

De ZEA omvat een breed scala aan onderwerpen die de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen betreffen en is daarmee (op onderdelen) vergelijkbaar met de NEA. Er wordt onder andere gevraagd naar werkomstandigheden, werktijden, arbeidsongevallen, ziekte, functioneren, inzetbaarheid en opleiding en ontwikkeling (zie hoofdstuk 2).

De vragenlijst van de ZEA 2015 is een ingekorte versie van de vragenlijst uit 2012. De vragenlijst is ingekort om de belasting van de respondenten te verkleinen en de respons te vergroten. Er is (nog meer dan in 2012) gefocust op vragen rond arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid en een aantal vragen die daar niet aan gerelateerd waren, zijn geschrapt.

Met de informatie die middels de ZEA wordt verzameld, kunnen overheden, belangenverenigingen van zelfstandigen en brancheorganisaties beter inspelen op de behoeften en knelpunten van zelfstandigen en kan het maatschappelijk debat over de rol van zelfstandigen (zoals in de SER) beter worden onderbouwd. Onderzoeksinstituten kunnen helpen met de beantwoording voor specifieke vraagstukken, door middel van secundaire analyses op de ZEA, al dan niet gekoppeld aan andere databronnen.

1.4 Doel en inhoud van het rapport

Dit rapport bevat een methodologische verantwoording van het onderzoek en daarnaast is een tabel opgenomen met alle resultaten. De doelgroepen van het rapport zijn beleidsmakers, politici, belangenbehartigers van zelfstandig ondernemers, brancheorganisaties, sociale partners, onderzoekers, adviseurs en andere

geïnteresseerden. Na het inleidende eerste hoofdstuk beschrijven we in hoofdstuk 2 de herkomst van de vragen. De dataverzameling komt in hoofdstuk 3 aan bod. In hoofdstuk 4 beschrijven we de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de gebruikte schalen en in hoofdstuk 5 staat ten slotte de tabel met inhoudelijke resultaten.

1.5 Openbaarmaking van de resultaten en gebruik door derden

Op basis van de ZEA 2015 zullen diverse publicaties volgen, waaronder wetenschappelijke artikelen, pers- en nieuwsberichten en rapporten. De ZEA 2015 data zullen vanaf 1 juli 2016 – onder voorwaarden – toegankelijk worden gemaakt voor derden via het Centrum voor Beleidsstatistiek van het CBS. Meer informatie hierover is te vinden op de CBS website: www.cbs.nl/cvb. Daarnaast wordt vanaf 1 juli 2016 ook een beveiligd ZEA-databestand beschikbaar gesteld via DANS (zie www.dans.knaw.nl/)

2.

Verantwoording

van de vragen

uit de ZEA

In dit hoofdstuk worden de herkomst en de operationalisaties van de onderwerpen beschreven. De onderwerpen zijn gezamenlijk bepaald door TNO, CBS en SZW. Om de situatie van zelfstandigen in perspectief te kunnen plaatsen is een aanzienlijk deel van de onderwerpen vergelijkbaar met de NEA, zodat vergelijkingen met werknemers op deze onderwerpen mogelijk zijn. Aan de andere kant zijn er belangrijke verschillen tussen zelfstandigen en werknemers en daarom is een aantal specifieke onderwerpen toegevoegd, een aantal onderwerpen weggelaten en een aantal onderwerpen zijn anders geoperationaliseerd dan in de NEA.

De vragenlijst van de pilot van de ZEA in 2012 is als basis genomen voor de vragenlijst van de ZEA 2015. Er zijn echter diverse wijzigingen doorgevoerd. Naar aanleiding van de pilot is de doelgroep van de ZEA2015 aangepast ten opzichte van 2012 (zie hoofdstuk 3) en om de vragenlijst zo veel mogelijk bij de doelgroep te laten aansluiten is een deel van de vragen gewijzigd. Daarnaast bleek uit de pilot dat het invullen van de vragenlijst in 2012 relatief veel tijd kostte, hetgeen ten koste leek te gaan van de respons. Daarom is de vragenlijst voor 2015 flink ingekort, in de hoop de respondentbelasting te beperken en responskans te verhogen. Onder meer zijn vragen geschrapt die niet direct betrekking hadden op arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid en waar mogelijk wordt data verkregen door middel van verrijking (informatie over de respondenten uit andere bronnen). Ook is de routing aangepast, zodat meer vragen alleen aan relevante deelgroepen worden gesteld. Op basis van de pilot is verder de volgorde van de enkele vragen aangepast en zijn diverse tekstuele aanpassingen gedaan ter verbetering. Tot slot vormden wijzigingen in de NEA een andere reden om de ZEA op onderdelen aan te passen, zodat beide databronnen onderling vergelijkbaar blijven. Met al deze aanpassingen is een solide basis is gelegd voor toekomstige ZEA's.

2.1 Overzicht van de onderwerpen in de ZEA

In tabel 2.1.1 geven we een overzicht van de onderwerpen in de ZEA 2015.

2.1.1 Overzicht onderwerpen ZEA

Blok	Onderwerp
Persoonsgegevens	Geslacht Leeftijd Herkomst Provincie Stedelijkheid van gemeente Opleidingsniveau Maatschappelijke positie

2.1.1 Overzicht onderwerpen ZEA (vervolg)

Blok	Onderwerp
Uw situatie als zelfstandige	Personeel in dienst Personeel ingeleend/ingehuurd Medeondernemer/meewerkend gezinslid Diensten of goederen Inzet kapitaalgoederen Hoeveel klanten Omzet grootste klant Financiële situatie bedrijf Omvang werkweek Aantal dagen in de week waarop wordt gewerkt Wenselijke omvang werkweek Afwijkende werktijden Werklocatie Andere personen op werklocatie Situatie voor zelfstandig ondernemerschap Reden voor keuze zelfstandig ondernemerschap
Uw beroep/vak	Beroep Beroepsniveau
Uw bedrijf	Soort bedrijf
Uw werkomstandigheden	Gevaarlijk werk Fysieke belasting Gevaarlijk stoffen & besmetting Autonomie Tijdsdruk Emotionele belasting Cognitieve belasting Gevarieerd werk Beeldschermwerk Ongewenst gedrag
Arbo-regels	Hiërarchisch gezag Verantwoordelijkheid voor veiligheid Verschil met werknemers
Arbeidsongevallen	Arbeidsongeval in afgelopen jaar Uitval door arbeidsongeval Soort Letsel Oorzaak letsel Behandeling letsel
Uw gezondheid	Algemene gezondheidstoestand Burnout Bevlogenheid
Ziekte en Werk	Uitval door ziekte Presenteïsme Arbeidsongeschiktheidsverzekering
De laatste keer dat u niet kon werken vanwege ziekte	Soort klacht Aantal dagen niet gewerkt Werkgebondenheid Oorzaak klacht Contact huisarts of specialist

2.1.1 Overzicht onderwerpen ZEA (slot)

Blok	Onderwerp
Beroepsziekten	Beroepsziekten Contact arts
Functioneren en inzetbaarheid	In-role performance Werkgeschiktheid Werkvermogen
Aspecten van uw werk als zelfstandige	Werkwaarden Tevredenheid vervulling werkwaarden Belastende aspecten zelfstandig ondernemerschap Lidmaatschap Brancheorganisatie
Opleiding en ontwikkeling	Bijwonen activiteiten Opleidingsbehoefte Aansluiting kennis en vaardigheden bij werk Leeroriëntatie
Werk en thuis	Werk-thuisinterferentie Steun en waardering privé omgeving
Toekomstperspectief	Risico op faillissement Zorgen over toekomst bedrijf Baan zoeken als werknemer Voortzetting loopbaan als zelfstandige Doorwerkleeftijd Omstandigheden langer doorwerken Financieel mogelijk eerder te stoppen
Tevredenheid	Tevredenheid arbeidsomstandigheden Tevredenheid werk

2.2 Herkomst van de vragen in de ZEA

In deze paragraaf bespreken we de herkomst van de vragen van de ZEA 2015. Veel vragen komen letterlijk uit de vragenlijst van de pilot van de ZEA 2012. De vragen uit 2012 zijn weer gebaseerd op andere bronnen (voor een overzicht zie Ybema et. al, 2013). In de tekst beschrijven we de wijzigingen van de ZEA 2015 ten opzichte van 2012 en verwijzen we naar de achterliggende bronnen waarop de vragen zijn gebaseerd, in veel gevallen de NEA (zie Koppes et. al., 2012; Koppes et. al., 2013; Hooftman et. al., 2015) of STREAM (Study on Transitions in Employment, Ability and Motivation, zie Ybema et. al., 2011, Van den Heuvel et. al., 2014). De NEA is, zoals eerder aangegeven, een onderzoek naar de kwaliteit van de arbeid van werknemers. STREAM is een longitudinaal onderzoek onder 45- t/m 64-jarigen naar de omstandigheden waaronder werknemers, zelfstandigen en niet-werkenden met behoud van een goede productiviteit en een goede gezondheid in betaald werk kunnen (blijven) participeren.

Persoonsgegevens

De volgende kenmerken van de zelfstandigen komen bij dit onderwerp aan bod:

- Geslacht
- Geboortejahr

Aan het begin van de vragenlijst wordt gecontroleerd of de vragenlijst wordt ingevuld door de juiste persoon. Hiertoe wordt gevraagd naar het geslacht en de geboortedatum van de respondent. Deze gegevens worden vervolgens gecontroleerd met de gegevens die beschikbaar zijn uit de Gemeentelijke Basisadministratie. Indien zowel geslacht alsmede geboortedatum niet overeenkomen, wordt aangenomen dat het niet de juiste persoon betreft. De vragenlijst hoeft dan niet ingevuld te worden. Indien uitsluitend het geslacht of uitsluitend de geboortedatum niet juist is, dan worden alsnog de juiste gegevens ingevoerd zoals de respondent aangeeft.

Daarnaast zijn de persoonsgegevens verrijkt met de volgende kenmerken uit registraties waarover het CBS beschikt: herkomst, generatie, provincie stedelijkheid, en inkomen. Hierdoor konden vragen over deze onderwerpen achterwege blijven in de vragenlijst. De verrijking van de gegevens wordt in paragraaf 2.3 beschreven.

Betaald werk

De volgende kenmerken van de zelfstandigen komen bij dit onderwerp aan bod:

- Zelfstandig ondernemer
- Maatschappelijke positie

Het doel van dit blok is om vast te stellen of de respondent tot de doelpopulatie behoort en om de maatschappelijke positie vast te stellen. In 2012 werd met één vraag naar maatschappelijke positie tevens bepaald of de respondent ook tot de doelpopulatie, namelijk zelfstandig ondernemers die winstaangifte doen, behoorde. In 2015 wordt dit met meerdere vragen gedaan. In 2015 is de doelpopulatie namelijk beperkter dan in 2012.

De vragen om vast te stellen of de respondent zelfstandig ondernemer is, zijn nieuw ontwikkeld voor de ZEA 2015. Voorafgaand aan de vraag wordt eerst de doelpopulatie benoemd. Vervolgens wordt gevraagd of de respondent hiertoe behoort. Wanneer respondenten aangeven dat zij *geen* zelfstandig ondernemer zijn die winstaangifte doen, wordt een controlevraag gesteld waarin gevraagd wordt of ze zichzelf als zelfstandig ondernemer beschouwen. Wanneer respondenten bij deze controlevraag nogmaals bevestigen dat zij geen zelfstandige zijn, verlaten zij de vragenlijst automatisch.

De vraag over maatschappelijke positie is gebaseerd op een vraag uit STREAM. De vraag is aangepast in 2015 omdat de doelgroep verschilt ten opzichte van 2012. Bij de vraag over de situatie waarin de respondent momenteel verkeert, kan gekozen worden uit de antwoordcategorieën: werkzaam als werknemer, zelfstandige die geen winstaangifte doet, inkomen uit overig werk, werkloos, arbeidsongeschikt, VUT/prepensioen, Pensioen/functioneel leeftijdsontslag, schoolgaand/opleiding aan het volgen, huisman/huisvrouw, of geen van deze.

Onderwijs

Het doel van dit vragenblok is om het hoogst behaalde en het hoogst gevolgde onderwijsniveau vast te stellen. Hiertoe wordt de door het CBS gehanteerde standaard vragenblok gebruikt. Er worden vragen gesteld over opleidingen die op dit moment gevolgd worden en opleidingen die in het verleden zijn gevolgd. Van deze opleidingen wordt vastgesteld of ze daadwerkelijk zijn afgerond en of er een diploma is behaald. Ook wordt de duur en het niveau van de opleiding bepaald.

De uitkomsten uit dit vragenblok worden in de verwerking van de ZEA getypeerd en ingedeeld volgens de Standaard Onderwijsindeling (SOI). Dit komt overeen met de NEA. De uitvraag voor opleidingsniveau is gewijzigd ten opzichte van de ZEA 2012. Toen werd in een vraag het hoogst behaalde opleidingsniveau uitgevraagd.

Uw situatie als zelfstandige (algemeen)

De vragen over de situatie als zelfstandige (algemeen) uit de ZEA 2015 zijn bijna allemaal letterlijk overgenomen uit de ZEA 2012. In 2012 zijn deze vragen voor het grootste deel nieuw ontwikkeld, een aantal vragen zijn afkomstig uit STREAM en (in mindere mate) uit de NEA. Ook zijn enkele vragen gebaseerd op de Enquête Beroepsbevolking (EBB).

Er worden groepen items beschreven en vervolgens toegelicht, te beginnen met:

- Personeel in dienst
- Personeel ingeleend
- Type personeel ingeleend
- Medeondernemer/meewerkend gezinslid

Deze vragen zijn nauwelijks veranderd ten opzichte van de ZEA 2012. De vraag over het personeel dat in dienst is bij de zelfstandige, komt uit STREAM en is bedoeld om het onderscheid te maken tussen zzp'ers en zmp'ers (zelfstandigen met personeel). Bij deze vraag is de antwoordcategorie '10-49' personen in dienst uit 2012 opgesplitst. Nu zijn daar de antwoordcategorieën '10-19' en '20-49' personen van gemaakt, omdat dit onderscheid gebruikt wordt om het beroep te typeren.

De vragen over ingeleend personeel zijn nieuw ontwikkeld voor de ZEA 2012 en letterlijk overgenomen in de ZEA 2015. Het doel van deze vragen is om inzicht te krijgen in de (flexibele) samenwerkingsverbanden die zelfstandigen aangaan met derden.

De vraag over medeondernemers of meewerkende gezinsleden is letterlijk overgenomen uit de ZEA 2012. Deze vraag is oorspronkelijk afkomstig uit STREAM, maar we hebben een kleine aanpassing gemaakt voor de ZEA 2012 door bij de categorie 'anders' de mogelijkheid te bieden om een toelichting te geven. Uit deze vraag blijkt in hoeverre zelfstandigen hun onderneming voeren met een medeondernemer, en of ze hulp krijgen van, en werk verschaffen aan, gezinsleden.

- Diensten of goederen
- Inzet kapitaalgoederen

Ook deze twee vragen zijn overgenomen van de ZEA 2012. Echter, bij de eerste vraag naar het aanbieden van diensten of goederen wordt, in tegenstelling tot 2012, een aantal voorbeelden in de toelichting gegeven. Deze voorbeelden worden, weliswaar anders geformuleerd, ook in de Enquête Beroepsbevolking (EBB, CBS) gebruikt, van

waaruit deze vraag afkomstig is. De eerste vraag is bedoeld om het onderscheid te kunnen maken tussen zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) die vooral hun eigen arbeid aanbieden en zelfstandigen zonder personeel die vooral goederen of producten aanbieden. Deze groepen worden hier ook wel omschreven als 'nieuwe' respectievelijk 'klassieke' zzp'ers (zie ook SER, 2010).

Het tweede item is ontwikkeld voor de ZEA 2012 en is bedoeld om het onderscheid te maken tussen zelfstandigen die (op grotere schaal) kapitaalgoederen inzetten en zelfstandigen die dat niet doen. Ook dit onderscheid wordt in de praktijk vaak gemaakt. Omdat het onderscheid voornamelijk voor zzp'ers wordt gebruikt, zijn deze vragen in 2015 alleen aan zzp'ers gesteld. Dit in tegenstelling tot de ZEA 2012 toen ze nog aan alle respondenten werden gesteld.

- Aantal klanten/opdrachtgevers
- Omzet bij grootste klant
- Financiële situatie bedrijf

Deze drie vragen zijn letterlijk overgenomen uit de ZEA 2012, maar bij de routing is een kleine wijziging doorgevoerd. Wanneer de respondent aangeeft dat er maar één klant/opdrachtgever was de afgelopen 12 maanden, dan wordt aangenomen dat 90–100% van de omzet bij de grootste klant/opdrachtgever vandaan komt en dan wordt de vraag naar omzet bij grootste klant niet meer gesteld. De eerste vraag is afkomstig uit STREAM, maar daarbij hebben we in 2012 de antwoordcategorieën aangepast, om kleinere aantallen klanten/opdrachtgevers te kunnen onderscheiden. Hiermee wordt inzichtelijk in hoeverre een zelfstandige afhankelijk is van één of enkele opdrachtgevers/klanten of juist veel klanten/opdrachtgevers heeft. De vraag over het deel van de omzet dat afkomstig is van de grootste klant is ontwikkeld op basis van een vraag in het ZZP-panel van Panteia/EIM, om inzicht te krijgen in de financiële afhankelijkheid van de grootste klant/opdrachtgever. De vraag over de financiële situatie van het bedrijf/de onderneming is letterlijk overgenomen uit STREAM.

Ten opzichte van de ZEA 2012 zijn drie vragen geschrapt in dit blok. Eén vraag naar de (soort) VAR-verklaring (Verklaring Arbeidsrelatie) die de zelfstandigen al dan niet kunnen hebben. Deze informatie kan worden verkregen door verrijking (koppeling aan andere databronnen). Daarnaast is de vraag uit 2012 of de onderneming is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel geschrapt, omdat de informatiebehoefte is vervallen. Op de laatste plaats is de vraag uit 2012 of de respondent een directeur-grotaandeelhouder (DGA) is geschrapt, omdat deze groep geen deel meer uitmaakt van de doelgroep van de enquête.

Uw situatie als zelfstandige: uren

In dit blok vragen wordt gevraagd naar het aantal gewerkte uren, de werkdagen en het aantal uren dat een zelfstandige zou willen werken.

- Omvang werkweek (uren)
- Uren in loondienst
- Aantal dagen in de week waarop wordt gewerkt
- Wenselijke omvang werkweek (uren)

Net als in 2012 wordt gevraagd naar het aantal gewerkte uren, maar nu met de CBS-vraagstelling. Het voordeel is dat zelfstandigen het aantal gewerkte uren niet noodzakelijk *per week* (zoals in 2012) hoeven op te geven. De aanwijzing over marketing en acquisitie-uren is overgenomen uit 2012, maar de aanwijzing uit 2012 dat ook thuis gewerkte uren meegeteld moesten worden, is geschrapt omdat deze verwarrend lijkt. De vraag naar het aantal uren in loondienst is bedoeld voor zelfstandigen die ook werknemer zijn. Deze vraag werd in 2012 ook gesteld, maar wordt in 2015 eerder in het vragenblok gesteld. Teven is de formulering gewijzigd van 'in loondienst' naar 'als werknemer', omdat dit aansluit bij de formulering aan het begin van de vragenlijst. Nieuw in 2015 is dat er een controlevraag volgt bij onrealistische antwoorden. De vraag naar de dagen waarop gewerkt wordt, is bedoeld om het verzuimpercentage te berekenen en is niet veranderd ten opzichte van de ZEA 2012. Deze vraag is afkomstig uit de NEA, maar er is toegevoegd dat het gaat om het werk *als zelfstandige* (voor de zelfstandigen die tegelijkertijd ook in loondienst zijn). Ook de vraag naar het aantal uren dat een respondent zou willen werken is letterlijk overgenomen uit de ZEA 2012 en afkomstig uit de NEA met de toevoeging dat het om het werk als zelfstandige gaat.

In de pilot van de ZEA in 2012 is ook gevraagd naar het aantal uren dat er aan acquisitie/marketing werd besteed. Een vergelijkbare vraag wordt in het ZZP-panel van Panteia/EIM gesteld en hoewel dat onderzoek een andere doelgroep (alleen zelfstandigen zonder personeel) heeft en een ander onderzoeksdesign (panelonderzoek), is deze vraag geschrapt uit de ZEA 2015 om de vragenlijst korter te maken.

Uw situatie als zelfstandige: werktijden en locatie

Dit blok kan worden onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- Andere personen in zelfde werkruimte
- Afwijkende werktijden (avond/nacht, weekend)
- Werklocatie

Dit blok met vragen begint met de vraag welk deel van hun tijd zelfstandigen alleen of met anderen *op dezelfde locatie* werken, omdat dit van belang is voor het Arbobeleid. De doelbepalingen van de Arboret zijn van toepassing op zelfstandigen indien er andere personen op dezelfde locatie (bijvoorbeeld bouwplaats) werkzaam zijn. Deze vraag is ontwikkeld voor de ZEA 2012 en in 2015 letterlijk overgenomen. De vraag uit de ZEA 2012, welk deel van zijn tijd een zelfstandige samenwerkt met andere personen is geschrapt. Reden hiervoor was dat deze vraag niet cruciaal was voor de Arboregelgeving, de vraag ingewikkeld was om te beantwoorden en de vragenlijst ingekort moest worden.

De vragen over afwijkende werktijden zijn aangepast ten opzichte van 2012 naar aanleiding van aanpassingen van de vragen in de NEA van waaruit deze vragen afkomstig zijn. De verandering ten opzicht van 2012 is dat er onderscheid wordt gemaakt tussen avond, nacht, zaterdag en zondag.

De vraag over de locatie waar de zelfstandige doorgaans werkt, is ontwikkeld voor de ZEA 2012 en in 2015 letterlijk overgenomen.

Twee vragen uit de pilot van de ZEA in 2012 over reistijd en thuiswerken zijn geschrapt om de vragenlijst in te korten.

Uw situatie als zelfstandige: Retro

In dit blok worden een aantal vragen gesteld over de situatie voordat de respondent zelfstandige werd, de start als zelfstandige en de oprichting van het huidige bedrijf.

- Situatie voor u zelfstandige werd
- Redenen voor keuze zelfstandigheid

Deze twee vragen zijn in 2012 ook gesteld maar op een andere plek in de vragenlijst. De eerste vraag is met een kleine aanpassing in de formulering overgenomen uit 2012. Daarnaast is het in 2015 (in tegenstelling tot 2012) mogelijk gemaakt om meerdere antwoorden te geven. Bij de vraag over de redenen voor de keuze van zelfstandigheid zijn de antwoordcategorieën aangepast. Er zijn drie antwoordcategorieën toegevoegd op basis van de ingevulde antwoorden bij 'anders namelijk...' uit de enquête van 2012. Dit zijn: 'ik ben ingestapt in een familiebedrijf', 'ik wilde werk en privé beter kunnen combineren' en 'mijn beroep wordt meestal als zelfstandige uitgevoerd'. Tevens zijn twee antwoordcategorieën geschrapt. Het antwoord 'mijn werkzaamheden in mijn vorige baan kwamen te vervallen' is geschrapt gezien de overlap met 'ik ben ontslagen of mijn vorige contract is niet verlengd'. Het antwoord 'mijn baan als werknemer was te zwaar' is geschrapt omdat in 2012 bleek dat weinig respondenten dit antwoord kozen.

De twee vragen zijn in 2012 op basis van STREAM opgesteld. Bij de vraag over de situatie waarin de respondent verkeerde voordat deze zelfstandige werd, is in 2012 een kleine aanpassing gemaakt in één van de antwoordcategorieën (in plaats van de categorie 'ik was net klaar met mijn opleiding' is de categorie 'ik volgde een opleiding', om personen die hun opleiding niet hebben afgerond ook binnen deze categorie te laten vallen). Bij de vraag welke redenen de respondent had om als zelfstandige te gaan werken, hebben we de antwoordcategorieën aangepast ten opzichte van STREAM, om een betere balans tussen positieve en negatieve redenen te krijgen. Daarnaast hebben we, mede naar aanleiding van de test van de vragenlijst met proefpersonen in 2012, een aantal opties weggelaten, specifieker geformuleerd en hebben we twee opties toegevoegd. De opties 'ik heb altijd al als zelfstandige willen werken' is toegevoegd, nadat een aantal proefpersonen had aangegeven dat ze altijd al als zelfstandige wilden werken, zonder daar een (expliciete) rationele argumentatie voor te geven. Ook de reden 'ik wilde niet (meer) voor een baas werken' is op basis van het testen toegevoegd.

- Redenen voor keuze loondienst

Deze vraag is in 2015 toegevoegd om meer inzicht te krijgen in het 'hybride werken' waarbij personen zowel werkzaam zijn als zelfstandige als werknemer. De vraag is nieuw ontwikkeld voor de ZEA 2015.

- Sinds welk jaar zelfstandige
- Sinds welk jaar bestaat onderneming

Bovenstaande twee vragen zijn ontwikkeld voor de ZEA 2012 en in 2015 aangepast. Met deze vraag wordt duidelijk wanneer de respondent voor zichzelf is begonnen en sinds wanneer het huidige bedrijf of onderneming bestaat. Afwijkend van 2012 wordt 'sinds welk jaar' gevraagd in plaats van 'sinds wanneer', omdat dan uit de vraag blijkt hoe nauwkeurig het antwoord moet zijn. Naast de informatiebehoefte worden deze

vragen gebruikt in de routingvoorwaarden voor het vragenblok 'Bedrijf'. Personen die recent als ondernemer zijn gestart of recent een onderneming hebben, krijgen het blok Bedrijf gesteld, zodat de SBI (Standaard Bedrijfsindeling) getypeerd kan worden. In andere gevallen is een SBI uit registratie bekend.

Beroep

Bij dit onderwerp worden vragen gesteld over het beroep of vak dat de zelfstandige uitoefent.

De eerste *open vraag* is een vraag uit de EBB die tevens in de NEA wordt gesteld. Er wordt gevraagd 'wat is uw beroep of functie'. Daarbij wordt aangegeven dat de respondent zo specifiek mogelijk moet antwoorden en er worden voorbeelden gegeven van specifieke en minder specifieke beschrijvingen van beroepen/functies. In de ZEA 2012 werd een open en een gesloten vraag gesteld, toen werd gevraagd naar beroep of vak. Vervolgens wordt er aan respondenten die eerder hebben aangegeven dat ze personeel in dienst hebben, gevraagd of ze uitsluitend leiding geven, of dat ze daarnaast ook dezelfde werkzaamheden als het personeel verrichten. Ook wordt er gevraagd aan hoeveel personen ze leiding geven.

Daarna wordt een open vraag gesteld naar de belangrijkste werkzaamheden die de respondent verricht. Daarbij wordt gevraagd om de werkzaamheden zo specifiek mogelijk te beschrijven. Deze vraag is letterlijk overgenomen uit de EBB. De voorbeelden van specifieke en minder specifieke beschrijvingen zijn echter aangepast aan de doelgroep van zelfstandigen. In de ZEA 2012 werd ook een open vraag gesteld met betrekking tot de belangrijkste werkzaamheden.

Deze vraagstellingen worden gebruikt om de gegevens over beroep te kunnen coderen volgens de International Standard Classification of Occupations (ISCO). Dit gebeurt achteraf in de verwerking van de ZEA.

Bedrijf

In de ZEA worden de vragen over 'Bedrijf' enkel gesteld als de respondent sinds 2013 of later werkzaam is als zelfstandige (of de vraag sinds wanneer hij zelfstandige is niet beantwoord) of als het bedrijf in 2013 of later is gestart (of deze vraag niet beantwoord). In andere gevallen is de aanname dat registerinformatie beschikbaar is.

Net als bij de vragen over beroep worden hier een combinatie van gesloten en open vraagstelling gehanteerd. Er wordt eerst een gesloten vraag gesteld 'Wat voor soort bedrijf of onderneming heeft u'. Vervolgens wordt afhankelijk van het antwoord op deze eerste vraag naar een verdere toelichting gevraagd middels een gesloten of open vraag. Bij de open vragen wordt gevraagd om zo specifiek mogelijk te zijn. Deze vraagstelling is vergelijkbaar met die in de NEA. In de ZEA 2012 was de vraag naar het soort bedrijf of onderneming een open vraag. Vervolgens werd in een gesloten vraag gevraagd in welke sector iemand voornamelijk werkzaam is.

De antwoorden worden in het verwerkingsproces gecodeerd volgens de Standaard Bedrijfsindeling (SBI 2008).

Uw werkomstandigheden

De vragen over dit onderwerp zijn voor een belangrijk deel letterlijk, of met een kleine aanpassing, overgenomen uit de NEA. In de ZEA 2015 zijn kleine aanpassingen doorgevoerd ten opzichte van ZEA 2012. Dit zijn voornamelijk aanpassingen in de formuleringen, die ook in de NEA zijn doorgevoerd.

De werkomstandigheden worden onderverdeeld in (onder meer) de volgende deelaspecten:

- Gevaarlijk werk
- Fysieke belasting
- Gevaarlijke stoffen
- Autonomie
- Taakeisen
- Emotionele belasting
- Moeilijkheidsgraad van het werk
- Gevarieerd werk
- Beeldschermwerk

De eerste vraag over gevaarlijk werk is afkomstig uit de NEA en wordt daar als volgt gesteld: 'moet u gevaarlijk werk doen?'. In de ZEA hebben we de formulering in 2012 aangepast naar 'vindt u dat u gevaarlijk werk verricht?', omdat proefpersonen in de kwalitatieve test van de vragenlijst aangaven dat ze er *zelf* voor kiezen om bepaald werk te verrichten en daarnaast aangaven dat de eigenschap 'gevaarlijk' een subjectieve beoordeling is. Deze constatering kwam overeen met de mening van de klankbordgroep uit 2012. Vervolgens wordt een vraag gesteld, over de belangrijkste gevaren die de respondent loopt, die letterlijk is overgenomen uit de NEA en niet is veranderd ten opzichte van de ZEA in 2012. Deze vraag wordt tegelijkertijd met de eerste vraag zichtbaar op het scherm, zodat een respondent kan zien welke gevaren er onder meer worden bedoeld (in de eerste vraag). Wanneer de respondent invult dat hij geen gevaarlijk werk verricht, verdween deze tweede vraag in 2012 automatisch. In 2015 is een opmerking 'klik op volgende' toegevoegd achter de antwoordcategorie 'nee'. Deze aanpassing is ook doorgevoerd in de NEA.

De vragen over fysieke belasting van het werk, zoals kracht zetten, trillingen, ongemakkelijke werkhouding, herhalende bewegingen en lawaai, zijn letterlijk overgenomen uit de NEA. Omdat de formuleringen in de NEA zijn aangepast, zijn deze aanpassingen ook in de ZEA 2015 doorgevoerd. Ook de vragen over het werken met gevaarlijke stoffen en mogelijk besmettingsgevaar komen letterlijk uit de NEA. De vraag over het gebruik van gehoorbeschermers is geschrapt om de vragenlijst in te korten.

De vragen over autonomie zijn in 2012 gebaseerd op, maar deels anders geformuleerd dan, de NEA. De vraag 'kunt u zelf bepalen op welke tijden u werkt' is niet overgenomen uit de NEA, mede omdat de proefpersonen bij de test van de vragenlijst in 2012 deze vraag zeer verschillend interpreteerden. In principe konden de proefpersonen hun werktijden zelf bepalen, maar aan de andere kant zijn zelfstandigen afhankelijk van de wensen van hun klanten/opdrachtgevers en dit leverde verschillende antwoorden voor dezelfde situatie op. Daarnaast is de vraag uit de NEA: 'kunt u verlof opnemen wanneer u dat wilt' aangepast naar 'kunt u vrij nemen wanneer u wilt', omdat de term 'verlof' niet aansluit bij de situatie van zelfstandigen. Ten opzichte van de ZEA 2012 zijn in de

ZEA 2015 de antwoordcategorieën aangepast naar een driepuntsschaal in plaats van een vierpuntsschaal om aan te sluiten bij de NEA.

De vragen over taakeisen, emotionele belasting, moeilijkheidsgraad en gevarieerd werk/creativiteit zijn letterlijk overgenomen uit de NEA. Hier is de term 'moeten' in bepaalde vragen wel overgenomen, bijvoorbeeld bij de vraag 'Moet u erg snel werken?'. Uit de test in 2012 bleek dat de proefpersonen dit op de beoogde manier interpreteerden. Ten opzichte van de pilot van de ZEA in 2012 is in 2015 een verandering doorgevoerd, bij taakeisen is namelijk één item weggelaten ('Is uw werk hectisch'), vergelijkbaar met de aanpassing in de NEA.

De vraag over beeldschermwerk is overgenomen uit de ZEA 2012, die was gebaseerd op de NEA. De wijzigingen in de toelichting die in de NEA 2014 zijn doorgevoerd, zijn ook in de ZEA 2015 doorgevoerd. Dat wil zeggen: de tablet en de smartphone zijn als voorbeelden van beeldschermwerk opgenomen.

Ongewenst gedrag

De vragen over ongewenst gedrag (ongewenste seksuele aandacht, intimidatie, lichamelijke geweld en pesten) zijn aangepast ten opzichte van de ZEA 2012. In 2012 waren dit aangepaste vragen uit de NEA en in 2015 zijn deze vragen ingedikt om de invulduur van de vragenlijst te beperken. Er wordt in 2015 geen onderscheid meer gemaakt tussen de verschillende personen die ongewenst gedrag kunnen vertonen (klanten/opdrachtgevers of collega's/andere zelfstandigen).

Arboregels

In dit blok komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Hiërarchisch gezag opdrachtgever
- Verantwoordelijkheid voor veiligheid en gezondheid
- Verschil Arboregels

De drie vragen over Arboregels zijn aangepaste vragen uit de ZEA 2012. Aangezien voor zelfstandigen deels andere Arbowetgeving geldt dan voor werknemers, en aangezien bepaalde Arbomaatregelen die in bedrijven worden genomen voor werknemers niet relevant zijn voor onze doelgroep, zijn deze vragen speciaal voor de ZEA 2012 ontwikkeld. In de nieuwe Arbowetgeving voor zelfstandigen die in 2012 is ingevoerd, wordt onderscheid gemaakt op basis van de vraag of zelfstandigen onder hiërarchisch gezag werken van een opdrachtgever of klant en de vraag of er andere personen werkzaam zijn op dezelfde locatie. Deze laatste vraag is eerder aan bod gekomen bij het vragenblok 'uw situatie als zelfstandige'. De vraag naar hiërarchisch gezag is in 2015 aangepast ten opzichte van 2012. In plaats van 'hiërarchisch gezag' wordt gevraagd of de respondent onder 'leiding en toezicht' van de opdrachtgever werkt en ook de voorbeelden zijn aangepast.

Daarna is in dit blok een vraag gesteld over wie er verantwoordelijk is voor de veiligheid en gezondheid van de zelfstandige. Ook deze vraag is aangepast ten opzichte van 2012. In plaats van de te vragen wie er 'wettelijk verantwoordelijk' is, wordt gevraagd naar

wie volgens de respondent verantwoordelijk is. Zo zal er waarschijnlijk minder vaak 'weet ik niet' worden ingevuld en krijgen we inzicht in de kennis van de respondent op dit gebied. Uit de gegevens van de ZEA 2015 blijkt dat dit inderdaad het geval is, het percentage 'weet niet' is gedaald van 3% in 2012 naar 1,1% in 2015. Een vergelijkbare aanpassing is gedaan bij de vraag naar Arboregels. In plaats van 'Gelden er voor u andere Arboregels...' wordt er gevraagd 'Denkt u dat er voor u andere Arboregels gelden...'. In 2012 is er ook gevraagd of die regels voordelig of nadelig zijn voor de zelfstandige, maar deze vraag is in 2015 geschrapt, omdat de vraag niet eenduidig was en de vragenlijst moest worden ingekort.

Arbeidsongevallen

Bij het blok arbeidsongevallen worden de volgende onderwerpen bevestigd:

- Arbeidsongeval in afgelopen jaar
- Uitval door arbeidsongeval
- Soort Letsel
- Oorzaak letsel
- Behandeling letsel

Er wordt allereerst gevraagd of de respondent het afgelopen jaar één of meerdere arbeidsongevallen heeft gehad en vervolgens wordt er doorgevraagd naar *het meest recente* ongeval. Alle acht vragen over arbeidsongevallen zijn overgenomen uit de NEA en aangezien de vragen in de NEA zijn aangepast in de afgelopen jaren, zijn de vragen ook anders dan in de ZEA 2012. Echter, niet alle vragen zijn letterlijk overgenomen uit de NEA. Ten opzichte van de NEA is de formulering bij een aantal vragen aangepast. In plaats van 'verzuim' (naar aanleiding van het ongeval) hebben we de formulering 'uw werk niet kunnen doen' gehanteerd, omdat 'verzuim' minder goed aansluit bij de belevingswereld van zelfstandigen. Bovendien is de vraagstelling over arbeidsongevallen in de NEA uitgebreider omdat er voor meerdere ongevallen details wordt uitgevraagd (in verband met Europese verplichtingen).

Gezondheid

In dit blok worden de volgende items bevestigd:

- Algemene gezondheid
- Burn-outklachten
- Bevolgenheid

De vraag over de algemene gezondheid is aangepast conform de aanpassingen in de NEA van de afgelopen jaren. Ook wordt er niet meer naar lengte en gewicht gevraagd, net als in de NEA van 2014. De vragen over burn-outklachten en bevolgenheid zijn niet aangepast ten opzichte van de ZEA 2012, maar de vragen zijn wel van elkaar gescheiden (eerst een aantal vragen over burn-outklachten en daarna over bevolgenheid).

Ziekte en werk

Bij het blok ziekte en werk worden de volgende onderwerpen bevestigd:

- Soort klacht
- Aantal dagen niet gewerkt
- Werkgebondenheid
- Oorzaak klacht
- Contact huisarts of specialist

Drie vragen over het niet kunnen werken vanwege ziekte of andere gezondheidsredenen zijn gebaseerd op NEA en niet aangepast ten opzichte van ZEA 2012.

Er is in een toelichting wel een kleine aanpassing gedaan in de formulering.

In de NEA wordt gesproken over 'verzuim', maar om beter aan te sluiten bij de belevingswereld van zelfstandigen is er gekozen voor de formulering 'niet (of minder) kunnen werken vanwege ziekte of andere gezondheidsredenen'. Daarnaast hebben we in 2012 een vraag toegevoegd over presenteïsme, omdat personen kunnen gaan werken terwijl ze eigenlijk ziek zijn. Een hypothese is dat presenteïsme bij zelfstandigen relatief vaak voorkomt (in vergelijking met werknemers). Deze vraag is overgenomen uit de TAS (TNO Arbeidssituatie Survey), met een kleine aanpassing in de formulering om beter aan te sluiten bij de situatie van zelfstandigen. Ten opzichte van de ZEA 2012 is de formulering van deze vraag in 2015 aangepast. In plaats van 'Is het de afgelopen 12 maanden wel eens voorgekomen dat u bent gaan werken terwijl u eigenlijk ziek was' is het laatste deel van de vraag aangevuld met het woordje 'te' ('terwijl u eigenlijk te ziek was'). Daarnaast hebben we in 2012 een vraag over arbeidsongeschiktheidsverzekering toegevoegd die we in 2015 letterlijk hebben overgenomen ('Bent u verzekerd voor arbeidsongeschiktheid'). Zelfstandigen zijn niet verplicht zich voor arbeidsongeschiktheid te verzekeren en veel zelfstandigen dat niet lijken te doen vanwege de hoge kosten die eraan verbonden zijn.

De laatste keer dat u niet kon werken vanwege ziekte

Van de vijf vragen over de laatste keer dat een zelfstandige niet kon werken vanwege ziekte zijn er vier hetzelfde als in de ZEA van 2012. Deze vragen zijn vergelijkbaar met de NEA, maar aangepast voor onze doelgroep. We praten wederom niet over 'verzuim' maar over 'niet of minder kunnen werken'. Er is in 2015 een aanvullende vraag gesteld om te bepalen of de zelfstandige een huisarts of specialist heeft geraadpleegd vanwege de ziekte. Deze vraag wordt ook in de NEA gesteld, maar de formulering is aangepast voor de ZEA.

Beroepsziekten

Er zijn drie vragen over beroepsziekten in de plaats gekomen voor de vragen over chronische ziekten uit de ZEA van 2012, omdat dit onderwerp voor het Ministerie van Sociale Zaken Werkgelegenheid belangrijk is. Dit is vergelijkbaar met de NEA en tevens is de vragenlijst hierdoor korter geworden.

Functioneren en inzetbaarheid

De items over in-role performance, werkgeschiktheid en werkvermogen zijn letterlijk overgenomen uit de ZEA van 2012.

In 2012 zijn de vragen over in-role performance en werkgeschiktheid (fysieke en psychische eisen) letterlijk overgenomen uit de NEA en uit STREAM is een vraag over werkvermogen letterlijk overgenomen. De vraag uit de ZEA 2012 over belemmeringen in het werk is in 2015 geschrapt om de vragenlijst in te korten.

Aspecten van uw werk als zelfstandige

In dit blok worden de volgende onderwerpen bevraagd:

- Belang werkwaarden
- Tevredenheid vervulling werkwaarden
- Belastende aspecten zelfstandig ondernemerschap
- Lidmaatschap brancheorganisatie

In dit blok vragen we allereerst naar het belang van bepaalde aspecten van werk in het algemeen (zoals inhoud van het werk, inkomen en ontwikkelingsmogelijkheden) en vervolgens naar de tevredenheid van respondenten met deze aspecten in hun huidige werk. Deze vragen zijn in 2012 voor een belangrijk deel overgenomen uit de NEA, hoewel er enkele aanpassingen zijn gedaan in de formulering (we spreken bijvoorbeeld over 'werk' in plaats van 'baan' en 'inkomen' in plaats van 'salaris') en in de antwoordcategorieën. In 2015 zijn een aantal antwoordcategorieën geschrapt om de vragenlijst in te korten en is één antwoordcategorie anders geformuleerd.

Daarnaast vragen we in dit onderdeel naar een aantal (mogelijk) belastende aspecten die kenmerkend zijn voor het werk van zelfstandig ondernemers, zoals de onzekerheid over de hoogte van het inkomen. Deze vragen zijn in 2012 deels overgenomen uit STREAM, waarbij de antwoordcategorieën zijn aangepast. Ook is er een aantal (mogelijk) belastende aspecten toegevoegd. In aanvulling op STREAM, vragen we in de ZEA naar 'de onzekerheid over de (toekomstige) vraag naar uw producten/diensten' en 'niet of slecht betalende klanten'. In 2015 is één antwoordcategorie geschrapt (onzekerheid over de tijdsbesteding aan het werk) en is één antwoordcategorie anders geformuleerd ten opzichte van 2012. Er wordt nu gesproken over 'beperkte collectieve regelingen voor ziekte en pensioen in plaats van 'het ontbreken' van deze regelingen omdat dat laatste niet meer aansluit bij de huidige context.

Daarnaast vragen we aanvullend naar de ervaren belasting van 'het aantal regels en instanties' waar de respondent mee te maken heeft en naar de ervaren belasting om te 'voldoen aan en bijhouden van wetgeving'. Deze vragen zijn letterlijk overgenomen uit 2012. Twee andere belastende aspecten zijn geschrapt (de verantwoordelijkheid voor personeel en het voeren van administratie/boekhouding) om de vragenlijst in te korten.

In dit blok wordt ook gevraagd naar het lidmaatschap van een brancheorganisatie. Deze vraag is letterlijk overgenomen uit de ZEA 2012, maar de vraag stond toen elders in de vragenlijst. De vraag uit 2012 over de tevredenheid met de activiteiten van de brancheorganisatie is in 2015 geschrapt om de invulduur van de vragenlijst te beperken.

Opleiding en ontwikkeling

Dit blok bestaat uit de volgende onderwerpen:

- Bijwonen activiteiten in het kader van opleiding en ontwikkeling
- Opleidingsbehoefte
- Aansluiting kennis en vaardigheden bij werk
- Leeroriëntatie

Er wordt onder andere gevraagd naar de bijgewoonde activiteiten, de opleidingsbehoefte en naar de aansluiting van de kennis en vaardigheden bij het werk.

Deze vragen zijn letterlijk overgenomen uit de ZEA 2012. De vragen over de bijgewoonde activiteiten zijn gebaseerd op STREAM. Er is in 2012 een kleine aanpassing gemaakt in de formulering in één van de antwoordcategorieën bij de vraag naar welke activiteiten zijn bijgewoond. De vragen over opleidingsbehoefte zijn letterlijk overgenomen uit de NEA en de vraag naar aansluiting van de kennis en vaardigheden bij het werk is met een kleine aanpassing in de formulering overgenomen uit de NEA. Ook wordt er in dit blok gevraagd naar de leeroriëntatie. De vier stellingen over dit onderwerp zijn letterlijk overgenomen uit STREAM.

Een vraag naar het doel van activiteiten in het kader van opleiding en ontwikkeling die in de ZEA van 2012 was opgenomen, is in 2015 geschrapt om de invulduur van de vragenlijst te beperken.

Ook twee stellingen over innovatief gedrag en het nemen van risico's op dat gebied die in de ZEA van 2012 stonden, zijn in 2015 geschrapt.

Werk en Thuis

Drie vragen over werk en thuis zijn letterlijk overgenomen uit de ZEA 2012. Over de werk-privé balans zijn twee vragen gesteld over verwaarlozing van gezins- en familieactiviteiten door het werk en andersom. Deze zijn ook identiek aan de NEA. In 2012 hebben we een nieuwe vraag ontwikkeld over de steun en waardering die de respondent krijgt van partner, familie of vrienden.

Een vraag over de financiële situatie van het huishouden en een vraag over de bijdrage die de respondent levert aan het inkomen van het huishouden waren in 2012 opgenomen, maar in 2015 geschrapt. Vergelijkbare informatie kan door middel van verrijking (koppeling aan andere databronnen) worden gegenereerd.

Toekomstperspectief

Deze vragen over de toekomstperspectieven van de zelfstandige en langer doorwerken zijn letterlijk overgenomen uit de ZEA 2012. Wel is de routing in een aantal gevallen aangepast. Zo worden vragen over het al dan niet langer doorwerken alleen gesteld aan zelfstandigen van 45 jaar of ouder.

- Risico op faillissement
- Zorgen over toekomst bedrijf
- Baan zoeken als werknemer
- Voortzetting loopbaan als zelfstandige

- Doorwerkleeftijd
- Omstandigheden langer doorwerken
- Financieel mogelijk eerder te stoppen

Het vragenblok over toekomstperspectief begint met twee vragen over de continuïteit van het bedrijf/de onderneming die voor de ZEA in 2012 zijn ontwikkeld. We vragen respondenten hoe groot het risico is dat hun bedrijf of onderneming failliet gaat. Daarnaast vragen we de respondent of zij zich zorgen maken over de toekomst van hun bedrijf of onderneming.

Vervolgens vragen we of respondenten het afgelopen jaar hebben nagedacht over een (nieuwe) baan als werknemer en of zij daadwerkelijk actie hebben ondernomen op dat gebied. Deze vragen zijn gebaseerd op NEA-vragen, maar zijn aangepast. Daarnaast vragen we of respondenten over vijf jaar nog steeds hun huidige werk als zelfstandige zouden doen, als het aan hen zelf lag. Deze vraag is in 2012 ontwikkeld voor de ZEA, om de wens om het werk als zelfstandige voort te zetten inzichtelijk te maken.

Ook vragen we naar de leeftijd tot waarop de respondent zou *willen* en zou *kunnen* (lichamelijk en geestelijk) blijven werken op basis van twee vragen die letterlijk overgenomen zijn uit de NEA. Deze vragen worden gevolgd door twee vragen naar omstandigheden die er voor zouden kunnen zorgen dat de respondent (toch) langer zou doorwerken dan hij op dit moment wil of verwacht te kunnen. De vragen zijn overgenomen uit de NEA met een kleine aanpassing in de antwoordcategorieën zodat deze voor zelfstandigen van toepassing zijn. Deze vragen worden in 2015, in tegenstelling tot 2012, alleen gevraagd aan zelfstandigen van 45 jaar en ouder. Tevens is in 2015 de optie om een toelichting te geven op het antwoord 'anders' weggelaten. Ten slotte vragen we op basis van een aangepaste vraag uit STREAM of de respondent financieel gezien kan stoppen vóór de wettelijke pensioenleeftijd. Deze vraag wordt in 2015 alleen gesteld aan respondenten van jonger dan 65.

Tevredenheid

We eindigen het inhoudelijke deel van de vragenlijst met een vraag over de tevredenheid over de arbeidsomstandigheden en de tevredenheid met het werk (alles bij elkaar genomen). Deze vragen zijn letterlijk overgenomen van de ZEA uit 2012. Ze zijn vergelijkbaar met de NEA, waarbij in de formulering van de tweede vraag een kleine aanpassing is gemaakt, om nogmaals duidelijk te maken dat het alleen over het werk als zelfstandige gaat (bedoeld voor zelfstandigen die bijvoorbeeld ook werknemer zijn).

2.3 Verrijking van de ZEA met registerdata

Aan het responsbestand van de ZEA is een aantal variabelen toegevoegd afkomstig uit bevolkingsgegevens en gegevens over inkomen die het CBS al heeft (zie tabel 2.3.1). Hierdoor was het niet nodig om respondenten hierover vragen te stellen in de

enquête. De variabelen die aan het bestand zijn toegevoegd, betreffen enerzijds persoonskenmerken en regiokenmerken anderzijds inkomensvariabelen, die als achtergrondkenmerk in analyses en uitsplitsingen kunnen worden gebruikt. Zo zijn uit de Basisregistratie Personen (BRP) de variabelen geslacht, geboortedatum gekoppeld. Deze kenmerken worden in de vragenlijst gecontroleerd (zie paragraaf 2.2) en eventueel aangepast afhankelijk van het antwoord van de respondent. Daarnaast worden herkomst, generatie, provincie en stedelijkheid ook uit de BRP toegevoegd. Uit de zogenaamde integrale inkomensbestanden van het CBS zijn voorlopige inkomensvariabelen over 2013 toegevoegd. Daarnaast zijn definitieve inkomensgegevens voor 2012 gekoppeld. De inkomensgegevens hebben betrekking op de samenstelling van het huishouden, de positie in het huishouden van de respondent en het besteedbaar huishoudensinkomen. Ook zijn er variabelen toegevoegd over het soort inkomen van de respondent en van zijn of haar eventuele partner. Deze inkomensgegevens kunnen worden gebruikt als achtergrondkenmerk of indelingsvariabele in beschrijvingen en analyses. De gegevens zijn uitdrukkelijk niet bedoeld voor het beschrijven van de inkomenspositie van zelfstandigen. Daarover wordt door het CBS op reguliere basis gerapporteerd in het kader van de Inkomensstatistiek (zie ook kader).

2.3.1 Registergegevens die aan het steekproefbestand zijn toegevoegd

Bron	Variabelen
GBA	Geslacht Leeftijd op enquêtedatum Herkomst Generatie Provincie Stedelijkheid
Integraal Inkomensbestand	Samenstelling huishouden Positie in het huishouden Percentielgroepen gestandaardiseerd besteedbaar huishoudensinkomen Inkomen uit arbeid respondent (ja/nee) Inkomen uit onderneming respondent (ja/nee) Inkomen uit vermogen respondent (ja/nee) Inkomen uit pensioen respondent (ja/nee) Inkomen uit uitkering respondent (ja/nee) Partner inkomen (ja/nee) Inkomen uit arbeid partner (ja/nee) Inkomen uit onderneming partner (ja/nee) Inkomen uit vermogen partner (ja/nee) Inkomen uit pensioen partner (ja/nee) Inkomen uit uitkering partner (ja/nee)

Samenstelling huishouden

De variabele geeft aan of het een één- of meerpersoonshuishouden betreft. Ook blijkt of er wel of geen kinderen in het huishouden. Bij kinderen wordt onderscheid gemaakt tussen jonger en ouder dan 18 jaar.

Positie in het huishouden

Hier wordt aangegeven of iemand hoofdkostwinner is met of zonder partner. Indien iemand partner van de hoofdkostwinner is dan wordt aangegeven of hij/zij gehuwd is. Voor kinderen wordt aangegeven of ze meer of minderjarig zijn.

Percentielgroepen gestandaardiseerd besteedbaar huishoudensinkomen

Percentielgroepen¹⁾ van het bruto-inkomen van het huishouden verminderd met:

- betaalde inkomensoverdrachten,
- premies inkomensverzekeringen,
- premies ziektekostenverzekeringen, en
- belastingen op inkomen en vermogen.

Toelichting: Betaalde inkomensoverdrachten bestaan uit overdrachten tussen huishoudens zoals alimentatie betaald aan de ex-echtgeno(o)t(e). Premies inkomensverzekeringen betreffen premies betaald voor sociale verzekeringen, volksverzekeringen en particuliere verzekeringen in verband met werkloosheid, arbeidsongeschiktheid en ouderdom en nabestaanden.

Dit inkomen is gestandaardiseerd, dat wil zeggen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden om de inkomens van verschillende typen huishoudens onderling vergelijkbaar te maken.

Inkomen uit arbeid

Bij personen en huishoudens wordt hieronder verstaan loon en salaris inclusief de werknemers- en werkgeversbijdrage in de premies voor de sociale verzekeringen, tantième, spaarloon en de beloning van arbeid die niet in dienstbetrekking is verricht. Ook de waarde van het privégebruik van de auto van de werkgever is hiertoe gerekend.

Inkomen uit eigen onderneming

Inkomen uit eigen onderneming bestaat uit het fiscale resultaat uit onderneming vermeerderd met het bedrag van de investeringsaftrek.

Inkomen uit vermogen

Bij personen en huishoudens wordt hieronder verstaan de som van inkomsten uit financieel vermogen, inkomsten uit onroerend goed en inkomsten uit overige bezittingen, verminderd met betaalde rente.

¹⁾ Een percentiel is een van de 100 delen die de dataset in gelijke grootte verdelen. Hier worden steeds groepen gemaakt van 10 percentielen.

Toelichting: Tot inkomsten uit financieel vermogen behoren ontvangen rente van banktegoeden, inkomsten uit obligaties en dividenden. Bij onroerend goed gaat het om inkomsten uit eigen woning en overige inkomsten uit onroerend goed.

Inkomen uit pensioen

De bruto-uitkering AOW en aanvullend pensioen bestaande uit uitkeringen van pensioenfondsen en lijfrente-uitkeringen.

Inkomen uit uitkering

Onder uitkering wordt verstaan: uitkeringen betaald door de overheid die aan huishoudens worden toegekend om financiële zekerheid te bieden tegen een aantal risico's (zoals ziekte, invaliditeit, arbeidsongeschiktheid, ouderdom, het overlijden van naasten en werkloosheid) of om in bepaalde behoeftes te voorzien (zoals huisvesting en onderwijs).

Voorbeelden: zorgtoeslag, bijstand, oorlogspensioenen, pensioenen voormalig overheidspersoneel overzeese gebiedsdelen, kinderbijslag, studiebeurzen.

Inkomenspositie van zelfstandigen

Uitkomsten over de inkomenspositie van zelfstandigen worden door het CBS op reguliere basis gepubliceerd op basis van het Inkomenspanelonderzoek (IPO), een steekproefonderzoek van ca. 250 duizend personen. Zo geeft de Statline-publicatie 'Inkomensklassen; personen' onder meer informatie over het persoonlijk primair inkomen naar sociaaleconomische categorie. Daarbij kan aan de hand van de bron van het inkomen dat een persoon in een jaar ontvangen heeft, onderscheid worden gemaakt naar actieven, niet-actieven en personen zonder inkomen. De actieven bestaan uit de volgende groepen:

- **Werknemers particulier bedrijf**
- **Ambtenaren**
- **Directeuren-grootaandeelhouder**
- **Zelfstandigen**
- **Overige actieven**

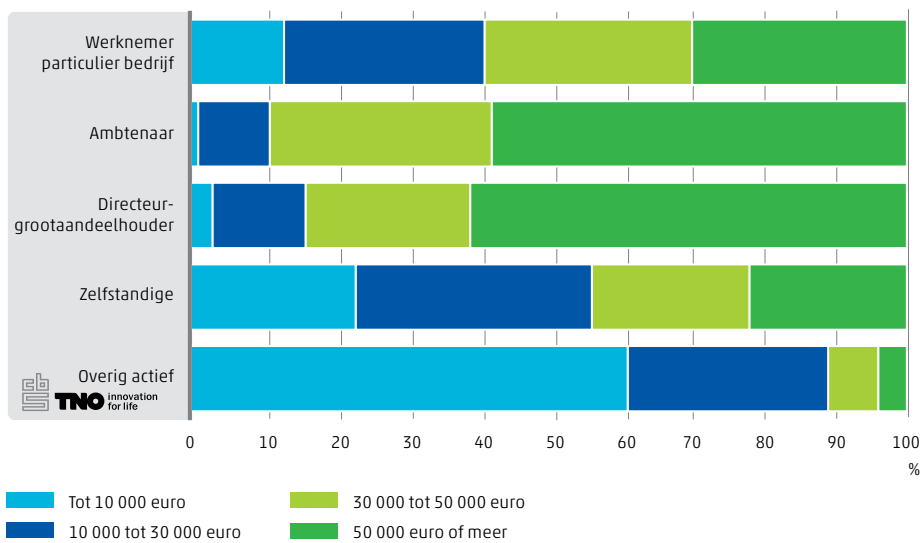
In onderstaande figuur staat de verdeling van het primair inkomen over vier klassen voor de groepen van actieven zoals hierboven beschreven. Het primair inkomen van personen omvat inkomen uit arbeid, inkomen uit eigen onderneming en inkomen uit vermogen. De doelgroep van de ZEA is een deelgroep (winstaangevers) van de zelfstandigen zoals die in het IPO onderscheiden worden.

Bij het IPO worden personen op de volgende wijze in een sociaaleconomische categorie ingedeeld. Zodra er

sprake is van winstaangifte wordt men ingedeeld als zelfstandige. De overige groepen zijn ingedeeld naar

de inkomensbron waarmee op jaarbasis het meeste inkomen is gegenereerd. De groep zelfstandigen uit het IPO komt dus vrijwel overeen met de doelgroep van de ZEA. Voor de exacte bepaling van de doelgroep voor de ZEA zie paragraaf 3.1. Actieven naar klasse van het persoonlijk primair inkomen en sociaaleconomische categorie, 2013 voorlopig.

Actieven naar klasse van het persoonlijk primair inkomen en sociaal-economische categorie, 2013 voorlopig

3.

Dataverzameling

3.1 Steekproef

Doelpopulatie

De doelpopulatie voor ZEA 2015 bestaat uit alle zelfstandige ondernemers van 15 jaar of ouder die in Nederland wonen en werken. Een zelfstandige ondernemer is een persoon die winstaangifte doet bij de Belastingdienst. Het gaat om 'nieuwe' en 'klassieke' zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en zelfstandigen met personeel (zmp'ers). In tegenstelling tot de vorige editie van ZEA horen directeur-grotoaandeelhouders (DGA's) en overige niet-werknemers die betaalde arbeid verrichten (personen met inkomen uit overige arbeid) niet tot de doelpopulatie.

De operationalisatie van de doelpopulatie voor ZEA 2015 is: alle zelfstandige ondernemers in de meest recente Satelliet Zelfstandige Ondernemingen (ABR) met bekende CBS-Standaard Bedrijfsindeling (SBI) die op 1 januari 2015 minstens 15 jaar zijn en op het moment van steekproefbewerking zowel geregistreerd zijn als ingezetene in de Basisregistratie Personen (BRP) als behoren tot particuliere huishoudens. Personen die wonen in een institutioneel huishouden (zoals bijvoorbeeld een bejaardentehuis of een asielzoekerscentrum) worden dus uitgesloten.

Steekproefkader

Het steekproefkader bevat alle mensen die over 2013 winstaangifte bij de Belastingdienst hebben gedaan, medio november 2014 in Nederland wonen en op 1 januari 2015 minstens 15 jaar zijn. Het kader bevat 1.048.368 personen. Dit kader is groter dan de geoperationaliseerde doelpopulatie: bij de steekproefbewerking worden uit het kader getrokken personen die zijn overleden, geëmigreerd of wonen op een adres van de institutionele bevolking uit de steekproef verwijderd. Het steekproefkader bevat per persoon de volgende variabelen: sleutelvariabele, geslacht, geboortjaar, geboortemaand, Standaard bedrijfsindeling en regionale indeling (Corop in 2013), herkomst (autochtoon, westers allochtoon, niet-westers allochtoon, onbekend), herkomst generatie, particulier huishouden in 2013.

Steekproefomvang

Het streven was een respons van 5.000 personen te realiseren waarbij een respons is gedefinieerd als een ingevulde vragenlijst. De omvang van de uit te zetten steekproef is bepaald op 20.200. Uitgaande van een responspercentage van 24,9 procent worden met deze steekproefomvang naar schatting 5.022 responsen gerealiseerd.

Voor ZEA 2015 is een steekproef van personen getrokken uit het steekproefkader dat speciaal hiervoor is afgeleid zoals beschreven in paragraaf 3.1.2. Om er zeker van te zijn dat van de getrokken steekproef na het bewerkingsproces minstens 20.200 personen beschikbaar waren voor uitzet, is een steekproef van $20.200 \times 1,25 = 25.250$ personen getrokken. Voor de ZEA 2012 was de totale steekproefomvang 22.000 personen waarvan er ruim 16.000 tot de groep zelfstandig ondernemers behoorden.

Steekproeftrekking

De steekproef is een systematische Probability Proportional to Size-steekproef.

Alle personen in het steekproefkader hebben dezelfde trekkingskans, behalve jongeren van 15 tot 25 jaar en niet-westerse allochtonen. Jongeren en niet-westerse allochtonen hebben een trekkingskans die anderhalf keer zo groot is. Dit komt doordat van deze groepen bekend is dat ze minder vaak responderen (zoals ook weer bleek uit de ZEA 2012).

Het steekproefkader is eerst gesorteerd op geslacht, leeftijdsklasse, bedrijfstak waarin de zelfstandige werkzaam is, en corop-gebied (regio). De corop-variabele is afgeleid uit de gemeentecode. Daarna zijn de personen binnen een groep van hetzelfde geslacht, dezelfde leeftijdsklasse, dezelfde bedrijfstak, en dezelfde corop in willekeurige volgorde geplaatst. Door het steekproefkader op deze manier te 'schudden' is de steekproef min of meer evenredig verdeeld over deze variabelen. Uit dit kader is een steekproef getrokken van 25.250 personen.

Bij de Basisregistratie Personen (BRP) zijn vervolgens de namen en adressen opgevraagd van de 25 duizend personen in de steekproef. Van de personen die zijn uitgeschreven uit de BRP, krijgt het CBS geen namen en adressen. Een aantal personen heeft bij de gemeente te kennen gegeven dat zij niet willen dat de gemeente hun persoonsgegevens aan derden levert. Deze personen worden verwijderd uit de steekproef, net zo als personen die wonen in een institutioneel huishouden of een asielzoekerscentrum. Ook worden personen verwijderd die op een adres wonen dat het afgelopen jaar al is benaderd voor een regulier CBS-steekproefonderzoek om de enquêtedruk te beperken. Na het verwijderen van deze personen blijft er een steekproef over van 20.280 duizend personen. Uit deze steekproef is volledig willekeurig de definitieve steekproef van 20.200 personen getrokken. Deze steekproef is gesorteerd op adreskenmerken (postcode, huisnummer, huisletter, toevoeging en aanduiding) en vervolgens stapsgewijs in drie porties verdeeld. Voor de ZEA 2012 is de steekproeftrekking op een vergelijkbare wijze uitgevoerd. Toen werd de steekproef echter niet in drie porties verdeeld.

3.2 Veldwerk

Wijze van dataverzameling

Steekproefpersonen konden via internet (CAWI) deelnemen aan het onderzoek.

De volgende strategie is daarbij gehanteerd:

- Steekproefpersonen ontvangen een aanschrijfbrief met daarin het verzoek om via internet deel te nemen aan het onderzoek en de bijbehorende inloggegevens. Bij de aanschrijfbrief wordt een folder meegestuurd die specifiek is samengesteld voor ZEA.
- Twee weken daarna wordt aan steekproefpersonen een eerste rappelbrief verstuurd met daarin opnieuw het verzoek om via internet te reageren. Deze brief wordt alleen verstuurd aan steekproefpersonen waarvan geen respons is ontvangen via internet en die niet via het Contact Centre Inbound (CCI) hebben aangegeven niet te kunnen of willen deelnemen aan het onderzoek.
- Twee weken na de eerste rappelbrief wordt aan steekproefpersonen een tweede rappelbrief verstuurd met opnieuw het verzoek om via internet te reageren. Deze brief wordt alleen verstuurd aan steekproefpersonen waarvan nog geen

respons is ontvangen via internet en die niet via het CCI hebben aangegeven niet te kunnen of willen deelnemen aan het onderzoek. In de brief wordt opgenomen dat respondenten tot 5 april kunnen responderen.

- Op de eerste maandag na de verzenddatum van de tweede rappelbrief worden steekproefpersonen die niet via internet hebben gerespondeerd, die niet via het CCI hebben doorgegeven niet te kunnen of willen deelnemen aan het onderzoek en waarvoor een telefoonnummer bij CBS bekend is, telefonisch gemotiveerd om alsnog de internetvragenlijst in te vullen. De veldwerkperiode voor deze telefonische motivering is voor elke portie drie weken. Respondenten die tijdens de telefonische motivatie aangeven de inloggegevens opnieuw te willen ontvangen krijgen deze meteen door de interviewer teruggekoppeld. Er wordt geen mogelijkheid geboden om de inloggegevens opnieuw op papier te versturen.
- Niet eerder dan een week na afloop van de telefonische motivatie voor de laatste portie wordt de internetwaarneming voor alle porties afgesloten.

Hoewel steekproeven zo kort mogelijk voor aanvang van de waarneemperiode worden getrokken, is niet te voorkomen dat het adres in de BRP niet juist blijkt te zijn omdat de steekproefpersoon is verhuisd. De NAW-gegevens zijn vlak voor de uitzet gecontroleerd. Tijdens de waarneemperiode zijn verhuizers niet herbenaderd.

De aanschrijfbrief, de rappelbrieven en de informatiefolder zijn opgenomen in de bijlagen.

Responsperiode en verzenddata vragenlijst en reminders

De steekproef voor ZEA is in drie porties uitgezet. De waarneming voor de eerste portie is gestart op 8 januari 2015, voor de tweede portie op 22 januari en voor de derde portie op 5 februari. Tabel 3.2.1 bevat per portie de datums waarop de aanschrijven en rappelbrieven zijn verstuurd, de afsluitdatum voor de internetwaarneming en de steekproefaantallen van de verschillende porties. De brieven zijn op donderdag verstuurd met 24-uurs post, zodat deze vlak voor het weekend in de bus vallen. De internetwaarneming is voor alle porties op 7 april afgesloten.

3.2.1 Gegevens internetvragenlijst

Portie	Verzenddatum	Rappeldatum	Afsluiten	Aantal
1	8-jan			6 734
		22-jan		6 175
		5-feb	7-apr	5 543
2	22-jan			6 733
		5-feb		6 184
		19-feb	7-apr	5 669
3	5-feb			6 733
		19-feb		6 239
		5-mrt	7-apr	5 523

De telefonische motivatie werd gestart op de eerste maandag na de verzenddatum van de tweede rappelbrief. Tabel 3.2.2 bevat per portie de begin- en einddatum van de motivatie.

3.2.1 Gegevens telefonische motivatie

Portie	Startdatum	Einddatum
1	9-feb	27-feb
2	23-feb	13-mrt
3	9-mrt	27-mrt

Responsverhogende maatregelen

Om een zo hoog mogelijke respons te realiseren zijn de volgende onderdelen op voorhand opgenomen in de benaderingsstrategie:

- In de brieven is een formulering voor 'informed consent' opgenomen die respondenten uitlegt op welke wijze de privacy van de respondent wordt gewaarborgd.
- Interviewers hadden tijdens de telefonische motivatie de mogelijkheid om respondenten, die tijdens het gesprek aangaven de inloggegevens opnieuw te willen ontvangen, deze meteen via de telefoon terug te koppelen.
- Respondenten die tot het einde van de internetvragenlijst zijn gekomen, maar deze alleen niet hebben verzonden (door op de knop 'verzenden' te drukken), zijn verwerkt als respons. Deze actie is helemaal op het einde van de waarneemperiode uitgevoerd.
- Bij de aanschrijfbrief is een folder gevoegd die specifiek is samengesteld voor ZEA.
- In de aanschrijfbrief wordt verwezen naar de specifiek voor dit onderzoek gemaakte website; www.cbs.nl/ZEA, waar de respondenten meer informatie kunnen vinden over het onderzoek.

Dataverwerking

Nadat het veldwerk van de ZEA was afgerond is de verzamelde data verwerkt. Er werden variabelen samengesteld uit de vraagvariabelen uit de ZEA. Bovendien werden Onderwijs, Beroep en Bedrijf getypeerd, zie ook paragraaf 2.2. Voor alle respondenten werd gecontroleerd of 75 procent van de vragen die aan elke respondent gesteld werden (sommige vragen worden aan de hand van routing slechts aan een deel van de respondenten gesteld, indien van toepassing) met een geldig antwoord was gevuld. Respondenten die niet aan dit criteria voldeden werden niet meegenomen in de weging van de ZEA en nadere analyse.

Daarnaast zijn er bij de verwerking van de data een aantal consistentieregels doorgevoerd die ervoor zorgen dat het totale aantal arbeidsongevallen dat een respondent heeft gehad overeenkomt met de verschillende antwoorden over het aantal ongevallen met een bepaalde verzuimduur.

Bescherming persoonsgegevens

De gegevens die in de ZEA worden gebruikt en verzameld worden vertrouwelijk behandeld door TNO en CBS. Het onderzoek voldoet aan de Wet bescherming persoonsgegevens. Om de gegevens te beveiligen heeft het CBS tal van maatregelen getroffen. Zo is er een strenge geheimhoudingsplicht voor alle medewerkers, op straffe van

rechtsvervolging. Gegevens over mensen worden zo snel mogelijk gescheiden van de namen en de adressen. De gegevens worden verwerkt met goed beveiligde computersystemen waartoe onbevoegden geen toegang hebben. De wet garandeert dat uw gegevens alleen voor statistische doeleinden worden gebruikt. Geen enkele instelling kan toegang opeisen tot de gegevens die het CBS verzamelt. In de statistische informatie die het CBS naar buiten brengt, zijn persoonlijke gegevens nooit te herkennen.

Via het Centrum voor Beleidsstatistiek van het CBS hebben andere onderzoeksinstituten (vanaf 1 juli 2016) de mogelijkheid om – onder voorwaarden – secundaire analyses op het ZEA-bestand uit te voeren. Het Centrum voor Beleidsonderzoek zal het ZEA 2015 databestand vanaf juli 2016 hiervoor beschikbaar stellen. De informatie die op basis van de ZEA – al dan niet gekoppeld aan andere bronnen – naar buiten wordt gebracht, is nooit herleidbaar tot individuele personen. Over de waarborging van privacy zijn de aangeschreven personen voor de ZEA geïnformeerd via de informatiefolder. Daarnaast is op de ZEA-website een paragraaf over privacy opgenomen.

3.3 Respons

Steekproefvervuiling

De uit te zetten steekproef is getrokken uit het steekproefkader met daarin alle mensen die over 2013 winstaangifte bij de Belastingdienst hebben gedaan, medio november 2014 in Nederland wonen en op 1 januari 2015 minstens 15 jaar zijn. Een deel van de zelfstandig ondernemers zullen ten tijde van het onderzoek niet langer werkzaam zijn als zelfstandige. Deze personen zijn ten onrechte in de steekproef opgenomen, wat leidt tot steekproefvervuiling. Bovendien zullen er personen zijn die na 2013 als zelfstandige zijn gestart. Deze personen zijn ten onrechte *niet* opgenomen in de steekproef. Dit heeft geen consequenties voor de steekproefvervuiling, maar betekent dat we op basis van de ZEA geen uitspraken kunnen doen over onlangs gestarte zelfstandigen.

De steekproefvervuiling op basis van de ZEA 2015 kan worden geschat op basis van twee realisatiecijfers, te weten:

1. In de internetvragenlijst konden respondenten aangeven 'geen zelfstandige te zijn'. 465 van de 5.375 respondenten heeft dit antwoord gegeven hetgeen overeenkomt met 8,7% van de totale responsgroep.
2. Aan alle (en dus niet slechts een beperkt deel zoals voor de ZEA 2012) personen die bereid waren deel te nemen aan het gesprek tijdens het telefonische reminder én die vervolgens aangaven niet bereid te zijn de internetvragenlijst voor de ZEA alsnog in te vullen, is de vraag gesteld waarom ze niet bereid waren dit te doen. Van de 1.954 personen (zie tabel 3.3.5), die bereid waren deel te nemen aan het gesprek tijdens het telefonische reminder én die vervolgens aangaven niet bereid te zijn de internetvragenlijst voor de ZEA alsnog in te vullen, gaven er 702 (35,9%) aan geen zelfstandige meer te zijn of nooit te zijn geweest. Dit is 11,5% van de 6.114 respondenten op de telefonische motivatie.

In de veronderstelling dat onder de non-respondenten en niet-bereikten van de telefonische motivatie en de CAWI non-respondenten die niet telefonisch gemotiveerd konden worden een vergelijkbaar aandeel steekproefvervuiling (11,5%) wordt

geconstateerd, wordt de totale steekproefvervuiling geschat op 10,7%. Dit is veel lager dan voor ZEA 2012 het geval was, toen was dat 22%. In 2015 zijn echter meer personen bereikt tijdens de telefonische motivatie (44% van de internet-nonrespons waarvan een telefoonnummer bekend was, in 2012 ten opzichte van 70% in 2015) en hebben vervolgens ook meer personen gerepondeerd. 61% van de steekproefpersonen die zijn benaderd voor het telefonische rappel heeft in 2015 deelgenomen aan het remindergesprek terwijl dit in 2012 slechts 20% was.

In 2012 bleek dat 24,6% van de non-respondenten op de telefonische motivatie aangaf geen zelfstandige meer te zijn of nooit te zijn geweest. Deze vervolgvraag is in 2015 niet gesteld aan de non-respondenten op de telefonische motivatie. Indien betreffende realisatie ook in 2015 als schatting wordt gebruikt voor deze groep, dan bedraagt de steekproefvervuiling naar schatting 11,9%.

Responsresultaten

Internetwaarneming

Er wordt onderscheid gemaakt tussen responsen en bruikbare responsen. Een deel van de responsen blijkt uiteindelijk niet bruikbaar te zijn. Er kan sprake zijn van uitval vanwege kaderfouten of onvoldoende vulling van een ingevulde vragenlijst. Kaderfouten betreft responsen waarvoor geldt dat de door de respondent gerapporteerde geboortedatum en het geslacht beide afwijken van betreffende kenmerken in de registratie of responsen waarvoor geldt dat de respondent antwoordt geen zelfstandige te zijn. Onvoldoende vulling betekent dat minder dan 75% van de vragen die door alle respondenten zouden moeten worden beantwoord met een geldig antwoord is gevuld. 'Weet niet' is daarbij geen geldig antwoord tenzij dit expliciet voor vragen is afgesproken. Gezien de representativiteit van de steekproef was een responsaantal van 5.022 het beoogde doel. Het betreft dan het totaal aantal responsen, dus inclusief de onbruikbare responsen. Tabellen 3.3.1 en 3.3.2 geven de gerealiseerde responsresultaten naar steekproefportie en totaal.

3.3.1 Responsresultaten naar steekproefportie en totaal (aantallen)

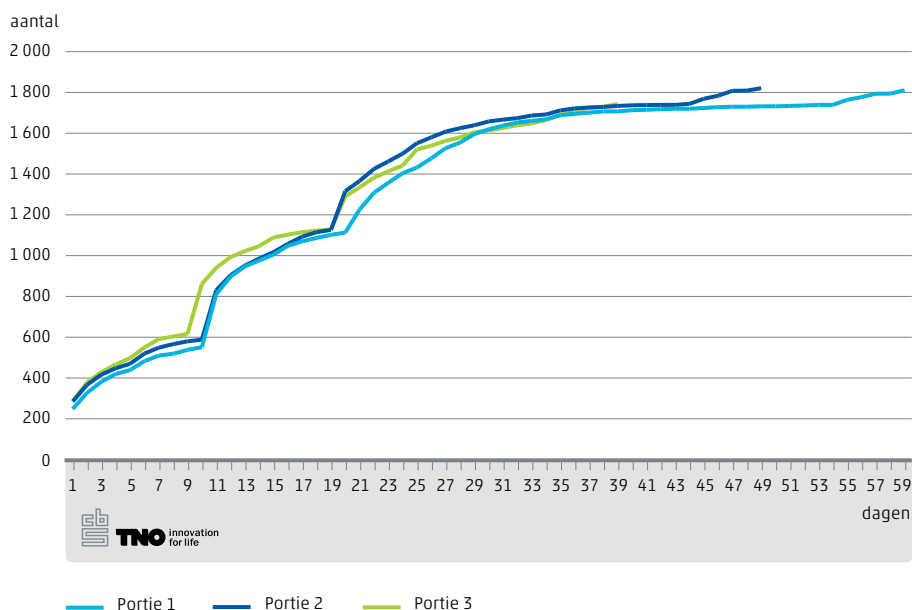
	Portie			Totaal
	1	2	3	
Uitgezette steekproef	6 734	6 733	6 733	20 200
kaderfouten	52	56	52	160
non-respons	125	116	134	375
OP verhuisd in Nederland	11	13	10	34
weigering	72	76	74	222
geen gelegenheid	2	1	1	4
niet in staat	25	19	32	76
taalbarrière	5	2	9	16
overig	10	5	8	23
respons	1 811	1 821	1 743	5 375
volledig	1 668	1 657	1 583	4 908
geen zelfstandig ondernemer	143	162	160	465
geslacht én geboortedatum niet correct	0	2	0	2
geen reactie	4 746	4 740	4 804	14 290

3.3.2 Responsresultaten naar steekproefportie en totaal (%)

	Portie			Totaal
	1	2	3	
Uitgezette steekproef	100	100	100	100
kaderfouten	0,8	0,8	0,8	0,8
non-respons	1,9	1,7	2,0	1,9
OP verhuisd in Nederland	0,2	0,2	0,1	0,2
weigering	1,1	1,1	1,1	1,1
geen gelegenheid	0,0	0,0	0,0	0,0
niet in staat	0,4	0,3	0,5	0,4
taalbarrière	0,1	0	0,1	0,1
overig	0,1	0,1	0,1	0,1
respons	26,9	27	25,9	26,6
volledig	24,8	24,6	23,5	24,3
geen zelfstandig ondernemer	2,1	2,4	2,4	2,3
geslacht én geboortedatum niet correct	0,0	0,0	0,0	0,0
geen reactie	70,5	70,4	71,4	70,7

Zoals uit tabellen 3.3.1 en b blijkt, is het responstarget gehaald. De totale gerealiseerde respons is 1,7 procentpunt boven target (24,9%) geëindigd.

3.1 Responsontwikkeling (aantal) internetwaarneming in de tijd (dagen) per steekproefportie

In figuur 3.3.3 zijn duidelijk de momenten zichtbaar waarop de rappelbrieven zijn aangekomen. Ook is het verloop van de binnengekomen respons per dag voor de drie porties vergelijkbaar. De internetwaarneming heeft voor de eerste steekproefportie 1 week langer geduurd dan voor de tweede en voor de tweede weer 1 week langer dan voor de derde. Op het eind is het effect zichtbaar van het verwerken van de responsen die tot het einde van de internetvragenlijst zijn gekomen, maar deze alleen niet hebben verzonden. Deze actie heeft 0,9 procentpunt toegevoegd aan de totale respons. De waarneming voor de derde steekproefportie is iets achtergebleven bij de overige

twee. Enerzijds komt dit door de kortere waarneemperiode, anderzijds door het feit dat er minder responsen voor deze portie beschikbaar waren om te verwerken, die tot het einde van de internetvragenlijst zijn gekomen, maar deze alleen niet hadden verzonden. Tabel 3.3.4 geeft de responsresultaten met drie varianten voor de berekening van het responspercentage.

3.3.4 Responsresultaten ZEA 2015

	N/%
	N
Uitgezette steekproef	20200
Geschatte steekproefvervuiling (11,9%)	2404
Uitgezette steekproef exclusief steekproefvervuiling	17796
Totale respons	5375
waarvan	
niet bruikbaar	579
waarvan	
te weinig ingevulde antwoorden	112
geen zelfstandige of niet conform steekproefgegevens	467
Bruikbaar	4796
	%
Responspercentage	
totale respons (excl niet zelfstandig ondernemers)- uitgezette steekproef	24,3
bruikbare respons / uitgezette steekproef	23,7
totale respons / uitgezette steekproef	26,6
bruikbare respons / uitgezette steekproef excl. vervuiling	26,9

Gewogen respons

Na afloop van het onderzoek is een gewogen responspercentage uitgerekend waarbij het responspercentage wordt gecorrigeerd voor over- en ondervetegenwoordiging van bepaalde groepen in de steekproef ten opzichte van een proportioneel getrokken steekproef. Dit betekent dat het responspercentage mag worden gewogen naar insluitkans, omdat de steekproef niet evenredig is getrokken. Jongeren en allochtonen zijn immers oververtegenwoordigd in de getrokken steekproef. Het gewicht van een steekproefpersoon is 1 gedeeld door de kans waarmee die persoon is geselecteerd in de steekproef. Op deze manier tellen personen met een grotere insluitkans minder zwaar mee dan personen met een kleinere insluitkans. Omdat de insluitgewichten van alle personen in de steekproef optellen tot het populatietotaal, ziet het gewogen responspercentage er als volgt uit:

$$p = \frac{2 \sum_{k \in A} r_k + 3 \sum_{k \in B} r_k}{2|A| + 3|B|} \times 100$$

Waarbij:

- A de verzameling is bestaande uit personen van 15 tot en met 24 jaar op 1 januari 2015 aangevuld met niet-westers allochtonen in de uitgezette steekproef en B de verzameling personen in de uitgezette steekproef met daaruit weggelaten verzameling A
- |A| het aantal personen is in verzameling A
- |B| het aantal personen is in verzameling B

- r_k gelijk is aan 1 als persoon k heeft gerespondeerd en 0 als persoon k niet heeft gerespondeerd.

Gebruik maken van bovenstaande formule bedraagt het gewogen responspercentage 29,4%.

Telefonische motivatie

Er zijn 9.989 internet non-respondenten telefonisch gemotiveerd. Hiervan hebben er 6.114 het gesprek tijdens de telefonische motivatie volledig doorlopen en zijn daarmee gekenmerkt als respons op de telefonische motivatie (61,2%). 829 steekproefpersonen zijn als non-respons gekenmerkt en 3.046 personen werden niet bereikt. Tijdens de telefonische motivatie is vastgelegd wat het resultaat is van de motivatie. De interviewer had de antwoordopties 'heeft al meegedaan met het onderzoek', 'heeft nog niet meegedaan, maar wil wel meedoen' of 'wil niet meedoen aan het onderzoek'. In tabel 3.3.5 wordt de kruising weergegeven van het vastgestelde antwoord tijdens de telefonische motivatie en het uiteindelijk al dan niet responderen via internet (immers het doel van de telefonische motivatie).

3.3.5 Antwoord telefonische motivatie naar resultaat internetwaarneming

	Resultaat internetwaarneming					
	respons		geen respons		totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	
Heeft al meegedaan met het onderzoek	256	70,7	106	29,3	362	
Heeft nog niet meegedaan, maar wil wel meedoen	755	19,9	3043	80,1	3798	
Wil niet meedoen aan het onderzoek	28	1,4	1926	98,6	1954	
Totaal	1039	17	5075	83	6114	

Uit tabel 3.3.5 blijkt dat het overgrote deel van de personen nog niet heeft meegedaan (94,1%). Van de personen die aangeven al deelgenomen te hebben via internet heeft 70,7% dit daadwerkelijk gedaan. Van de personen die aangeven nog niet te hebben meegedaan maar dit alsnog te gaan doen, doet slechts 19,9% daadwerkelijk mee. Uiteindelijk levert de telefonische motivatie maximaal 755 extra internetresponsen op hetgeen overeenkomt met 3,7% respons (755/20.200).

Het kan echter niet zonder meer worden geconcludeerd dat deze responswinst volledig te danken valt aan de telefonische motivatie. Er zat slechts 1 weekend tussen het verzenden van de tweede rappelbrieven en het starten van de telefonische motivatie. Wellicht hadden steekproefpersonen zonder de telefonische motivatie ook gerespondeerd. Rekening houdend met het aantal internetresponsen dat na de start van de telefonische motivatie is gerealiseerd binnen de groep met bij CBS bekend telefoonnummer en de groep zonder bij CBS bekend telefoonnummer wordt de responswinst op basis van de telefonische motivatie geschat tussen de 1,8 en 3,7 procentpunt.

3.4 Vergelijking van respons met steekproefkader

Vormen de personen die aan de ZEA hebben meegedaan een goede afspiegeling van het steekproefkader? Om deze vraag te beantwoorden vergelijken we de verdeling van een aantal achtergrondkenmerken tussen de respondenten van de ZEA en het steekproefkader. Dit steekproefkader wordt tevens gebruikt om de randtotalen voor de weging te bepalen. Zo is er gekeken naar de verdeling van de kenmerken die uiteindelijk in het weegmodel van de ZEA zijn opgenomen (de zogenaamde weegtermen, zie tabel 3.4.1 en 3.4.2).

3.4.1 Overzicht van weegtermen

Term	Omschrijving
1	Geslacht (2) × Leeftijd (3) × Herkomst (2)
2	Geslacht (2) × Leeftijd (3) × Opleiding (3)
3	Landsdeel (4) × Stedelijkheid (4)
4	Bedrijfstak (7)
5	Leeftijd (6)
6	Besteedbaar huishoudinkomen (10)

De frequentietellingen – in het weegkader en in de respons – van de variabelen die in de non-respons analyse zijn opgenomen, worden hieronder per deelpopulatie gepresenteerd. Merk op dat de frequentietellingen voor de respons zijn gecorrigeerd voor onder- of oververtegenwoordiging van bepaalde groepen bij de steekproeftrekking (door middel van de inverse van de insluitkans).

De verschillen in de tellingen van Geslacht × Leeftijd × Herkomst voor het weegkader en de respons zijn weergegeven in tabel 3.4.3 en bedragen maximaal ruim 5,2 procentpunt. Het grootste verschil bestaat bij de categorie, 'Man : vanaf 55 jaar : autochtoon'. Voor deze groep is de oververtegenwoordiging in de respons ten opzichte van het weegkader gelijk aan 5,2 procent. Verder is voor categorie, 'Man : 15 tot 45 jaar : Autochtoon', de respons met 4,3 procentpunt ondervertegenwoordigd ten opzichte van het weegkader. Ook de allochtonen in deze categorie zijn ondervertegenwoordigd in de respons.

3.4.2 Hulpvariabelen uit het weegmodel

Geslacht (2)	Geslacht van de persoon	Man Vrouw
Leeftijd (3)	Leeftijd van de persoon op één januari 2015, ingedeeld in drie klassen	Van 15 tot 45 jaar Van 45 tot 55 jaar Vanaf 55 jaar
Leeftijd (6)	Leeftijd van de persoon op één januari 2015, ingedeeld in zes klassen	Van 15 tot 35 jaar Van 35 tot 45 jaar Van 45 tot 55 jaar Van 55 tot 65 jaar Vanaf 65 jaar
Herkomst (2)	Herkomst van de persoon	Autochtoon Allochtoon
Bedrijfstak (7)	Bedrijfstak waarin de persoon werkzaam is, volgens de Standaard Bedrijfsindeling 2008	SBI-sectie A SBI-secties B, C, D, E en F SBI-secties G en H SBI-secties I, J, K, L en N SBI-sectie M SBI-secties O, P, S, T en U SBI-secties Q en R
Landsdeel (4)	Landsdeel waarin de gemeente ligt, waarin de persoon staat ingeschreven	Noord Nederland Oost Nederland West Nederland Zuid Nederland
Stedelijkheid (4)	Stedelijkheid van de gemeente, waarin de persoon staat ingeschreven	Sterk of zeer sterk stedelijk Matig stedelijk Weinig stedelijk Niet stedelijk
Opleiding (3)	De hoogst behaalde opleiding van de persoon	Laag Middelbaar Hoog
Besteedbaar huishoudinkomen (10)	Het besteedbaar huishoudinkomen van de persoon in 2012, ingedeeld in decielen	Van 0% tot 10% Van 10% tot 20% Van 20% tot 30% Van 30% tot 40% Van 40% tot 50% Van 50% tot 60% Van 60% tot 70% Van 70% tot 80% Van 80% tot 90% Van 90% tot 100%

3.4.3 Frequentietelling Geslacht × Leeftijd × Herkomst

Weegterm	Weegkader	Respons	Vershil Weegkader
	%		Respons (procentpunt)
Man			
van 15 tot 45 jaar			
autochtoon	19,7	15,4	4,3
allochtoon	6,0	3,0	3,0
Man			
van 45 tot 55 jaar			
autochtoon	15,7	17,5	-1,8
allochtoon	3,1	2,8	0,3
Man			
vanaf 55 jaar			
autochtoon	17,9	23,1	-5,2
allochtoon	2,4	2,6	-0,2
Vrouw			
van 15 tot 45 jaar			
autochtoon	10,9	9,7	1,2
allochtoon	3,1	2,1	1,0
Vrouw			
van 45 tot 55 jaar			
autochtoon	9,6	10,7	-1,1
allochtoon	1,8	1,7	0,1
Vrouw			
vanaf 55 jaar			
autochtoon	8,4	9,9	-1,5
allochtoon	1,3	1,4	-0,1

Het verschil tussen de tellingen van weegterm Geslacht × Leeftijd × Opleiding voor het weegkader en de respons is maximaal 3,8 procentpunt (tabel 3.4.4). De variabele 'opleidingsniveau' is niet beschikbaar voor het ZEA steekproefkader. De verdeling naar opleidingsniveau is daarom, net als bij de NEA, ontleend aan de verdeling die binnen de Enquête Beroepsbevolking (EBB) wordt gevonden. De ondervertegenwoordiging is maximaal voor categorie: 'Man : 15 t/m 44 jaar : Middelbaar opleidingsniveau'. Daartegenover staat een oververtegenwoordiging in de respons van 2,8 procentpunt voor categorie, 'Man ; vanaf 55 jaar : Middelbaar opgeleid'.

3.4.4 Frequentietelling Geslacht × Leeftijd × Opleiding

Weegterm	Weegkader	Respons	Vershil Weegkader
	%		Respons (procentpunt)
Man			
van 15 tot 45 jaar			
laag	4,8	3,3	1,5
middelbaar	11,6	7,8	3,8
hoog	9,4	7,2	2,2
Man			
van 45 tot 55 jaar			
laag	4,1	4,0	0,1
middelbaar	7,8	8,3	-0,5
hoog	6,9	7,9	-1,0
Man			
vanaf 55 jaar			
laag	4,4	5,5	-1,1
middelbaar	7,9	10,7	-2,8
hoog	8,1	9,5	-1,4
Vrouw			
van 15 tot 45 jaar			
laag	1,3	1,0	0,3
middelbaar	5,5	4,0	1,5
hoog	7,2	6,9	0,3
Vrouw			
van 45 tot 55 jaar			
laag	1,6	1,5	0,1
middelbaar	4,5	5,1	-0,6
hoog	5,3	5,9	-0,6
Vrouw			
vanaf 55 jaar			
laag	2,1	2,1	0,0
middelbaar	3,6	3,5	0,1
hoog	3,9	5,7	-1,8

Voor de weegterm Landsdeel x Stedelijkheid bestaat er een ondervertegenwoordiging in de respons van 3,6 procentpunt van mensen uit sterk stedelijke gebieden in West-Nederland.

3.4.5 Frequentietelling Landsdeel x Stedelijkheid

Weegterm	Weegkader	Respons	Vershil Weegkader
	%		Respons (procentpunt)
Noord-Nederland			
zeer sterk en sterk stedelijk	1,4	1,2	0,2
Oost-Nederland			
zeer sterk en sterk stedelijk	5,6	5,6	0,0
West-Nederland			
zeer sterk en sterk stedelijk	30,3	26,7	3,6
Zuid-Nederland			
zeer sterk en sterk stedelijk	6,0	6,1	-0,1
Noord-Nederland			
matig stedelijk	1,4	1,4	0,0
Oost-Nederland			
matig stedelijk	4,2	4,4	-0,2
West-Nederland			
matig stedelijk	8,7	9,3	-0,6
Zuid-Nederland			
matig stedelijk	4,9	5,4	-0,5
Noord-Nederland			
weinig stedelijk	3,2	3,1	0,1
Oost-Nederland			
weinig stedelijk	8,5	8,4	0,1
West-Nederland			
weinig stedelijk	5,0	5,5	-0,5
Zuid-Nederland			
weinig stedelijk	7,1	8,0	-0,9
Noord-Nederland			
niet stedelijk	4,3	4,2	0,1
Oost-Nederland			
niet stedelijk	2,5	2,7	-0,2
West-Nederland			
niet stedelijk	4,2	4,8	-0,6
Zuid-Nederland			
niet stedelijk	2,5	3,2	-0,7

De verschillen in de tellingen naar bedrijfstak voor het weegkader en de respons bedragen maximaal ruim 7,1 procentpunt. Dit verschil wordt gevonden door een oververtegenwoordiging van de respons in Bedrijfstak M (=Adviesering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening). De bedrijfstakken B tot en met H zijn met 3 procentpunt ondervertegenwoordigd in de respons.

3.4.6 Frequentietelling Bedrijfstak

Weegterm		Weegkader	Respons	Vershil Weegkader
		%	Respons (procent-punt)	
A	Landbouw, jacht en bosbouw	9,6	8,2	1,4
B tot en met F	Winning van delfstoffen, Industrie, Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht, Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering, Bouwnijverheid	15,6	12,6	3,0
G en H	Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen, Vervoer en opslag	20,1	17,1	3,0
I tot en met L en N	Verschaffen van accommodatie en maaltijden, Informatie en communicatie, Financiële activiteiten en verzekeringen, Exploitatie van en handel in onroerend goed, Administratieve en ondersteunende diensten	14,9	13,4	1,5
M	Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening	16,1	23,2	-7,1
O en P en S tot en met U	Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen, Onderwijs, Overige diensten, Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik, Extraterritoriale organisaties en lichamen	9,7	9,7	0,0
Q en R	Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening, Kunst, amusement en recreatie	13,9	15,9	-2,0

Uit tabel 3.4.7 blijkt dat personen jonger dan 45 jaar ondervertegenwoordigd zijn in de respons terwijl ouderen juist relatief vaak responderen.

3.4.7 Frequentietelling leeftijd

Weegterm	Weegkader	Respons	Vershil Weegkader
	%	Respons (procent-punt)	
Van 15 tot 35 jaar	15,7	9,5	6,2
Van 35 tot 45 jaar	24,1	20,8	3,3
Van 45 tot 55 jaar	30,3	32,7	-2,4
Van 55 tot 65 jaar	20,6	27,8	-7,2
Van 65 tot 70 jaar	5,9	6,4	-0,5
Vanaf 70 jaar	3,5	2,9	0,6

De lagere inkomens responderen minder goed dan de hogere inkomens zo blijkt uit tabel 3.4.8. In het hoogste inkomensdecil bestaan een oververtegenwoordiging van de respons ten opzichte van het weegkader van 5,7 procentpunt.

3.4.8 Frequentietelling besteedbaar huishoudinkomen

Weegterm	Weegkader	Respons	Vershil Weegkader
	%	Respons (procentpunt)	
Van 0% tot 10%	9,0	6,4	2,6
Van 10% tot 20%	3,5	2,2	1,3
Van 20% tot 30%	3,8	2,8	1,0
Van 30% tot 40%	4,8	4,1	0,7
Van 40% tot 50%	6,1	5,9	0,2
Van 50% tot 60%	8,4	7,1	1,3
Van 60% tot 70%	10,2	9,7	0,5
Van 70% tot 80%	12,4	12,7	-0,3
Van 80% tot 90%	15,5	16,9	-1,4
Van 90% tot 100%	26,3	32,0	-5,7

Conclusie

Uit de verdeling van verschillende kenmerken in het weegkader en de respons blijkt een aantal verschillen. Vaak zijn ouderen, hoogopgeleiden en mensen met een hoger inkomen in enige mate oververtegenwoordigd in de respons. Jongeren zijn vaak ondervertegenwoordigd in de respons. Met deze verschillen is op een aantal kenmerken in de weging rekening gehouden. Dit zorgt ervoor dat de respons na weging zoveel mogelijk representatief is. Informatie over het weegkader is te vinden in paragraaf 3.5.

3.5 Weging

De responsoverzichten uit de vorige paragraaf laten duidelijk zien dat een bepaald 'soort' personen is oververtegenwoordigd in de responsgegevens en dat een ander 'soort' personen is ondervertegenwoordigd. Zo bestaat de respons bijvoorbeeld, na correctie voor de ongelijke trekkansen, voor 69,8% uit personen die 45 jaar of ouder zijn, terwijl de populatie maar voor 60,3% bestaat uit personen die 45 jaar of ouder zijn. Om te corrigeren voor deze over- en ondervertegenwoordiging van een bepaald 'soort' personen worden de responsgegevens gewogen. Het 'soort' personen dat is oververtegenwoordigd in de respons krijgt een lager correctiegewicht, het 'soort' personen dat is ondervertegenwoordigd krijgt een hoger correctiegewicht. Bij het schatten van populatietotalen worden de responsgegevens gewogen met het product van insluitgewicht en correctiegewicht, om zowel te corrigeren voor de ongelijke responskansen als ook voor de ongelijke trekkansen. Het product van insluitgewicht en correctiegewicht heet eindgewicht.

De insluitgewichten zijn gelijk aan de inverse van de trekkansen die gebruikt zijn bij het trekken van de steekproef. De correctiegewichten worden met de calibratieschatter berekend (zie bijvoorbeeld Särndal & Lundström, 2005). Voor het berekenen van de

correctiegewichten heeft de calibratieschatter een weegmodel nodig, dat bestaat uit een lineaire combinatie van het product van een of meer hulpvariabelen. Dit weegmodel moet laten zien welk 'soort' personen oververtegenwoordigd is in de respons en welk 'soort' personen ondervertegenwoordigd is. De calibratieschatter berekent het correctiegewicht zó, dat de met het product van insluitgewicht en correctiegewicht gewogen som van ieder product van hulpvariabelen uit het weegmodel gelijk is aan het populatietotaal van dat product. Voor het berekenen van de correctiegewichten is het weegprogramma BASCULA gebruikt, een onderdeel van het door het CBS ontwikkelde BLAISE.

Het weegmodel

De hulpvariabelen die het weegmodel kent, zijn te vinden in tabel 3.4.2. Op de hoogst behaalde opleiding na, zijn de waarden van alle hulpvariabelen voor alle personen in het steekproefkader te vinden in registers die het CBS mag gebruiken voor het maken van statistieken. Sommeren van die waarden over alle personen in het steekproefkader levert de populatietotalen die de calibratieschatter nodig heeft. De hoogst behaalde opleiding is helaas niet voor iedereen in het steekproefkader te vinden in registers. Om te weten wat de hoogst behaalde opleiding van de respondenten van het onderzoek is, is hierover een vraag opgenomen in de vragenlijst van het onderzoek. Voor het populatietotaal van de hoogst behaalde opleiding worden de responsgegevens van de Enquête Beroepsbevolking gebruikt. Door de responsgegevens van deze enquête te koppelen aan inkomensbestanden kan een schatting gemaakt worden van de verdeling van het aantal personen in het steekproefkader als functie van de hoogst behaalde opleiding. Voor het wegen van de responsgegevens zijn de hulpvariabelen uit tabel 3.4.2 gecombineerd tot het weegmodel uit tabel 3.4.1, dat gebaseerd is op het weegmodel van de ZEA 2012,

Op de term Besteedbaar huishoudinkomen (10) na, is het weegmodel gelijk aan het weegmodel dat gebruikt is voor de ZEA 2012. De term Besteedbaar huishoudinkomen (10) is toegevoegd aan het weegmodel omdat het de weging duidelijk verbetert. Worden de responsgegevens gewogen met het weegmodel zonder die term dan zijn de personen met een hoger besteedbaar huishoudinkomen duidelijk oververtegenwoordigd in de gewogen respons. Van de gewogen respons heeft dan bijvoorbeeld 29.9% een besteedbaar huishoudinkomen in het bovenste deciel, terwijl van de populatie maar 26,3% een besteedbaar huishoudinkomen in dat deciel heeft. Wordt de term Besteedbaar huishoudinkomen (10) niet opgenomen in het weegmodel, dan zijn de schatters van de populatietotalen van doelvariabelen die sterk samenhangen met het besteedbaar huishoudinkomen vertekend.

Met een minimale celvulling van 53, ruim boven de gebruikelijke ondergrens van 20 (zie bijvoorbeeld Särndal, Swensson, & Wretman, 1992, paragraaf 7.7) is er ruimte om het weegmodel uit te bereiden. Toch is van deze ruimte geen gebruik gemaakt omdat bovenstaande weegmodel al zes negatieve gewichten levert. Een weegmodel met meer termen zou waarschijnlijk een groter aantal negatieve gewichten hebben, wat niet wenselijk is. Om ook met bovenstaande weegmodel geen negatieve gewichten te hebben, worden de correctiegewichten bij het wegen begrensd tot positieve waarden.

De gewichten

Als de correctiegewichten bij het wegen worden begrensd dan hebben de eindgewichten van de 4.796 respondenten van de 20.200 personen in de steekproef een minimum waarde van 38,9 en een maximum waarde van 715,2. Een vuistregel zegt dat de verhouding tussen het maximum en de mediaan van de eindgewichten niet groter moet zijn dan 3,5. Een verhouding groter dan 3,5 kan er op wijzen dat de varianties van de schatters van de populatietotalen van sommige doelvariabelen hoog is. Met een waarde van 3,4 voor deze verhouding voldoet de weging aan deze vuistregel.

Voor het bespreken van de waarden van de correctiegewichten is het handig om de correctiegewichten te schrijven als het product van een gemiddeld correctiegewicht en een met dat gemiddelde correctiegewicht genormaliseerd correctiegewicht.

Het gemiddelde correctiegewicht is gelijk aan

$$\bar{c} = \frac{\sum_{i \in S} \pi_i^{-1}}{\sum_{i \in R} \pi_i^{-1}},$$

met S de steekproef, R de verzameling van respondenten en π_i^{-1} het insluitgewicht van persoon i . Het genormaliseerde correctiegewicht is gelijk aan

$$c_i^n = \frac{c_i}{\bar{c}},$$

met c_i het correctiegewicht van persoon i . Het gemiddelde correctiegewicht corrigeert voor de totale uitval door non-respons. Het gemiddelde correctiegewicht heeft de waarde 4,12, die gelijk is aan de inverse van het met het insluitgewicht gewogen responspercentage, 24,2%. Het genormaliseerde correctiegewicht corrigeert voor de selectiviteit in de non-respons. Personen van het 'soort' personen dat is ondervertegenwoordigd in de respons hebben een genormaliseerd correctiegewicht dat groter is dan één, personen van het 'soort' personen dat is oververtegenwoordigd in de respons hebben een genormaliseerd correctiegewicht dat kleiner is dan één.

Zouden de hulpvariabelen van het weegmodel geen over- of ondervertegenwoordiging laten zien van een bepaald 'soort' personen, dan hadden alle genormaliseerde correctiegewichten de waarde één. Maar paragraaf 3.4 laat zien dat de hulpvariabelen uit het weegmodel wel over- en ondervertegenwoordiging in de respons laten zien.

De waarden van de genormaliseerde correctiegewichten verschillen dan ook duidelijk van één, zoals tabel 3.5.1, met het gemiddelde en de standaarddeviatie van de genormaliseerde correctiegewichten, laat zien. Ook tabel 3.5.1, laat duidelijk zien dat alle hulpvariabelen uit het weegmodel een bijdrage leveren aan het corrigeren van de selectiviteit in de non-respons. Alle hulpvariabelen uit het weegmodel kennen zowel categorieën met een gemiddeld genormaliseerd correctiegewicht dat groter is dan één, als ook categorieën met een gemiddeld genormaliseerd correctiegewicht dat kleiner is dan één.

3.5.1 Gemiddelde en standaarddeviatie van het genormaliseerde correctiegewicht

Variabele	Categorie	Gemiddelde	Standaarddeviatie
Geslacht (2)	Man	1,022	0,450
	Vrouw	0,992	0,372
Leeftijd (6)	Van 15 tot 35 jaar	1,675	0,392
	Van 35 tot 45 jaar	1,174	0,404
	Van 45 tot 55 jaar	0,928	0,284
	Van 55 tot 65 jaar	0,743	0,289
	Van 65 tot 70 jaar	0,933	0,307
	Vanaf 70 jaar	1,206	0,309
Herkomst (2)	Autochtoon	0,955	0,373
	Allochtoon	1,322	0,539
Opleiding (3)	Laag	1,070	0,433
	Middelbaar	1,047	0,442
	Hoog	0,955	0,396
Landsdeel (4)	Noord Nederland	1,061	0,408
	Oost Nederland	0,99	0,395
	West Nederland	1,057	0,448
	Zuid Nederland	0,914	0,387
Stedelijkheid (4)	Zeer ster en sterk stedelijk	1,114	0,448
	Matig stedelijk	0,946	0,392
	Weinig stedelijk	0,962	0,388
	Niet stedelijk	0,905	0,399
Bedrijfstak (7)	A	1,190	0,361
	B tot en met F	1,244	0,405
	G en H	1,195	0,379
	I tot en met L en N	1,124	0,408
	M	0,701	0,34
	O en P en S tot en met U	1,023	0,375
	Q en R	0,884	0,351
Besteedbaar huishoudinkomen (10)	Van 0% tot 10%	1,411	0,419
	Van 10% tot 20%	1,587	0,376
	Van 20% tot 30%	1,363	0,428
	Van 30% tot 40%	1,185	0,403
	Van 40% tot 50%	1,047	0,383
	Van 50% tot 60%	1,189	0,42
	Van 60% tot 70%	1,058	0,383
	Van 70% tot 80%	0,987	0,377
	Van 80% tot 90%	0,923	0,367
	Van 90% tot 100%	0,831	0,356

4.

Kwaliteit van

de ZEA

De kwaliteit van de ZEA hangt af van diverse kenmerken van het onderzoek. Ten eerste de respons. Hierbij gaat het vooral om de hoogte van het responspercentage en in hoeverre er aanwijzingen zijn voor selectiviteit van de respons. Dit onderwerp is in hoofdstuk 3 uitgebreid aan bod gekomen.

Een tweede kenmerk dat mede bepalend is voor de kwaliteit van de ZEA betreft de antwoorden op de vragen in de vragenlijst. Hierbij gaat het ten eerste om de mate waarin vragen worden overgeslagen (item non-respons) en ten tweede om de betrouwbaarheid of homogeniteit van de gehanteerde schalen in de vragenlijst. Daarnaast zijn de reacties van respondenten op een open vraag aan het einde van de vragenlijst relevant, waarin de respondenten konden aangeven wat zij van de vragenlijst vonden.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van ongewogen gegevens. Hierdoor kunnen aantallen en percentages afwijken van de aantallen en percentages in de tabel met inhoudelijke resultaten, waarbij de gegevens worden gewogen om zo representatief mogelijke uitspraken te kunnen doen over zelfstandigen in Nederland.

4.1 Item non-respons

In een schriftelijke vragenlijst kunnen respondenten naar keuze vragen beantwoorden of overslaan. In een internet-enquête zoals de ZEA is dit afhankelijk van de wijze waarop de vragenlijst is geprogrammeerd. In de ZEA hebben we ervoor gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de internet-enquête van de NEA en respondenten de mogelijkheid te geven om vragen over te slaan. Dit is echter niet expliciet aangegeven in de toelichting van de vragenlijst voor de respondenten. Wij beschouwen een vragenlijst als bruikbaar indien minimaal 75% van de vragen is ingevuld.

In de vragenlijst zijn sommige vragen noodzakelijk om te beantwoorden om de vragenlijst te vervolgen. Dit zijn de vragen waarvan de antwoorden bepalen of andere vragen al dan niet worden gesteld. Om problemen in de routing van respondenten te voorkomen, kunnen respondenten alleen verder in de vragenlijst indien ze de betreffende selectievraag beantwoorden.

Ontbrekende waarden op individuele vragen worden veroorzaakt doordat respondenten vragen overslaan omdat ze het antwoord niet weten of niet willen geven. Het kan wijzen op een onduidelijke of foutieve vraagstelling. Bij het overgrote deel van de vragen was het aantal ontbrekende waarden zeer beperkt (minder dan 3% van de respondenten die de betreffende vraag had moeten beantwoorden). In tabel 4.1.1 staan de vragen genoemd die meer dan 3% ontbrekende waarden hadden.

4.1.1 Vragen met meer dan 3% ontbrekende waarden

	Aantal valide antwoorden	Ontbrekende waarden	Aantal verwachte antwoorden
		%	
Tot welke leeftijd denkt u – lichamelijk en geestelijk – in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten?	2810	41,4	4796
Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken?	3090	35,6	4796
Heeft u de afgelopen 12 maanden personeel ingeleend/ingehuurd? Dit betreft personen van wie u niet de werkgever bent.	4278	10,8	4796
Hoeveel uur per week zou u als zelfstandige willen werken?	4401	8,2	4796
Hoeveel werkdagen heeft u deze laatste keer niet (of minder uren) gewerkt?	1778	6,9	1909
Maakt u gebruik van eigen kapitaalgoederen, ter waarde van minimaal 100 000 euro? Zoals een vrachtwagen, een winkelpand of eigen grond.	3595	3,4	3721
Heeft u één of meer van de volgende beroepsziekten?	4638	3,3	4796
Mogelijkheid om thuis te werken	4636	3,3	4796
Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk?	4642	3,2	4796
Heeft uw bedrijf als belangrijkste doel de verkoop van goederen of grondstoffen [bijvoorbeeld (web)winkel, café, boerderij] of biedt u vooral uw eigen arbeid of diensten aan [bijvoorbeeld klusser, kapper, adviseur]?	3602	3,2	3721
Onder welke omstandigheden zou u in staat zijn om tot een hogere leeftijd door te werken dan u nu verwacht te kunnen?	3212	3,1	3314

Uit tabel 4.1.1 blijkt dat vooral de vragen over de leeftijd tot welke men wil of denkt te kunnen doorwerken tot veel ontbrekende waarden leiden. Deze vragen zijn wellicht lastig omdat ze hypothetisch gesteld zijn en veel respondenten weten dit wellicht (nog) niet. Er was geen antwoordcategorie 'weet ik niet', waardoor mensen die het niet wisten deze vraag waarschijnlijk hebben overgeslagen. Echter, als er wel een optie 'weet ik niet' wordt toegevoegd, leert de ervaring dat veel respondenten daarvoor kiezen bij dit soort vragen (en dus geen schatting meer doen). Ook de vraag over het financieel in staat zijn te kunnen stoppen met werken voor de pensioenleeftijd is hypothetisch en waarschijnlijk af en toe lastig in te schatten. Het aantal uren dat men als zelfstandige zou willen werken lijkt ook voor een deel van de respondenten moeilijk in te schatten, net als de vraag hoeveel werkdagen de respondent niet of minder hebben gewerkt bij de laatste keer dat hij of zij afwezig was vanwege ziekte. Die vraag over afwezigheid is wellicht moeilijk in te schatten, omdat veel respondenten waarschijnlijk geen standaard werktijden hebben, de verloren tijd wellicht compenseren en omdat het wellicht moeilijk is dit te herinneren. De vraag over het inlenen/inhuren van personeel is ook relatief vaak niet beantwoord. Mogelijk is het niet duidelijk voor respondenten wat voor soort personeel wordt bedoeld. In 2012 waren er bij deze vraag minder ontbrekende antwoorden. In 2012 is de vervolgvraag, waaruit blijkt om wat voor soort ingeleend/ingehuurd personeel het gaat, op hetzelfde scherm getoond. Dat zullen we meenemen voor een volgende ZEA. Verder leert de ervaring dat open vragen relatief vaak ontbrekende waarden opleveren en dat blijkt ook nu weer het geval.

De conclusie is dat het voor het overgrote deel van de vragen in de ZEA weinig ontbrekende waarden zijn en dat een klein aantal vragen tot hoge item non-respons leidt.

4.2 Betrouwbaarheid van de schalen

De betrouwbaarheid van de samengestelde schalen in de ZEA wordt afgemeten aan Cronbach's alfa. Dit is een maat voor de homogeniteit van de schaal. Cronbach's alfa is afhankelijk van het aantal items en de onderlinge correlaties tussen de items van de schaal. In het algemeen wordt Cronbach's alfa van 0,70 of hoger als acceptabel gezien en Cronbach's alfa van 0,80 of hoger als goed. Bij een gering aantal items wordt ook Cronbach's alfa tussen de 0,60 en 0,70 wel geaccepteerd (De Heus, Leeden & Glazendam, 1995).

In tabel 4.2.1 zijn schalen en de items waaruit de schaal is opgebouwd weergegeven. Uit de tabel blijkt dat alle schalen een acceptabele of goede betrouwbaarheid hebben, met uitzondering van autonomie. Hier zorgt het item 'Kunt u vrijnemen wanneer u dat wilt' voor de lagere Cronbach's alfa. Indien dat item buiten beschouwing wordt gelaten zou de Cronbach's alfa 0,75 worden. In 2012 was de Cronbach's alfa voor autonomie echter wel hoger (0,78). Voor de vergelijkbaarheid is de schaal voor autonomie niet aangepast.

4.2.1 Schalen in de ZEA met onderliggende items en Cronbach's alfa

Schaal en items	Cronbach's alfa
Autonomie Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert? Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden? Kunt u zelf uw werktempo regelen? Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen? Kunt u vrij nemen wanneer u dat wilt?	0,68
Tijdsdruk Moet u erg snel werken? Moet u heel veel werk doen? Moet u extra hard werken?	0,86
Emotionele belasting Brengt uw werk u in emotioneel moeilijke situaties? Is uw werk emotioneel veeleisend? Raakt u emotioneel betrokken bij uw werk? Cognitieve belasting	0,79
Vereist uw werk intensief nadenken? Vergt uw werk dat u er uw gedachten bij houdt? Vergt uw werk veel aandacht van u?	0,81
Gevarieerd werk Is uw werk gevarieerd? Vereist uw werk dat u nieuwe dingen leert? Vereist uw werk creativiteit?	0,72
Burnout Ik voel me emotioneel uitgeput door mijn werk Aan het einde van een werkdag voel ik me leeg Ik voel me moe als ik 's morgens opsta en geconfronteerd word met mijn werk Het vergt heel veel van mij om de hele dag met mensen te werken Ik voel me compleet uitgeput door mijn werk	0,88

4.2.1 Schalen in de ZEA met onderliggende items en Cronbach's alfa (slot)

Schaal en items	Cronbach's alfa
Bevlogenheid Als ik werk voel ik me fit en sterk Ik ben enthousiast over mijn werk Ik ga helemaal op in mijn werk	0,85
In-role performance / functioneren Ik behaal alle doelen (werkopdrachten) die bij mijn werk horen De taken die bij mijn werk horen, gaan me goed af Ik presteer goed in mijn werk	0,86
Leeriorientatie In mijn werk probeer ik telkens weer nieuwe dingen te leren Ik denk er over na hoe ik in de toekomst mijn werk zo goed mogelijk kan blijven doen In mijn werk zoek ik de mensen op waar ik iets van kan leren Ik zorg ervoor dat ik qua kennis en vaardigheden goed mee kan komen met veranderingen in mijn werk	0,87

4.3 Reacties van respondenten op de vragenlijst

Aan het einde van de vragenlijst is aan respondenten gevraagd of zij opmerkingen hadden over de vragenlijst.

Respondenten gaven aan het een goed onderzoek te vinden met interessante, relevante vragen voor zelfstandig ondernemers. Veel respondenten (66%) zouden de resultaten van het onderzoek graag tegemoet zien.

De belangrijkste suggesties voor verbeteringen van de respondenten betroffen hoofdzakelijk de volgende onderwerpen:

- Lengte van de vragenlijst
- Lay-out van de vragenlijst
- Relevantie vragen/missende onderdelen

De lengte van de vragenlijst, of eigenlijk de invulduur van de vragenlijst, was een belangrijk aandachtspunt bij het ontwikkelen van de ZEA 2015. In de pilot 2012 bleek dat de invulduur van de vragenlijst te lang was en daarom is de vragenlijst in 2015 ingekort. Gemiddeld deden respondenten er 29 minuten over om de vragenlijst in te vullen (waarbij uitschieters buitens beschouwing zijn gelaten). De mediaan (50^e percentiel) was 25,4 minuten in 2015 ten opzichte van ongeveer 34 minuten in 2012. In 2015 deed 24,4% van de respondenten er tussen de 3 en 20 minuten over om de vragenlijst in te vullen. Verder deed 6,9% van de respondenten er langer dan 1 uur over (met een maximum van meer dan 12 uur omdat het dan aannemelijk is dat de vragenlijst open is blijven staan zonder dat de respondenten er actief mee bezig waren). Ten opzichte van 2012 is de invulduur van de vragenlijst flink verbeterd. Toch zal er voor de toekomst over nagedacht moeten worden om de invulduur verder te beperken naar een gemiddelde van ongeveer 25 minuten.

De opmerkingen rond de layout van de internetvragenlijst zullen hier niet in detail worden besproken, maar zullen worden meegenomen in toekomstige enquêtes.

Met betrekking tot de relevantie van de vragen en missende onderdelen, blijkt allereerst dat arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid niet voor alle respondenten de meest relevante aspecten van het werken als zelfstandig ondernemer zijn. Ook in 2012 bleek dit het geval, toen veel respondenten aangaven dat regeldruk en belastingen veel belangrijkere onderwerpen waren voor hen. Echter, deze vragenlijst heeft tot doel de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid in kaart te brengen en heeft slechts in beperkte mate aandacht voor andere onderwerpen. Dat staat ook in de uitnodigingsbrief duidelijk beschreven. Andere onderwerpen komen (uitgebreider) in andere onderzoeken aan bod.

Daarnaast is het interessant voor beleidsmakers en andere gebruikers van de ZEA data om de zelfstandigen te vergelijken met werknemers (NEA). Daarom zijn een deel van de vragen overgenomen uit de NEA (in een aantal gevallen in aangepaste vorm). De afweging tussen aanpassing aan de doelgroep en vergelijkbaarheid met de NEA blijft een dilemma, waar in elke editie van de ZEA kritisch naar wordt gekeken. De opmerking over specifieke vragen en antwoordcategorieën zullen meegenomen worden in toekomstige ZEA's.

4.4 Conclusies over de kwaliteit van de ZEA 2015

Respons

De respons van de ZEA 2015 komt op 23,7% (bruikbare respons/bruto steekproef). Dat is een aanzienlijk betere respons dan in 2012 toen dit percentage op 17,8% lag. Het ligt voor de hand dat dit samenhangt met de beperking van de doelgroep (de directeuren-grotaandeelhouders en de personen met inkomen uit overige arbeid hadden een relatief lage respons in 2012), maar ook met aanpassingen in de onderzoeksopzet en de vragenlijst.

De selectiviteit van de respons.

Voor de vraag of de gegevens een representatief beeld opleveren van zelfstandigen in Nederland is een inschatting gemaakt van de selectiviteit van de respons. Zo bleek de respons enigszins selectief naar onder meer geslacht, leeftijd, herkomst, opleidingsniveau en inkomenspositie. Hiermee is rekening gehouden in de weging, zodat de respons na weging representatief is op deze kenmerken. Voor de ondervertegenwoordiging van niet-westerse allochtonen van de eerste generatie kon – anders dan in de NEA – niet worden gecorrigeerd.

De kwaliteit van de vragenlijst

Wat betreft de kwaliteit van de vragenlijst, zien we dat er – op enkele vragen na – weinig ontbrekende waarden zijn (item nonrespons) en de samengestelde schalen een goede betrouwbaarheid hebben. De gemiddelde invulduur van de vragenlijst is nog relatief lang en daar maakten respondenten ook opmerkingen over.

Lessen uit 2012

Alle drie de belangrijkste lessen uit 2012 zijn verwerkt in de ZEA van 2015. In 2012 was een belangrijk leerpunt dat het te lang duurde om de ZEA in te vullen. De gemiddelde invulduur en de mediane invulduur zijn aanzienlijk teruggebracht naar respectievelijk 29 en ruim 25 minuten. Dat is een belangrijke verbetering, maar de vragenlijst invullen kost nog steeds veel tijd.

Een tweede conclusie was dat de vragenlijst niet goed aansloot bij de personen met inkomen uit overige arbeid. Dat is in 2015 niet het gevoel omdat de doelgroep alleen uit de zelfstandig ondernemers bestond. Zodoende is een meer homogene groep bevraagd dan in 2012 en konden de vragen daar beter op worden afgestemd.

De laatste les ging over de benaderingsstrategie. In 2012 is pas later besloten tot een telefonische reminder. In 2015 is de telefonische reminder opgenomen in het design.

4.5 Vergelijking ZEA 2015 en ZEA 2012

De uitkomsten van de ZEA 2015 en de ZEA 2012 kunnen niet eenvoudig en op methodologisch verantwoorde wijze met elkaar worden vergeleken, om te zien of er wat verandert is in de tussentijdse periode. Daarvoor is te veel aangepast aan de onderzoeksopzet en de vragenlijst. De doelgroep en de vragen zijn aanzienlijk aangepast. Er zijn zowel vragen geschrapt als toegevoegd, formuleringen zijn aangepast en de vraagvolgorde is aangepast. Ook heeft er een andere weging plaatsgevonden (in 2015 is ook naar inkomen gewogen). Mogelijk zijn ten aanzien van enkele deelonderwerpen alsnog trendanalyses mogelijk met inachtneming van bovengenoemde beperkingen.

5.

Resultaten

van de ZEA

In dit hoofdstuk presenteren we de (gewogen) frequentieverdeling van alle geobserveerde variabelen in de ZEA, en splitsten daarbij uit naar zowel geslacht, leeftijd, type zelfstandige, als sector. Tevens geven we de gemiddelde schaalscores en de scores op enkele afgeleide variabelen en indicatoren. De ZEA-gegevens kunnen ook naar andere en meer gedetailleerde leeftijdscategorieën en SBI-indelingen worden uitgesplitst, of naar geheel andere factoren, zoals geografische regio. Vanwege de ruimte die additionele uitsplitsing inneemt is daar in dit rapport echter niet voor gekozen.

Een gedeelte van de variabelen in de ZEA zijn opgenomen als achtergrondkenmerken (zoals persoonskenmerken, onderwijsniveau, beroep, provincie en stedelijkheid). In de tabel worden ook deze achtergrondkenmerken gepresenteerd, om inzicht te geven in de samenstelling van de ZEA-respons, en bovendien om een indruk te geven van de onderzoeksmogelijkheden van de ZEA. Om de verdeling van zelfstandigen in Nederland te beschrijven naar achtergrondkenmerken zoals geslacht, leeftijd en behaald onderwijsniveau, kan echter beter gebruik worden gemaakt van de Enquête Beroepsbevolking. Zie hiervoor StatLine.

In de resultatentabel op de volgende pagina's is elk verschil tussen een onderscheiden groep enerzijds (bijvoorbeeld 'mannen' of de leeftijdscategorie '55 jaar en ouder') en alle andere groepen anderzijds, getoetst op significantie. Een gemarkeerde groep is op het betrokken gegeven significant verschillend van alle *andere* groepen op dezelfde regel. We gebruiken het teken '▲' (of '△') wanneer een groep significant *hogere* scoort dan de *andere* groepen, en het teken '▼' (of '▽') voor een significant *lager* scorende groep ($p < 0,05$, tweezijdig). Percentages zijn getoetst met de Pearson χ^2 toets, en gemiddelden met de t -test. Of er een gesloten ('▲') of open (of '△') symbool wordt gebruikt, hangt af van de grootte van het corresponderende verschil, herberekend naar Cohen's d (Cohen, 1977; $d = (M_2 - M_1) / SD_{\text{pooled}}$). Bij verhoudingsgewijs grote verschillen tussen groepen (Cohen's $d \geq 0,20$) gebruiken we een gesloten symbool ('▲'), en bij verhoudingsgewijs kleine verschillen (Cohen's $d < 0,20$) gebruiken we een open symbool ('△'), maar beide symbolen wijzen op een significant verschil ($p < 5\%$). Niet-significante verschillen worden dus niet gemarkeerd, zelfs niet als het om relatief grote verschillen gaat.

We lichten dit toe met een voorbeeld. Het percentage *autochtone* zelfstandig ondernemers onder de 15-44 jarige zelfstandig ondernemers is 77,0% (zie eerste pagina van de tabel). Het gewogen percentage *autochtone* zelfstandig ondernemers in de *andere* twee leeftijdsgroepen *samen* is 85,7%. Dit verschil is significant ($p < 5\%$, tweezijdig). Omgerekend in Cohen's d (effectgrootte) is dit verschil relatief groot (-0,23), in absolute zin groter dan de ingestelde drempel van 0,20. Bovendien is 77,0% lager dan 85,7%. Daarom wordt het percentage 77,0% gemarkeerd met een gesloten pijltje naar beneden (▼). Het percentage *autochtone* zelfstandigen in de leeftijdsgroep 15-44 is dus significant ($p < 5\%$) en relevant (Cohen's $d \geq 0,20$) *lager* dan in de andere twee leeftijdsgroepen *samen*. Op deze wijze is elk percentage en elk gemiddelde in de gehele tabel onderzocht, en gemarkeerd met de beschreven symbolen indien aan de gestelde voorwaarden werd voldaan. Niet-gemarkeerde percentages (gemiddelden) zijn niet significant verschillend van de andere percentages (gemiddelden) op dezelfde regel in dezelfde subtabel. Ook relatief grote verschillen tussen groepen worden niet gemarkeerd indien ze niet significant zijn. Relatief grote verschillen kunnen in sommige gevallen toch niet significant zijn, bijvoorbeeld doordat het betrokken item door 'routing' slechts aan een zeer beperkt aantal respondenten is voorgelegd, met een kleine 'N' als resultaat. In deze tabel worden verschillende typen zelfstandig ondernemers onderscheiden. Het betreft personen die winstaangiste deden bij de belastingdienst, enerzijds met (ZMP) en anderzijds zonder personeel (ZZP).

5.1.1 Resultaten ZEA

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Geslacht		Leeftijd				Sector				
	ZMP	ZPP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening		
	N	%	N	%	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
<i>Type zelfstandig ondernemer [N=4.796]</i>																	
Totaal	4.796	1.051	3.745	1.006	2.739	3.112	1.684	1.906	1.452	1.438	462	748	2.445	1.141			
%	1	0,22	0,78	0,27	0,73	0,65	0,35	0,4	0,3	0,3	0,1	0,16	0,51	0,24			
ZMP	100%	0%	0%	0%	0%	22,5%	20,9%	22,7%	23,8%△	18,9%▽	17,3%▽	18,9%▽	25,8%△	17,4%▽			
ZPP	0%	100%	100%	100%	100%	77,5%	79,1%	77,3%	76,2%▽	81,1%△	82,7%△	81,1%△	74,2%▽	82,6%△			
<i>Type zelfstandige zonder personeel (ZZP) [N=3.745]</i>																	
'Klassiek'	26,9%	0%	26,9%	100%	0%	27,7%	25,3%	22,5%▽	27,4%	31,9%△	80,6%▲	19,9%▽	28,0%	7,5%▼			
'Nieuw'	73,1%	0%	73,1%	0%	100%	72,3%	74,7%	77,5%△	72,6%	68,1%▽	19,4%▼	80,1%△	72,0%	92,5%▲			
PEERSONSGEGEVENS																	
<i>Geslacht [N=4.796]</i>																	
Man	64,9%	66,5%	64,4%	66,5%	63,6%	100%	0%	64,8%	62,2%▽	67,7%△	71,0%△	88,1%▲	68,3%△	39,8%▼			
Vrouw	35,1%	33,5%	35,6%	33,5%	36,4%	0%	100%	35,2%	37,8%△	32,3%▽	29,0%▽	11,9%▼	31,7%▽	60,2%▲			
<i>Leeftijd [N=4.795] [Range: 19-83]</i>																	
Gemiddelde	47,9	47,3	48,1	50,3▲	47,2▼	48,1	47,5	35,9▼	49,5△	62,1▲	49,2△	46,2▽	48,5△	47,2▽			
<i>Leeftijd [N=4.796]</i>																	
15-44	39,7%	41,2%	39,3%	32,9%▽	41,7%△	39,7%	39,9%	100%	0%	0%	34,1%▽	45,6%△	38,6%	40,6%			
45-54	30,3%	32,9%△	29,5%▽	30,1%	29,3%	29,0%▽	32,6%△	0%	100%	0%	32,0%	30,8%	29,9%	30,0%			
55+	30,0%	25,9%▽	31,1%△	37,0%△	29,0%▽	31,3%△	27,6%▽	0%	0%	100%	35,9%	23,6%▽	31,5%△	29,4%			
<i>Leeftijd [N=4.795]</i>																	
15 tot 25 jaar	1,4%	0,9%	1,6%	1,0%	1,8%	1,8%△	0,7%▽	3,6%▲	0%	0%	2,1%	1,7%	1,3%	1,2%			
25 tot 35 jaar	14,3%	12,4%	14,8%	9,5%▼	16,7%▲	14,0%	14,8%	35,9%▲	0%	0%	10,6%▽	16,4%	12,7%▽	17,7%△			
35 tot 45 jaar	24,1%	27,9%△	23,0%▽	22,3%	23,2%	23,9%	24,4%	60,5%▲	0%	0%	21,5%	27,6%△	24,6%	21,7%▽			
45 tot 55 jaar	30,3%	32,9%△	29,5%▽	30,1%	29,3%	29,0%▽	32,6%△	0%	100%	0%	32,0%	30,8%	29,9%	30,0%			
55 tot 65 jaar	20,6%	20,6%	20,6%	22,9%△	19,7%▽	20,4%	20,9%	0%	0%	68,7%▲	23,0%	17,0%▽	20,7%	21,7%			
65 tot 75 jaar	8,6%	4,9%▽	9,6%△	12,6%△	8,6%▽	9,9%△	6,1%▽	0%	0%	28,7%▲	10,0%	5,6%▽	10,0%△	7,0%▽			
75 tot 85 jaar	0,8%	0,4%	0,9%	1,4%△	0,7%▽	0,9%	0,5%	0%	0%	2,6%▲	1,0%	0,9%	0,7%	0,8%			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector					
	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
Totaal															
<i>Herkomst [N=4.796]</i>															
Autochtoon	82,2%	86,0%△	81,2%▽	85,6%△	79,6%▽	82,5%	82,2%	77,0%▼	83,6%	87,9%▲	92,7%▲	82,5%	81,2%	80,0%▽	
Niet-westers allochtoon	6,4%	7,6%	6,0%	5,2%	6,3%	6,9%△	5,3%▽	10,2%▲	5,1%▽	2,5%▼	2,9%▽	3,6%▽	7,8%△	6,5%	
Westers allochtoon	11,4%	6,4%▼	12,8%▲	9,2%▽	14,1%△	10,8%	12,5%	12,8%△	11,3%	9,6%▽	4,4%▼	13,9%△	10,9%	13,5%△	
<i>Sector [N=4.796]</i>															
Landbouw	9,6%	7,6%▽	10,2%△	30,6%▲	2,7%▼	10,6%△	7,9%▽	8,3%▽	10,2%	10,9%	100%	0%▼	0%▼	0%▼	
Nijverheid	15,6%	13,4%▽	16,2%△	12,0%▽	17,7%△	21,2%▲	5,3%▼	17,9%△	15,8%	12,3%▽	0%▼	100%	0%▼	0%▼	
Commerciële dienstverlening	51,0%	60,0%▲	48,4%▼	50,4%	47,7%	53,7%△	46,0%▽	49,5%	50,4%	53,5%△	0%▼	0%▼	100%	0%▼	
Niet-commerciële dienstverlening	23,8%	18,9%▽	25,2%△	7,0%▼	31,8%▲	14,6%▼	40,8%▲	24,3%	23,6%	23,3%	0%▼	0%▼	0%▼	100%	
<i>Provincie [N=4.796]</i>															
Groningen	3,1%	3,1%	3,1%	3,7%	2,9%	3,2%	2,9%	2,6%	3,0%	3,9%△	4,0%	2,7%	2,9%	3,4%	
Friesland	4,3%	5,6%△	3,9%▽	6,7%△	2,9%▽	4,5%	3,9%	3,9%	4,9%	4,1%	8,5%▲	4,8%	3,8%	3,2%▽	
Drenthe	3,0%	2,5%	3,1%	4,4%△	2,6%▽	3,0%	2,9%	2,6%	3,3%	3,2%	5,8%△	1,7%▽	3,0%	2,7%	
Overijssel	6,4%	6,8%	6,3%	10,6%▲	4,7%▼	6,8%	5,8%	6,1%	7,2%	6,0%	14,5%▲	4,6%▽	6,3%	4,5%▽	
Flevoland	2,0%	1,3%	2,2%	2,4%	2,2%	2,4%△	1,4%▽	2,0%	2,2%	2,0%	3,4%△	2,0%	1,9%	1,8%	
Gelderland	12,4%	13,3%	12,1%	12,3%	12,1%	12,2%	12,6%	11,7%	12,4%	13,2%	14,0%	13,5%	11,3%▽	13,2%	
Utrecht	8,0%	7,6%	8,2%	6,4%▽	8,8%△	7,7%	8,6%	9,0%△	7,7%	7,1%	2,5%▼	5,3%▽	9,3%△	9,3%	
Noord-Holland	18,5%	16,3%▽	19,1%△	13,8%▽	21,0%△	17,7%	19,8%	19,8%	16,0%▽	19,2%	8,5%▼	19,7%	18,8%	21,0%△	
Zuid-Holland	19,2%	19,0%	19,3%	12,4%▼	21,8%▲	19,5%	18,7%	21,7%△	18,5%	16,6%▽	11,0%▼	19,7%	20,4%△	19,6%	
Zeeland	2,6%	3,3%	2,4%	4,4%△	1,7%▽	2,6%	2,6%	2,6%	2,1%	3,0%	4,1%△	3,1%	2,6%	1,5%▽	
Noord-Brabant	15,0%	14,3%	15,2%	16,6%	14,7%	15,1%	14,8%	13,6%▽	15,7%	16,1%	17,3%	17,0%	14,4%	14,0%	
Limburg	5,5%	6,9%△	5,2%▽	6,4%△	4,7%▽	5,3%	6,0%	4,3%▽	6,9%△	5,8%	6,4%	5,9%	5,1%	5,8%	
<i>Stedelijkheid van gemeente [N=4.796]</i>															
1 Zeer sterk stedelijk	20,9%	15,0%▽	22,5%△	12,1%▼	26,4%▲	20,5%	21,6%	25,7%△	18,7%▽	16,7%▽	3,5%▼	16,4%▽	22,9%△	26,5%△	
2 Sterk stedelijk	22,5%	21,0%	22,9%	16,4%▼	25,2%▲	21,6%▽	24,1%△	22,1%	23,0%	22,3%	4,9%▼	21,0%	24,0%△	27,1%△	
3 Matig stedelijk	19,3%	20,4%	19,0%	18,6%	19,1%	19,3%	19,2%	17,7%▽	19,5%	21,1%△	17,0%	19,9%	20,1%	18,0%	
4 Weinig stedelijk	23,9%	27,5%△	22,9%▽	31,3%▲	19,8%▼	24,7%	22,4%	22,2%▽	25,0%	25,1%	42,7%▲	27,0%△	21,3%▽	19,8%▽	
5 Niet stedelijk	13,5%	16,1%△	12,7%▽	21,6%▲	9,5%▼	13,9%	12,7%	12,2%▽	13,8%	14,8%	31,8%▲	15,5%	11,7%▽	8,5%▽	
Gemiddelde	2,87	3,09▲	2,80▼	3,34▲	2,61▼	2,90△	2,81▽	2,73▽	2,92	2,99△	3,94▲	3,04△	2,75▽	2,57▼	

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector					
	ZMP	ZZZ	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Hoogst behaalde opleidingsniveau [SOI-aggregatie 1] [N=4.708]</i>															
Laag opleidingsniveau	16,7%	18,9%△	16,1%▽	23,9%▲	13,3%▼	18,6%△	13,2%▽	13,3%▽	17,7%	20,3%△	25,6%▲	31,6%▲	15,4%▽	6,5%▼	
Middelbaar opleidingsniveau	41,7%	49,3%△	39,5%▽	52,5%▲	34,7%▼	43,0%△	39,2%▽	43,9%△	41,3%	39,0%▽	56,0%▲	53,9%▲	40,0%▽	31,7%▼	
Hoog opleidingsniveau	41,6%	31,8%▼	44,3%▲	23,6%▼	52,0%▲	38,4%▽	47,6%△	42,8%	41,0%	40,7%	18,4%▼	14,5%▼	44,6%△	61,8%▲	
<i>Hoogst behaalde opleidingsniveau [SOI-aggregatie 2] [N=4.708]</i>															
Basisonderwijs	4,5%	5,3%	4,3%	5,8%△	3,8%▽	5,4%△	3,0%▽	4,3%	4,5%	4,9%	7,4%△	8,7%▲	4,4%	1,0%▼	
VMBO-b/k, MBO 1	8,6%	8,4%	8,6%	13,3%▲	6,9%▼	10,1%△	5,8%▽	6,7%▽	9,0%	10,7%△	13,8%▲	18,5%▲	7,1%▽	3,3%▼	
VMBO-g/t, AVO onderbouw	3,6%	5,2%△	3,2%▽	4,7%△	2,6%▽	3,1%▽	4,5%△	2,3%▽	4,2%	4,7%△	4,4%	4,5%	3,9%	2,2%▽	
MBO 2 en 3	19,4%	21,9%△	18,7%▽	21,8%△	17,6%▽	20,4%△	17,6%▽	17,8%▽	19,1%	21,9%△	20,7%	32,3%▲	17,2%▽	15,2%▽	
MBO 4	15,7%	20,9%△	14,3%▽	23,1%▲	11,1%▼	16,8%△	13,8%▽	20,3%▲	15,0%	10,4%▼	30,5%▲	17,7%	15,0%	10,1%▼	
HAVO, VWO	6,5%	6,5%	6,5%	7,7%	6,1%	5,8%▽	7,7%△	5,8%	7,2%	6,7%	4,7%	3,9%▽	7,7%△	6,4%	
HBO-, WO-bachelor	25,8%	19,9%▽	27,5%△	18,5%▼	30,7%▲	23,4%▽	30,3%△	28,1%△	25,8%	22,8%▽	16,2%▼	12,3%▼	27,0%	35,7%▲	
HBO-, WO-master, postdoctoraal	15,8%	11,8%▽	16,9%△	5,1%▼	21,2%▲	15,0%▽	17,3%△	14,7%	15,2%	17,8%△	2,2%▼	2,1%▼	17,6%△	26,2%▲	
<i>Is één of meer van de volgende situaties op u van toepassing? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=4.440]</i>															
Werkzaam als werknemer	15,1%	8,3%▼	16,9%▲	16,6%	17,0%	14,8%	15,7%	18,2%△	14,7%	11,4%▽	20,5%△	10,4%▽	14,1%	17,9%△	
Zelfstandige die géén winstaangifte doet	1,6%	2,4%△	1,4%▽	1,3%	1,4%	1,7%	1,6%	1,4%	1,1%	2,4%△	0,8%	1,5%	1,9%	1,5%	
Inkomen uit overig werk	0,8%	0,3%	0,9%	0,5%	1,1%	0,7%	0,9%	1,0%	0,5%	0,7%	1,7%△	0,7%	0,3%▽	1,5%△	
Werkloos	1,3%	0,2%▽	1,6%△	1,5%	1,7%	1,2%	1,6%	1,1%	1,6%	1,4%	0,3%▽	0,3%▽	1,9%△	1,2%	
Arbeidsongeschikt	1,8%	1,4%	1,9%	2,4%	1,7%	1,8%	1,8%	0,5%▽	2,9%△	2,4%△	3,3%△	1,7%	1,3%▽	2,2%	
VUT/prepensioen	0,9%	0,4%	1,0%	0,6%	1,1%	1,2%△	0,3%▽	0%▽	0%▽	2,9%▲	0,5%	0,8%	1,0%	0,9%	
Pensioen/functioneel leeftijdsonslag	5,6%	1,6%▼	6,7%▲	7,6%	6,3%	6,9%△	3,1%▽	0%▼	0,1%▼	18,5%▲	5,4%	3,5%▽	6,5%△	4,9%	
Schoolgaand/opleiding aan het volgen	2,2%	1,0%▽	2,5%△	1,4%▽	2,9%△	1,6%▽	3,2%△	3,7%△	1,8%	0,6%▽	0,6%▽	0,8%▽	1,9%	4,4%△	
Huisvrouw/huisman	12,1%	10,7%	12,5%	15,2%△	11,5%▽	4,1%▼	26,9%▲	11,3%	13,6%	11,7%	19,2%▲	6,0%▼	10,1%▽	17,3%▲	
Geen van deze	63,1%	75,8%▲	59,6%▼	58,1%	60,2%	69,1%▲	51,9%▼	67,2%△	67,4%△	53,3%▼	53,7%▼	77,0%▲	64,7%△	55,0%▼	

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector					
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
	Totaal	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening
UW SITUATIE ALS ZELFSTANDIG Ondernemer															
<i>Heeft u personeel in dienst? Dit betreft personen van wie u de werkgever bent. [N=4.765]</i>															
Nee	78,0%	0%	100%	100%	77,4%	79,0%	77,1%	76,1%	81,0%	82,6%	80,8%	82,5%	82,5%	82,5%	82,5%
1-4 personen	15,5%	70,3%	0%	0%	16,0%	14,5%	16,1%	16,3%	13,9%	13,6%	14,6%	11,8%	11,8%	11,8%	11,8%
5-9 personen	4,1%	18,8%	0%	0%	4,4%	3,6%	4,3%	5,2%	2,9%	2,5%	2,3%	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
10-19 personen	1,8%	8,2%	0%	0%	1,4%	2,6%	2,0%	1,7%	1,6%	1,0%	2,1%	1,9%	1,9%	1,8%	1,8%
20-49 personen	0,4%	1,9%	0%	0%	0,5%	0,2%	0,4%	0,4%	0,5%	0%	0,2%	0,6%	0,6%	0,4%	0,4%
50-99 personen	0,0%	0,1%	0%	0%	0,0%	0%	0%	0,1%	0%	0%	0%	0,0%	0,0%	0%	0%
100-249 personen	0,1%	0,6%	0%	0%	0,2%	0%	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%
250 personen of meer	0,0%	0,1%	0%	0%	0,0%	0%	0%	0,1%	0%	0%	0%	0,0%	0,0%	0%	0%
<i>Heeft u de afgelopen 12 maanden personeel ingeleend/ingeheurd? Dit betreft personen van wie u niet de werkgever bent. [N=4.291]</i>															
Ja, vaak	7,2%	12,2%	5,8%	6,7%	8,4%	4,9%	9,7%	6,8%	3,9%	11,4%	12,8%	5,7%	5,7%	4,8%	4,8%
Ja, soms	19,3%	21,7%	18,6%	17,2%	22,5%	13,4%	21,8%	19,9%	14,8%	36,2%	30,0%	15,5%	15,5%	13,1%	13,1%
Nee	73,5%	66,1%	75,6%	70,9%	69,1%	81,8%	68,5%	73,3%	81,3%	52,4%	57,2%	78,8%	78,8%	82,1%	82,1%
<i>Wat voor personeel heeft u de afgelopen 12 maanden ingeleend/ingeheurd? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=1.135]</i>															
Uitzendkrachten via een uitzendbureau	15,8%	30,4%	10,2%	16,3%	17,4%	10,7%	15,8%	16,5%	14,8%	27,3%	17,8%	13,2%	13,2%	6,6%	6,6%
Andere zelfstandigen via een intermediair (bijvoorbeeld een detachingsbureau)	2,9%	5,6%	1,8%	2,0%	2,4%	4,2%	1,5%	3,5%	5,3%	1,5%	3,8%	2,1%	2,1%	5,0%	5,0%
Andere zelfstandigen direct / via eigen netwerk (zonder tussenkomst intermediair)	76,0%	64,7%	80,4%	59,4%	76,3%	75,2%	81,3%	75,3%	64,2%	50,4%	88,2%	78,3%	78,3%	78,9%	78,9%
Personeel van andere bedrijven	14,2%	17,0%	13,1%	25,2%	15,6%	9,5%	13,2%	15,5%	14,5%	30,3%	13,2%	10,3%	10,3%	7,9%	7,9%
Stagiairs	12,2%	19,3%	9,4%	12,8%	11,2%	15,2%	12,9%	11,6%	11,2%	16,3%	3,9%	13,9%	13,9%	16,6%	16,6%
Anders	6,9%	6,1%	7,2%	14,0%	6,0%	9,5%	5,1%	4,6%	14,7%	13,7%	2,0%	6,5%	6,5%	8,2%	8,2%

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd				Sector					
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Voert u uw onderneming alleen, met een meewerkend gezinslid, of met een medeondernemer? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=4.794]</i>																
Alleen	33,4%▼	68,6%▲	42,0%▼	78,4%▲	61,0%	60,8%	63,8%△	60,2%	57,8%▽	26,1%▼	63,5%	59,7%	75,9%▲			
Met meewerkend gezinslid / gezinsleden	23,7%	41,1%▲	18,9%▼	11,6%▼	23,5%	24,2%	19,7%▽	26,1%△	26,7%△	47,9%▲	22,0%	25,4%△	11,6%▼			
Met medeondernemer(s)	16,2%	29,3%▲	12,5%▼	20,6%▲	16,7%	15,3%	17,3%	14,8%	16,1%	29,5%▲	15,0%	16,2%	11,7%▽			
Anders	1,2%	1,0%	1,3%	1,3%	1,1%	1,5%	1,5%	0,5%▽	1,6%	1,7%	1,5%	1,0%	1,4%			
<i>Heeft uw bedrijf als belangrijkste doel de verkoop van goederen of grondstoffen [bijvoorbeeld (web) winkel, café, boerderij] of biedt u vooral uw eigen arbeid of diensten aan [bijvoorbeeld klusser, kapper, adviseur]? [N=3.603]</i>																
Verkoop van goederen of grondstoffen	18,9%	·	18,9%	69,4%▲	0%	20,4%	14,7%▽	19,2%	23,9%△	73,6%▲	7,6%▼	19,4%	3,4%▼			
Aanbieden van eigen arbeid of diensten	72,8%	·	72,8%	0%	100%	74,5%	77,2%△	72,6%	67,4%▽	18,0%▼	79,4%△	71,6%	92,6%▲			
Beide evenveel	8,3%	·	8,3%	30,6%▲	0%	5,1%▽	8,1%	8,1%	8,8%	8,4%	12,9%▲	9,0%	4,0%▼			
<i>Maakt u gebruik van eigen kapitaalgoederen, ter waarde van minimaal 100.000 euro? Zoals een vrachtwagen, een winkelpand of eigen grond. [N=3.592]</i>																
Ja	19,0%	·	19,0%	47,4%▲	8,5%▼	15,8%▽	14,0%▼	19,3%	25,4%▲	78,8%▲	14,6%▽	14,0%▼	7,1%▼			
Nee	78,3%	·	78,3%	48,7%▼	89,3%▲	81,0%△	83,8%▲	77,5%	71,9%▼	17,7%▼	80,9%	83,7%▲	91,1%▲			
Weet ik niet	2,6%	·	2,6%	3,9%△	2,2%▽	3,2%	2,2%	3,2%	2,7%	3,5%	4,6%△	2,3%	1,8%			
<i>Hooveel verschillende klanten (opdrachtgevers of afnemers) had u in de afgelopen 12 maanden? [N=4.776]</i>																
Geen	3,3%	3,4%	3,3%	4,4%△	2,9%▽	2,9%	2,7%	3,3%	4,1%△	8,3%▲	0,7%▽	3,4%	2,9%			
1	4,0%	2,7%▽	4,4%△	6,3%△	3,7%▽	4,3%	3,9%	3,7%	4,6%	16,0%▲	1,6%▽	3,7%	1,5%▽			
2-3	12,1%	3,5%▼	14,5%▲	13,4%	14,9%	13,5%△	11,3%	12,2%	13,0%	30,4%▲	8,5%▽	11,8%	7,5%▽			
4-9	20,7%	6,4%▼	24,7%▲	15,3%▼	28,1%▲	21,2%	21,5%	21,3%	18,9%	21,5%	25,5%△	20,1%	18,5%▽			
10-19	11,8%	6,8%▼	13,3%▲	8,4%▽	15,1%▲	13,3%△	12,7%	11,3%	11,3%	5,9%▼	18,2%▲	10,9%▽	12,1%			
20-49	14,0%	9,6%▽	15,2%△	12,9%▽	16,0%△	13,7%	15,7%△	12,8%	12,9%	8,5%▽	18,4%△	11,7%▽	18,2%△			
50-99	8,9%	9,5%	8,7%	8,9%	7,5%▽	11,3%△	8,6%	8,9%	9,2%	4,2%▽	11,3%△	6,8%▽	13,6%▲			
100 of meer	25,2%	58,1%▲	16,0%▼	30,5%▲	10,7%▼	29,4%△	23,7%	26,4%	26,0%	5,1%▼	15,7%▼	31,7%▲	25,8%			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Geslacht		Leeftijd			Sector				
	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Welk deel van uw omzet in de afgelopen 12 maanden kwam van uw grootste klant? [N=4.504]</i>																
0-10% van de omzet	58,4%▲	29,6%▼	39,9%▲	25,9%▼	32,0%▼	43,3%▲	32,3%▼	37,4%	39,1%△	13,2%▼	28,3%▼	37,7%△	45,8%▲			
10-40% van de omzet	20,6%▼	32,2%▲	26,7%▼	34,2%△	31,5%△	26,1%▼	32,2%△	28,2%	27,8%	21,8%▼	39,1%▲	29,0%	27,7%			
40-60% van de omzet	8,8%▼	16,8%▲	11,6%▼	18,7%△	16,2%△	12,8%▼	16,5%△	14,8%	13,4%▼	14,3%	18,1%△	15,4%	12,4%▼			
60-90% van de omzet	4,2%▼	13,2%▲	10,4%▼	14,2%△	12,0%△	9,7%▼	11,3%	11,6%	10,7%	21,0%▲	10,3%	11,1%	8,3%▼			
90-100% van de omzet	8,1%	8,2%	11,4%△	7,1%▼	8,3%	8,0%	7,7%	8,0%	9,0%	29,8%▲	4,2%▼	6,7%▼	5,8%▼			
<i>Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw bedrijf? [N=4.780]</i>																
1 Zeer goed	7,3%	7,4%	5,0%▼	8,1%△	7,7%	6,5%	7,2%	5,9%▼	8,7%△	3,8%▼	5,1%▼	8,8%△	6,9%			
2 Goed	36,3%	39,7%△	32,9%	36,3%	36,3%	36,4%	39,7%△	34,3%	33,9%▼	38,9%	36,2%	35,6%	37,0%			
3 Redelijk	31,0%	31,4%	32,6%	30,3%	30,9%	31,2%	31,3%	32,7%	28,9%▼	34,6%	35,0%△	29,6%▼	30,0%			
4 Matig	17,1%	15,9%	19,5%△	16,7%▼	17,2%	17,0%	15,4%▼	17,8%	18,8%△	17,0%	15,7%	16,6%	19,2%△			
5 Slecht	8,3%	5,6%▼	10,0%	8,6%	7,8%	9,1%	6,4%▼	9,2%	9,7%△	5,6%▼	8,0%	9,5%△	6,9%			
Gemiddelde	2,83	2,73▼	2,97△	2,81▼	2,81	2,86	2,74▼	2,90△	2,87	2,82	2,85	2,82	2,82			
<i>Arbeidsduur in uren per week in huidige baan [N=4.503] [Range: 0-95]</i>																
Gemiddelde	41,4	50,8▲	44,5▲	36,4▼	45,0▲	34,5▼	43,4△	42,6△	37,3▼	47,6▲	46,1▲	41,9△	34,7▼			
<i>U heeft aangegeven dat u ook werkzaam bent als werknemer. Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld per week als werknemer? [N=662] [Range: 0-80]</i>																
Gemiddelde	25,9	25,9	28,5▲	25,0▼	28,8▲	20,9▼	26,0	25,5	26,3	28,0	24,8	28,2▲	21,6▼			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)										Sector					
	Type zelfstandig ondernemer					Geslacht					Leeftijd			Sector		
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans als zelfstandige? Met andere woorden: over hoeveel dagen worden de gewerkte uren per week verspreid? [N=4.725]</i>																
0	0,9%	0,3%▽	1,0%△	0,9%	1,1%	0,4%▽	0,6%	0,6%	1,5%△	0,6%	0,3%	1,2%△	0,6%			
1	2,7%	0,2%▽	3,4%△	1,4%▽	4,2%△	3,0%	2,7%	2,3%	3,2%	0,5%▽	1,5%▽	3,5%△	2,7%			
2	3,8%	1,5%▽	4,4%△	3,3%▽	4,9%△	5,4%△	2,9%▽	2,4%▽	6,5%▲	3,3%	3,3%	3,1%▽	5,9%△			
3	6,5%	3,3%▽	7,4%△	6,1%	7,9%	9,9%▲	6,8%	5,0%▽	7,8%△	2,7%▽	3,6%▽	5,8%	11,4%▲			
4	9,5%	6,5%▽	10,4%△	4,4%▼	12,5%▲	15,2%▲	9,3%	8,6%	10,7%	1,5%▼	4,0%▼	8,9%	17,6%▲			
5	32,5%	29,5%▽	33,3%△	20,7%▼	37,9%▲	29,9%▼	32,1%	34,8%△	30,7%	9,6%▼	46,7%▲	33,3%	30,6%			
6	27,4%	42,1%▲	23,3%▼	29,5%▲	21,0%▼	20,4%▼	30,2%△	26,7%	24,4%▽	24,5%	33,4%△	29,5%△	20,3%▼			
7	16,7%	16,6%	16,7%	33,8%▲	10,4%▼	15,9%	15,5%	19,8%△	15,2%	57,3%▲	7,2%▼	14,7%▽	10,8%▼			
Gemiddelde	5,12	5,56▲	4,99▼	5,61▲	4,77▼	4,87▼	5,16	5,29△	4,89▼	6,17▲	5,19	5,09	4,70▼			
<i>Hoeveel uur per week zou u als zelfstandige willen werken? [N=4.388] [Range: 0-95]</i>																
Gemiddelde	36,0	40,1▲	34,8▼	37,8▲	33,7▼	30,8▼	38,1▲	37,5△	31,5▼	40,8▲	39,4▲	36,4	31,1▼			
<i>Werkt u wel eens 's avonds, dat wil zeggen tussen 7 uur 's avonds en 12 uur 's nachts? [N=4.749]</i>																
Ja, regelmatig	47,1%	51,5%△	45,9%▽	45,3%	46,1%	48,4%	51,5%△	49,6%△	38,8%▼	47,1%	29,7%▼	48,8%△	55,0%▲			
Ja, soms	38,0%	36,4%	38,5%	37,8%	38,7%	36,7%	36,3%▽	39,3%	38,9%	39,2%	43,6%△	38,6%	32,6%▽			
Nee	14,9%	12,1%▽	15,6%△	16,9%	15,2%	14,9%	12,2%▽	11,1%▽	22,3%▲	13,7%	26,8%▲	12,6%▽	12,4%▽			
<i>Werkt u wel eens 's nachts, dat wil zeggen tussen 12 uur 's nachts en 6 uur 's morgens? [N=4.735]</i>																
Ja, regelmatig	6,5%	8,8%△	5,8%▽	4,3%▽	6,3%△	4,2%▽	8,8%△	4,7%▽	5,1%▽	7,7%	3,4%▽	7,2%△	6,4%			
Ja, soms	19,1%	19,2%	19,1%	23,5%△	17,4%▽	13,3%▼	21,5%△	20,0%	14,8%▽	38,8%▲	12,0%▼	19,4%	15,2%▽			
Nee	74,5%	72,1%▽	75,1%△	72,2%▽	76,2%△	82,4%▲	69,6%▽	75,2%	80,1%△	53,5%▼	84,5%▲	73,5%	78,5%△			
<i>Werkt u wel eens op zaterdag? [N=4.755]</i>																
Ja, regelmatig	52,1%	66,4%▲	48,0%▼	71,0%▲	39,6%▼	49,3%▽	56,6%△	51,8%	46,4%▽	80,0%▲	42,2%▼	53,5%	44,3%▼			
Ja, soms	37,3%	27,7%▼	40,0%▲	24,0%▼	45,8%▲	36,9%	34,8%▽	38,4%	39,4%△	17,6%▼	45,6%▲	38,3%	37,4%			
Nee	10,7%	5,8%▼	12,0%▲	5,0%▼	14,6%▲	13,7%△	8,6%▽	9,8%	14,2%△	2,4%▼	12,1%	8,2%▽	18,3%▲			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer										Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)										Geslacht				Leeftijd				Sector																		
	ZMP					ZZP					'nieuw'					man					vrouw					15-44				45-54				55+				landbouw		nijverheid		dienstverlening		commerciële dienstverlening		niet-commerciële dienstverlening	
	Totaal	ZMP	ZZP	'klassiek'	'nieuw'	ZMP	ZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening																												
<i>Werkt u weleens op zondag? [N=4.747]</i>																																															
Ja, regelmatig	29,9%	32,9%△	29,1%▽	40,3%▲	24,9%▼	28,6%▽	32,3%△	30,5%	32,1%△	26,8%▽	57,7%▲	12,7%▼	30,8%	28,1%																																	
Ja, soms	38,3%	36,7%	38,7%	33,2%▽	40,7%△	38,6%	37,6%	37,6%	40,3%	37,1%	25,7%▼	33,4%▽	43,4%▲	35,5%▽																																	
Nee	31,8%	30,4%	32,2%	26,4%▽	34,4%△	32,8%	30,1%	31,9%	27,5%▽	36,1%△	16,5%▼	54,0%▲	25,8%▼	36,4%△																																	
<i>Waar werkt u doorgaans? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=4.752]</i>																																															
Op eigen werklocatie (kantoor, winkel, eigen grond)	53,3%	87,0%▲	43,7%▼	73,6%▲	32,8%▼	52,0%▽	55,6%△	50,5%▽	55,5%△	54,7%	84,3%▲	36,9%▼	54,3%	49,2%▽																																	
Thuis (in woning)	49,3%	38,8%▼	52,3%▲	43,1%▼	55,7%▲	43,4%▼	60,2%▲	49,6%	52,2%△	46,0%▽	32,6%▼	27,3%▼	55,4%▲	57,3%▲																																	
Bij klant / opdrachtgever	43,5%	23,0%▼	49,3%▲	23,5%▼	58,7%▲	49,9%▲	31,7%▼	50,3%▲	43,6%	34,2%▼	19,0%▼	72,6%▲	39,5%▽	42,9%																																	
Onderweg (in auto, trein, etc.)	14,2%	13,3%	14,5%	13,1%	15,0%	17,2%▲	8,8%▼	15,9%△	15,2%	11,0%▽	5,2%▼	7,2%▼	18,9%▲	12,5%																																	
Anders	7,8%	7,1%	8,0%	6,0%▽	8,7%△	7,4%	8,6%	8,2%	6,6%▽	8,6%	6,1%	4,7%▽	7,7%	10,8%△																																	
<i>Welk deel van uw werktijd zijn er andere personen in dezelfde werkruimte aan het werk als u? Bijvoorbeeld dezelfde werkkamer, bouwplaats, etc. [N=4.755]</i>																																															
1 Zelden of nooit (0-10%)	41,8%	14,4%▼	49,5%▲	47,3%	50,3%	38,5%▽	47,8%△	33,4%▼	41,5%	53,3%▲	33,7%▽	30,7%▼	39,5%▽	57,1%▲																																	
2 Minder dan de helft van de tijd (10-40%)	19,1%	20,0%	18,8%	23,1%△	17,3%▽	19,6%	18,2%	21,0%△	18,8%	16,9%▽	30,0%▲	21,9%△	18,0%	15,2%▽																																	
3 Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)	12,0%	15,1%△	11,2%▽	13,1%△	10,4%▽	12,8%△	10,5%▽	13,5%△	12,9%	9,1%▽	16,3%△	16,2%△	12,3%	6,9%▼																																	
4 Meer dan de helft van de tijd (60-90%)	12,2%	22,5%▲	9,3%▼	7,5%▼	10,0%△	13,6%△	9,7%▽	15,0%△	12,6%	8,1%▽	9,4%	14,8%△	13,6%△	8,5%▽																																	
5 (Vrijwel) altijd (90-100%)	14,9%	28,1%▲	11,2%▼	9,0%▽	12,1%△	15,6%	13,8%	17,2%△	14,2%	12,7%▽	10,6%▽	1,6,4%	16,5%△	12,2%▽																																	
Gemiddelde	2,39	3,30▲	2,14▼	2,08	2,16	2,48△	2,23▽	2,62▲	2,39	2,10▼	2,33	2,64△	2,50△	2,04▼																																	
<i>Welke situatie was op u van toepassing voordat u zelfstandige werd? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=4.788]</i>																																															
Ik werkte in loondienst	72,3%	76,3%△	71,2%▽	64,7%▽	73,6%△	72,7%	71,6%	72,9%	74,7%△	69,1%▽	53,7%▼	77,9%△	76,0%△	68,2%▽																																	
Ik was werkloos	8,3%	4,3%▽	9,5%△	6,2%▽	10,7%△	8,5%	8,1%	7,3%▽	8,9%	9,1%	2,1%▼	10,0%	8,9%	8,6%																																	
Ik had geen betaald werk vanwege zorgtaken	2,0%	1,2%▽	2,2%△	3,1%△	1,9%▽	0,2%▼	5,3%▲	0,9%▽	2,3%	3,1%△	2,6%	1,5%	1,8%	2,7%																																	
Ik had geen betaald werk om gezondheidsredenen	0,8%	0,5%	0,9%	0,7%	1,0%	0,7%	1,1%	0,7%	1,1%	0,8%	0%▽	1,1%	0,8%	1,2%																																	
Ik was met (pre)pensioen of VUT	0,9%	0,1%▽	1,1%△	0,6%	1,2%	1,1%△	0,4%▽	0%▽	0%▽	2,9%▲	0%▽	0,3%	1,4%△	0,5%																																	
Ik volgde een opleiding	15,9%	14,7%	16,2%	17,8%	15,7%	15,9%	15,9%	23,3%▲	12,5%▽	9,5%▼	29,5%▲	7,1%▼	11,1%▼	26,6%▲																																	
Anders	9,2%	9,5%	9,1%	12,6%△	7,8%▽	9,3%	8,9%	6,5%▽	9,2%	12,7%△	18,1%▲	8,2%	8,6%	7,5%▽																																	

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Geslacht		Leeftijd				Sector			
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Welke omstandigheden maakten dat u als zelfstandige ging werken? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=4.790]</i>																
Ik zocht een nieuwe uitdaging	34,3%	32,0%	27,8%▼	37,6%▲	35,0%	33,1%	38,8%△	34,3%	28,4%▽	13,2%▼	36,4%	37,6%△	34,5%			
Ik ben ingestapt in het familiebedrijf	16,1%	26,8%▲	13,1%▼	34,9%▲	16,3%	15,7%	14,2%▽	17,5%	17,2%	74,3%▲	13,1%▽	12,2%▼	2,9%▼			
Ik heb altijd al als zelfstandige willen werken	31,1%	38,9%▲	28,9%▼	30,9%	35,1%▲	23,5%▼	37,0%▲	29,8%	24,4%▼	26,0%▽	29,4%	34,1%△	27,6%▽			
Ik wilde werk en privé beter kunnen combineren	12,7%	7,1%▼	14,3%▲	9,8%▽	16,0%△	19,5%▲	13,3%	15,3%△	9,5%▽	7,1%▽	7,0%▼	13,6%	16,9%△			
Ik wilde zelf bepalen hoeveel en wanneer ik werk	25,7%	16,1%▼	28,4%▲	18,4%▼	32,1%▲	26,3%	29,3%△	25,3%	21,4%▽	13,2%▼	23,3%	25,7%	32,4%▲			
Ik wilde niet (meer) voor een baas werken	20,0%	17,8%▽	20,6%△	16,4%▽	22,1%△	15,8%▽	22,3%△	21,5%	15,3%▽	8,7%▼	22,9%△	22,9%△	16,4%▽			
Mijn beroep wordt meestal als zelfstandige uitgeoefend	18,7%	12,4%▼	20,4%▲	16,8%▽	21,7%△	23,5%△	18,9%	17,6%	19,5%	24,7%△	4,1%▼	12,9%▼	38,1%▲			
Ik kon geen geschikte baan vinden als werknemer (in loondienst)	9,2%	4,4%▼	10,6%▲	5,6%▼	12,4%▲	10,6%△	8,8%	10,8%△	8,1%	2,7%▼	10,1%	9,4%	10,9%△			
Ik kon meer verdienen als zelfstandige	11,2%	9,0%▽	11,9%△	4,2%▼	14,7%▲	7,6%▽	15,2%▲	10,1%	7,1%▽	2,9%▼	13,4%△	11,9%	11,8%			
Ik ben ontslagen of mijn vorige contract is niet verlengd	7,2%	3,0%▼	8,4%▲	6,3%▽	9,2%△	6,9%	6,5%	8,0%	7,5%	0,7%▼	7,0%	8,6%△	7,1%			
Mijn werkgever wilde dat ik als zelfstandige ging werken	2,1%	2,5%	2,0%	1,2%▽	2,3%△	2,1%	2,8%△	1,5%	1,7%	0%▽	1,8%	2,2%	2,8%			
In mijn vorige baan was de werksfeer niet goed	6,5%	4,3%▽	7,1%△	4,0%▽	8,3%△	6,6%	6,7%	7,3%	5,5%	2,4%▽	6,5%	6,6%	8,1%△			
Anders	11,6%	11,6%	11,6%	9,9%	12,2%	12,9%△	9,8%▽	11,0%	14,7%△	4,5%▼	13,1%	12,4%	11,8%			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector						
	ZMP	ZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Welke omstandigheden maken dat u ook werkzaam bent als werknemer? [meerdere antwoorden mogelijk] [N= 652]</i>																
Geheel werken als zelfstandige verdient niet genoeg om rond te komen	45,8%	15,7% ▼	49,8% ▲	58,4% ▲	46,7% ▼	45,9%	45,8%	48,0%	45,2%	42,1%	44,9%	44,0%	44,3%	44,3%	49,6%	
De hoeveelheid werk als zelfstandige is te onzeker/fluctueert te sterk door het jaar heen	30,6%	10,2% ▼	33,3% ▲	15,8% ▼	39,7% ▲	29,2%	33,2%	33,7%	29,4%	25,9%	8,2% ▼	23,1%	33,0%	33,0%	39,8% ▲	
Het salaris uit loondienst investeert ik deels in mijn onderneming	12,9%	14,1%	12,7%	16,2%	11,5%	14,3%	10,4%	14,1%	13,4%	9,7%	16,7%	13,6%	12,7%	12,7%	11,2%	
Ik wil de financiële zekerheid en opgebouwde rechten niet verliezen	34,0%	30,4%	34,5%	26,6% ▼	37,3% ▲	32,5%	36,6%	32,7%	36,5%	33,4%	20,5% ▼	31,4%	33,2%	33,2%	42,8% ▲	
Mijn baan als werknemer ondersteunt inhoudelijk het werken als zelfstandige	25,7%	30,4%	25,0%	15,2% ▼	28,6% ▲	27,7%	22,1%	29,3% △	22,8%	21,9%	12,1% ▼	10,4% ▼	27,7%	27,7%	33,7% ▲	
Als werknemer én zelfstandige spreid ik bewust mijn arbeidsmarktkansen	17,3%	8,7% ▼	18,4% ▲	7,5% ▼	22,3% ▲	14,6% ▽	22,0% △	18,7%	18,8%	12,4%	8,8% ▼	10,2%	14,5%	14,5%	28,5% ▲	
Het werken als zelfstandige biedt me iets wat ik mis in de baan als werknemer	22,1%	10,7% ▼	23,5% ▲	15,6% ▼	26,4% ▲	22,8%	20,8%	21,0%	23,0%	23,1%	12,8% ▼	18,0%	23,1%	23,1%	26,1%	
Met geheel werken als zelfstandige neem ik voor mijn doen teveel risico	20,0%	5,3% ▼	22,0% ▲	11,9% ▼	25,6% ▲	18,4%	22,9%	23,3%	20,1%	13,2% ▼	5,1% ▼	16,2%	19,6%	19,6%	29,3% ▲	
Ik wil de sociale contacten bij mijn baan als werknemer niet verliezen	23,3%	16,8%	24,2%	19,7%	25,8%	17,3% ▼	34,0% ▲	22,8%	27,2%	19,2%	26,3%	21,4%	19,4% ▽	19,4% ▽	29,3% △	
Ik wil het professionele netwerk rond mijn baan als werknemer niet verliezen	17,1%	11,5%	17,9%	12,6% ▽	19,8% △	17,4%	16,6%	17,3%	17,6%	16,2%	16,1%	5,0% ▼	14,7%	14,7%	25,8% ▲	
Mijn baan als werknemer wordt minder uitdagend; daarom alvast als zelfstandige gaan werken	4,8%	0,6%	5,3%	5,5%	5,2%	5,9%	2,6%	5,9%	3,8%	3,6%	0% ▼	5,1%	5,0%	5,0%	6,5%	
Mijn baan als werknemer wordt steeds zwaarder; daarom alvast als zelfstandige gaan werken	1,9%	2,0%	1,9%	1,1%	2,2%	2,4%	1,1%	1,3%	0,9%	4,7% ▲	0%	8,0% ▲	1,0%	1,0%	2,5%	
Mijn baan als werknemer verdwijnt op termijn; daarom alvast als zelfstandige gaan werken	3,3%	6,6%	2,9%	2,6%	3,0%	4,0%	2,2%	4,7%	1,5%	3,0%	3,6%	0%	3,5%	3,5%	4,0%	
Anders	16,3%	25,7% ▲	15,1% ▼	12,9%	15,9%	17,7%	14,0%	17,1%	12,8%	19,5%	20,6%	26,8% ▲	15,3%	15,3%	12,6%	

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Leeftijd				Geslacht				Sector							
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening							
<i>U heeft aangegeven dat u personeel in dienst heeft. Geeft u uitsluitend leiding of verricht u daarnaast ook dezelfde werkzaamheden als het personeel of de medewerkers waaraan u leiding geeft? [N=990]</i>																						
Geeft uitsluitend leiding	10,6%				10,6%	10,7%	8,6%	10,9%	13,3%	5,0%	12,6%	8,7%	17,6%	▲								
Naast leiding geven dezelfde werkzaamheden als personeel/medewerkers	89,4%				89,4%	89,3%	91,4%	89,1%	86,7%	95,0%	87,4%	91,3%	82,4%	▼								
<i>Aan hoeveel personen geeft u leiding? [N=1.051]</i>																						
1-4	70,3%				70,8%	69,2%	70,2%	68,3%	73,1%	78,3%	76,3%	68,9%	67,3%									
5-9	18,8%				19,6%	17,1%	18,6%	21,7%	15,3%	14,5%	12,1%	20,4%	20,0%									
10-19	8,2%				6,1%	12,5%	8,8%	7,2%	8,6%	6,0%	10,8%	7,4%	10,1%									
20-49	1,9%				2,3%	1,2%	1,7%	1,8%	2,4%	0%	0,9%	2,3%	2,4%									
50-99	0,1%				0,1%	0%	0%	0,3%	0%	0%	0%	0,1%	0%									
100 of meer	0,7%				1,0%	0%	0,7%	0,7%	0,5%	1,3%	0%	0,9%	0,5%									
UW BEROEP/VAK																						
<i>ISCO-08 [Major group] [N=4.759]</i>																						
Leidinggevende functies	2,5%	5,2%	▲	1,7%	▼	2,1%	1,5%	2,1%	2,6%	0,3%	▼	2,1%	2,8%	2,6%	0,3%	▼	0,8%					
Intellectuele, wetenschappelijke en artistieke beroepen	33,6%	21,5%	▼	37,0%	▲	10,2%	▼	46,8%	▲	30,8%	▼	38,8%	33,4%	32,6%	3,6%	▼	5,8%	▼	56,2%			
Technici en vakspecialisten	12,3%	9,6%	▼	13,1%	▲	10,6%	▼	14,0%	▲	12,2%	▼	11,6%	11,2%	14,4%	▲	2,2%	▼	5,3%	▼	13,0%		
Administratief personeel	2,2%	2,8%		2,0%		1,0%	▼	2,3%	▲	1,4%	▼	3,6%	2,0%	2,0%	0,6%	▼	2,1%		3,3%	▲		
Dienstverlenend personeel en verkopers	19,7%	36,0%	▲	15,1%	▼	28,4%	▲	10,2%	▼	14,6%	▼	29,1%	20,4%	20,5%	2,0%	▼	4,4%	▼	25,1%	▲	25,4%	
Geschoolde landbouwers, bosbouwers en vissers	9,6%	7,5%	▼	10,2%	▲	30,5%	▲	2,7%	▼	10,7%	▲	7,4%	10,0%	10,8%	83,2%	▲	1,6%	▼	2,2%	▼	0,6%	
Ambachtlieden	16,0%	13,6%	▼	16,6%	▲	14,9%		17,3%		22,2%	▲	4,6%	16,1%	13,3%	▼	2,4%	▼	74,1%	▲	6,8%	▼	3,1%
Bedieningspersoneel van machines en installaties, assembleurs	2,7%	2,0%		2,9%		1,4%	▼	3,4%	▲	3,9%	▲	0,4%	3,0%	2,1%	4,8%	▲	2,0%		3,6%	▲	0,3%	
Elementaire beroepen	1,5%	1,8%		1,5%		1,0%		1,7%		1,7%		1,2%	1,0%	1,7%	1,1%	2,6%	▲		1,8%		0,4%	

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Geslacht		Leeftijd				Sector			
	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>ISCO-08 [Skill level] [N=4.759]</i>																
Niet in te delen; te algemeen	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,0%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0%
Beroepsniveau 1 [Eenvoudig en routinematig lichamelijk en handmatig werk]	1,5%	1,8%	1,0%	1,7%	1,7%	1,2%	1,8%	1,0%	1,7%	1,1%	2,6%	1,8%	0,4%	1,8%	0,4%	0,4%
Beroepsniveau 2 [Taken als het bedienen van machines en elektronische apparaten]	50,1%	61,9%	46,8%	76,2%	52,8%	45,1%	50,0%	51,6%	48,7%	92,9%	84,1%	41,1%	29,6%	41,1%	29,6%	29,6%
Beroepsniveau 3 [Taken als het uitvoeren van complexe technische en praktische taken]	13,4%	12,5%	13,7%	11,9%	13,1%	14,0%	12,4%	12,5%	15,9%	2,2%	5,9%	18,0%	15,2%	18,0%	15,2%	15,2%
Beroepsniveau 4 [Taken als het oplossen van ingewikkelde problemen en nemen van beslissingen]	34,8%	23,8%	37,9%	10,8%	32,3%	39,6%	35,6%	35,1%	33,5%	3,9%	7,4%	38,9%	56,8%	38,9%	56,8%	56,8%
UW BEDRIJF																
<i>Bedrijfsclassificatie 2008 bedrijfssector in 13 klassen TNO-indeling [N=4.796]</i>																
A (01-03). Landbouw, bosbouw en visserij	9,6%	7,6%	10,2%	30,6%	10,6%	7,9%	8,3%	10,2%	10,9%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
B-E (06-39). Industrie (incl. delfstoffen/nuts/afval)	5,1%	5,7%	4,9%	6,7%	5,6%	4,0%	4,9%	4,8%	5,5%	0%	32,5%	0%	0%	0%	0%	0%
F (41-43). Bouwnijverheid	10,5%	7,8%	11,3%	5,3%	15,5%	1,3%	12,9%	11,0%	6,8%	0%	67,5%	0%	0%	0%	0%	0%
G (45-47). Groot- en detailhandel	16,2%	28,9%	12,6%	37,2%	16,7%	15,1%	13,3%	16,5%	19,6%	0%	0%	31,7%	0%	31,7%	0%	0%
H (49-53). Vervoer en opslag	3,8%	4,8%	3,5%	1,2%	4,7%	2,2%	3,4%	3,9%	4,2%	0%	0%	7,4%	0%	7,4%	0%	0%
I (55-56). Horeca	4,0%	10,6%	2,1%	4,1%	3,3%	5,3%	4,6%	3,6%	3,5%	0%	0%	7,8%	0%	7,8%	0%	0%
J (58-63). Informatie en Communicatie	5,2%	2,4%	6,0%	2,1%	6,9%	2,1%	7,4%	4,6%	2,9%	0%	0%	10,2%	0%	10,2%	0%	0%
K (64-66). Financiële instellingen	0,8%	1,4%	0,6%	0,1%	0,8%	0,6%	0,7%	0,6%	0,9%	0%	0%	1,5%	0%	1,5%	0%	0%
L-N (68-82). Zakelijke dienstverlening/onoerend goed	21,1%	12,0%	23,7%	5,6%	21,3%	20,8%	20,1%	21,1%	22,4%	0%	0%	41,4%	0%	41,4%	0%	0%
P (85). Onderwijs	4,3%	1,4%	5,2%	1,2%	3,6%	5,8%	3,9%	4,8%	4,4%	0%	0%	0%	18,3%	0%	18,3%	18,3%
Q (86-88). Gezondheids-welzijnszorg	8,6%	11,7%	7,8%	0,5%	4,7%	16,0%	7,1%	9,0%	10,3%	0%	0%	0%	36,3%	0%	36,3%	36,3%
R-U (90-99). Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	10,8%	5,8%	12,2%	5,3%	6,4%	19,0%	13,3%	9,8%	8,6%	0%	0%	0%	45,4%	0%	45,4%	45,4%
UW WERKOMSTANDIGHEDEN																
<i>Vindt u dat u gevaarlijk werk verricht? [N=4.766]</i>																
Ja, regelmatig	2,3%	2,0%	2,4%	2,7%	3,2%	0,7%	2,9%	1,7%	2,0%	3,4%	5,0%	1,6%	1,5%	1,6%	1,5%	1,5%
Ja, soms	19,1%	19,6%	18,9%	22,5%	24,7%	8,7%	20,8%	19,9%	16,0%	34,7%	40,2%	12,2%	13,8%	12,2%	13,8%	13,8%
Nee	78,6%	78,4%	78,7%	74,8%	72,1%	90,6%	76,3%	78,4%	81,9%	61,9%	54,8%	86,2%	84,7%	86,2%	84,7%	84,7%

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Geslacht		Leeftijd			Sector				
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Wat is het belangrijkste gevaar dat u loopt tijdens uw werk? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=1.820]</i>																
Vallen van hoogte	26,7%	18,8%	29,0%	17,1%	34,7%	33,4%	5,8%	32,8%	25,9%	18,9%	21,2%	62,8%	17,9%	5,5%	5,5%	5,5%
Struikelen, uitglijden	40,0%	41,1%	39,7%	47,1%	36,2%	42,6%	31,9%	39,9%	43,1%	37,0%	57,7%	52,2%	35,8%	22,9%	22,9%	22,9%
Bekneld raken	11,4%	7,2%	12,7%	20,5%	9,0%	13,7%	4,4%	12,8%	11,2%	9,8%	35,5%	14,1%	6,9%	2,1%	2,1%	2,1%
Snijden, steken	23,6%	28,6%	22,1%	25,1%	20,7%	24,2%	21,6%	25,6%	23,5%	20,8%	25,2%	33,5%	18,2%	21,9%	21,9%	21,9%
Botsen, aanrijdingen	14,6%	11,4%	15,5%	15,4%	15,5%	17,6%	4,9%	12,9%	16,7%	14,6%	10,6%	6,7%	20,2%	14,7%	14,7%	14,7%
Ongeluk met gevaarlijke stoffen	7,6%	7,3%	7,6%	9,8%	6,6%	8,8%	3,8%	7,8%	8,0%	6,7%	15,1%	9,0%	5,6%	5,1%	5,1%	5,1%
Confrontatie met geweld	8,8%	13,6%	7,4%	4,7%	8,7%	8,4%	10,2%	7,5%	9,6%	9,9%	0,7%	1,3%	12,1%	16,0%	16,0%	16,0%
Verbranden	5,7%	10,0%	4,4%	6,4%	3,5%	6,2%	4,3%	6,9%	5,0%	4,8%	4,0%	10,0%	5,3%	2,5%	2,5%	2,5%
Verstikking	1,7%	1,9%	1,6%	1,9%	1,4%	2,1%	0,2%	1,4%	2,1%	1,5%	4,5%	2,4%	1,0%	0,2%	0,2%	0,2%
Anders	27,0%	24,5%	27,7%	25,2%	28,8%	22,8%	40,1%	24,0%	28,7%	29,3%	23,9%	15,9%	29,0%	37,9%	37,9%	37,9%
<i>Doet u werk waarbij u veel kracht moet zetten, bijvoorbeeld bij tillen, duwen, trekken of sjoeven of gebruikt u in uw werk gereedschappen of apparaten waarbij u veel kracht moet zetten? [N=4.683]</i>																
Ja, regelmatig	21,1%	22,4%	20,7%	29,1%	17,6%	26,4%	11,2%	24,0%	20,8%	17,5%	41,7%	45,7%	13,9%	11,8%	11,8%	11,8%
Ja, soms	24,4%	29,4%	23,0%	35,3%	18,5%	27,1%	19,2%	24,7%	25,2%	23,1%	41,9%	35,2%	20,6%	18,1%	18,1%	18,1%
Nee	54,6%	48,2%	56,3%	35,6%	63,9%	46,5%	69,6%	51,4%	53,9%	59,4%	16,5%	19,1%	65,4%	70,1%	70,1%	70,1%
<i>Maakt u bij uw werk gebruik van een gereedschap, apparaat of voertuig dat trillingen of schudden veroorzaakt? [N=4.754]</i>																
Ja, regelmatig	13,6%	11,0%	14,4%	17,9%	13,1%	18,4%	4,7%	16,2%	13,5%	10,4%	29,4%	36,8%	6,6%	7,1%	7,1%	7,1%
Ja, soms	15,5%	16,4%	15,2%	24,7%	11,7%	19,5%	8,1%	15,5%	16,2%	14,6%	36,7%	32,0%	10,0%	7,8%	7,8%	7,8%
Nee	70,9%	72,6%	70,4%	57,4%	75,2%	62,1%	87,3%	68,3%	70,3%	74,9%	33,9%	31,2%	83,4%	85,1%	85,1%	85,1%
<i>Doet u werk in een ongemakkelijke werkhouding? [N=4.740]</i>																
Ja, regelmatig	11,0%	10,8%	11,1%	11,1%	11,1%	13,1%	7,3%	13,0%	11,4%	8,2%	13,0%	25,1%	6,0%	11,7%	11,7%	11,7%
Ja, soms	31,5%	32,9%	31,1%	38,3%	28,4%	33,8%	27,0%	33,9%	30,3%	29,3%	54,6%	45,7%	22,6%	31,8%	31,8%	31,8%
Nee	57,5%	56,4%	57,8%	50,7%	60,4%	53,1%	65,7%	53,1%	58,3%	62,5%	32,4%	29,1%	71,4%	56,6%	56,6%	56,6%

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector					
	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Doet u werk waarbij u herhalende bewegingen moet maken? [N=4.744]</i>															
Ja, regelmatig	32,1%	30,8%	31,2%	30,6%	31,9%	29,4%	34,0%	31,0%	27,2%	45,1%	47,8%	22,9%	32,0%		
Ja, soms	29,9%	26,0%	33,0%	23,5%	28,5%	23,8%	27,8%	27,5%	24,9%	40,3%	30,9%	25,8%	21,1%		
Nee	38,0%	43,2%	35,8%	45,9%	39,5%	46,8%	38,2%	41,4%	47,9%	14,6%	21,2%	51,3%	47,0%		
<i>Is er op uw werkplek zoveel lawaai, dat u hard moet praten om u verstaanbaar te maken? [N=4.761]</i>															
Ja, regelmatig	5,7%	6,0%	5,4%	6,2%	7,8%	2,4%	7,9%	5,5%	3,7%	7,7%	14,6%	3,6%	4,6%		
Ja, soms	17,6%	19,6%	25,0%	17,6%	24,5%	9,2%	21,6%	19,0%	16,1%	41,0%	42,6%	11,5%	11,4%		
Nee	76,6%	74,4%	69,6%	76,2%	67,6%	88,4%	70,5%	75,5%	80,1%	51,3%	42,9%	84,9%	84,0%		
<i>Werkt u met water of waterige oplossingen? [N=4.663]</i>															
Nooit	51,6%	62,0%	46,3%	67,8%	58,2%	62,8%	59,5%	58,8%	61,2%	21,4%	35,0%	73,5%	61,5%		
Soms	24,4%	22,4%	32,5%	18,7%	26,3%	16,4%	22,6%	23,1%	22,7%	44,5%	43,3%	15,3%	17,0%		
Vaak	16,0%	10,4%	16,9%	8,1%	10,8%	13,3%	12,5%	12,1%	10,1%	28,7%	15,9%	6,7%	12,9%		
Altijd	8,0%	5,2%	4,3%	5,5%	4,8%	7,5%	5,4%	6,0%	6,0%	5,4%	5,8%	4,5%	8,6%		
<i>Krijgt u tijdens uw werk stoffen op uw huid? Zoals lijm, verf, schoonmaakmiddelen, geneesmiddelen of bestrijdingsmiddelen. [N=4.741]</i>															
Nooit	63,1%	66,3%	56,6%	69,9%	61,9%	72,6%	62,6%	64,9%	70,5%	44,3%	34,6%	77,7%	68,8%		
Soms	28,2%	24,7%	35,6%	20,7%	28,9%	19,1%	26,5%	26,8%	22,7%	46,4%	46,9%	16,9%	21,3%		
Vaak	6,0%	5,9%	5,9%	5,9%	6,3%	5,2%	7,7%	5,2%	4,2%	6,5%	14,1%	3,0%	6,5%		
Altijd	2,7%	3,0%	1,9%	3,5%	3,0%	3,0%	3,2%	3,0%	2,6%	2,8%	4,4%	2,4%	3,4%		
<i>Ademt u tijdens het werk stoffen in? Zoals damp van oplosmiddel, uitlaatgas, lasrook, graanstof of stof van steen en beton. [N=4.743]</i>															
Nooit	67,5%	64,9%	54,0%	68,9%	57,5%	80,2%	62,8%	64,7%	69,8%	35,4%	26,9%	78,1%	75,9%		
Soms	26,9%	26,1%	38,7%	21,5%	32,3%	15,1%	28,4%	26,1%	23,7%	53,7%	51,7%	17,6%	17,2%		
Vaak	3,4%	6,3%	5,6%	6,6%	7,4%	2,4%	6,5%	6,3%	3,9%	8,6%	17,5%	2,1%	4,4%		
Altijd	2,2%	2,7%	1,7%	3,1%	2,8%	2,5%	2,5%	2,9%	2,7%	2,4%	3,8%	2,5%	2,5%		

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Geslacht		Leeftijd			Sector				
	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
Totaal																
Komt u in contact met mogelijk besmettelijke personen, dieren of materiaal? [N=4.739]																
Nooit	74,1%▽	79,9%△	77,0%▽	80,9%△	80,6%△	74,9%▽	81,3%△	76,9%▽	76,7%▽	56,6%▼	86,8%▲	88,0%▲	61,9%▼			
Soms	17,0%	16,5%	19,6%△	15,3%▽	15,3%▽	20,2%△	15,3%▽	18,0%	18,3%	37,9%▲	11,3%▽	9,0%▼	29,5%▲			
Vaak	2,3%	4,1%△	1,8%▽	2,0%	2,1%	2,7%	1,5%▽	2,8%	2,8%	4,2%△	0,8%▽	0,9%▽	5,5%▲			
Altijd	2,1%	2,9%△	1,9%▽	2,1%	2,0%	2,2%	1,9%	2,3%	2,3%	1,3%	1,2%	2,1%	3,0%△			
Zelfstandigheid/autonomie (schaal: 1=nee - 3=ja, regelmatig; 5 items; Cronbach's alfa=0,68) [N=4.792]																
Gemiddelde	2,79	2,74▼	2,80▲	2,80	2,79	2,78	2,77▽	2,79	2,82△	2,77	2,76▽	2,80△	2,78			
Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert? [N=4.785]																
Ja, regelmatig	90,3%	92,0%△	89,8%▽	88,6%▽	90,0%	90,8%	87,5%▽	90,8%	93,4%△	89,2%	86,1%▽	92,2%△	89,1%			
Ja, soms	8,5%	6,5%▽	9,1%△	6,6%▽	8,9%	7,7%	11,3%△	8,0%	5,3%▽	9,3%	11,8%△	6,8%▽	9,8%			
Nee	1,2%	1,5%	1,2%	0,5%▽	1,1%	1,5%	1,2%	1,2%	1,3%	1,5%	2,0%△	1,0%	1,1%			
Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden? [N=4.788]																
Ja, regelmatig	88,7%	89,0%	88,6%	87,4%▽	88,6%	88,9%	86,3%▽	89,4%	91,1%△	87,8%	85,7%▽	90,4%△	87,3%			
Ja, soms	9,3%	9,4%	9,3%	6,7%▽	9,5%	9,1%	11,7%△	8,5%	7,0%▽	10,6%	11,6%△	7,9%▽	10,5%			
Nee	2,0%	1,6%	2,1%	1,4%	1,9%	2,1%	2,0%	2,1%	1,8%	1,5%	2,8%	1,7%	2,2%			
Kunt u zelf uw werktempo regelen? [N=4.775]																
Ja, regelmatig	84,0%	79,9%▽	85,2%△	90,3%△	84,6%	83,0%	80,6%▽	84,3%	88,4%△	90,7%▲	83,0%	84,5%	81,1%▽			
Ja, soms	13,4%	16,2%△	12,7%▽	8,3%▽	13,0%	14,3%	16,7%△	13,3%	9,2%▽	7,6%▽	13,9%	13,1%	16,2%△			
Nee	2,5%	3,9%△	2,1%▽	1,3%▽	2,4%	2,7%	2,7%	2,4%	2,4%	1,7%	3,1%	2,4%	2,8%			
Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen? [N=4.774]																
Ja, regelmatig	88,8%	89,0%	88,7%	87,2%	89,3%	87,0%▽	89,7%	88,1%	88,4%	83,3%▽	87,1%	90,0%△	89,5%			
Ja, soms	9,9%	10,1%	9,9%	11,2%	9,4%	11,4%△	9,2%	10,6%	10,1%	14,6%△	11,2%	9,0%▽	9,1%			
Nee	1,3%	0,9%	1,4%	1,7%	1,1%	1,6%	1,1%	1,3%	1,5%	2,0%	1,7%	1,0%▽	1,4%			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd		Sector						
	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Kunt u vrij nemen wanneer u dat wilt? [N=4.779]</i>															
Ja, regelmatig	43,8%▼	63,5%▲	55,4%▼	66,4%▲	59,5%	58,6%	55,5%▽	59,0%	64,2%△	52,6%▽	57,4%	61,0%△	59,1%		
Ja, soms	39,4%▲	28,9%▼	32,6%△	27,6%▽	31,2%	31,3%	34,9%△	31,5%	26,1%▽	36,6%△	34,2%	28,4%▽	33,1%		
Nee	16,8%▲	7,6%▼	11,9%▲	6,0%▼	9,3%	10,1%	9,6%	9,5%	9,7%	10,8%	8,4%	10,5%△	7,8%▽		
<i>Tijdsdruk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; Cronbach's alfa=0,86) [N=4.764]</i>															
Gemiddelde	2,26	2,48▲	2,20▼	2,18	2,30△	2,18▽	2,34▲	2,29△	2,12▼	2,23	2,33△	2,28△	2,17▽		
<i>Moet u erg snel werken? [N=4.758]</i>															
Nooit	10,6%	5,4%▼	12,1%▲	13,4%	8,6%▽	14,5%△	7,8%▽	9,2%▽	15,9%▲	8,8%	8,0%▽	8,7%▽	17,2%▲		
Soms	62,9%	56,6%▽	64,6%△	66,8%	62,9%	62,8%	60,7%▽	63,9%	64,7%	70,2%△	61,4%	62,6%	61,4%		
Vaak	22,4%	31,3%▲	19,9%▼	16,7%▽	23,8%△	19,7%▽	26,9%△	22,9%	15,8%▼	17,9%▽	25,2%△	24,1%△	18,7%▽		
Altijd	4,1%	6,8%△	3,4%▽	3,1%	4,7%△	3,1%▽	4,6%	3,9%	3,7%	3,1%	5,5%△	4,5%	2,8%▽		
<i>Moet u heel veel werk doen? [N=4.756]</i>															
Nooit	8,1%	3,3%▼	9,4%▲	9,7%	6,6%▽	10,9%△	5,7%▽	6,4%▽	13,0%▲	7,4%	5,2%▽	7,5%	11,5%△		
Soms	54,0%	44,4%▼	56,7%▲	54,3%	53,3%	55,4%	52,3%	54,1%	56,2%△	55,2%	52,9%	54,6%	53,1%		
Vaak	29,7%	39,4%▲	27,0%▼	28,1%	31,5%△	26,5%▽	32,9%△	30,9%	24,3%▽	29,4%	31,8%	29,8%	28,4%		
Altijd	8,1%	12,9%▲	6,8%▼	7,9%	8,7%	7,2%	9,1%△	8,5%	6,5%▽	8,1%	10,1%△	8,1%	7,0%		
<i>Moet u extra hard werken? [N=4.715]</i>															
Nooit	13,8%	7,1%▼	15,7%▲	16,6%	11,6%▽	18,1%△	9,4%▼	12,3%▽	21,3%▲	12,2%	12,1%	12,6%▽	18,3%△		
Soms	58,8%	54,2%▽	60,1%△	60,4%	59,3%	57,8%	58,5%	59,3%	58,7%	64,5%△	56,8%	59,8%	55,6%▽		
Vaak	21,3%	28,3%▲	19,4%▼	18,3%	22,6%△	18,9%▽	25,3%△	22,1%	15,2%▼	19,9%	24,0%	21,1%	20,6%		
Altijd	6,0%	10,4%▲	4,8%▼	4,6%	6,5%	5,2%	6,7%	6,4%	4,9%▽	3,3%▽	7,1%	6,5%	5,4%		
<i>Emotioneel zwaar werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; Cronbach's alfa=0,79) [N=4.777]</i>															
Gemiddelde	1,68	1,78▲	1,65▼	1,59▽	1,67△	1,76▲	1,68	1,69	1,66	1,64	1,45▼	1,63▽	1,96▲		

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector					
	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
	Totaal	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening
<i>Brengt uw werk u in emotioneel moeilijke situaties? [N=4.770]</i>															
Nooit	49,8%	41,0% ▼	52,3% ▲	58,4% ▽	50,0% ▽	53,5% ▲	42,9% ▼	50,3%	47,1% ▽	51,8%	55,6% ▽	66,0% ▲	52,2% ▽	31,7% ▼	
Soms	45,9%	52,8% ▽	44,0% ▽	39,0% ▽	45,8% ▽	42,4% ▼	52,5% ▲	45,7%	48,2% ▽	44,0%	42,8%	31,2% ▼	43,9% ▽	61,3% ▲	
Vaak	3,5%	4,8% ▽	3,2% ▽	2,1% ▽	3,6% ▽	3,3%	4,0%	3,1%	4,2%	3,4%	1,6% ▽	1,7% ▽	3,3%	6,0% ▽	
Altijd	0,7%	1,4% ▽	0,5% ▽	0,4%	0,6%	0,8%	0,7%	0,9%	0,5%	0,7%	0%	1,2%	0,6%	1,0%	
<i>Is uw werk emotioneel veeleisend? [N=4.767]</i>															
Nooit	48,8%	42,4% ▽	50,6% ▽	58,5% ▲	47,8% ▼	52,5% ▲	41,9% ▼	49,8%	46,2% ▽	50,1%	55,2% ▽	68,3% ▲	52,6% ▽	25,2% ▼	
Soms	41,9%	47,0% ▽	40,4% ▽	35,5% ▽	42,3% ▽	39,1% ▽	47,0% ▽	41,3%	43,6%	40,9%	40,2%	28,0% ▼	40,3% ▽	55,0% ▲	
Vaak	7,5%	8,6%	7,2%	5,1% ▽	7,9% ▽	6,7% ▽	9,0% ▽	6,6%	8,6%	7,6%	4,6% ▽	2,8% ▼	5,8% ▽	15,3% ▲	
Altijd	1,8%	2,1%	1,8%	1,0% ▽	2,1% ▽	1,7%	2,1%	2,3% ▽	1,5%	1,5%	0% ▽	1,0%	1,2% ▽	4,4% ▲	
<i>Raakt u emotioneel betrokken bij uw werk? [N=4.769]</i>															
Nooit	34,5%	28,5% ▽	36,2% ▽	38,5%	35,4%	38,8% ▲	26,6% ▼	34,3%	34,8%	34,5%	27,1% ▽	53,7% ▲	37,4% ▽	18,8% ▼	
Soms	49,4%	50,8%	49,0%	45,1% ▽	50,4% ▽	45,7% ▼	56,2% ▲	48,3%	50,2%	50,1%	52,2%	35,4% ▼	48,8%	58,8% ▲	
Vaak	11,5%	15,6% ▽	10,3% ▽	11,2%	10,0%	10,7% ▽	12,9% ▽	12,3%	11,5%	10,2%	16,2% ▽	8,5% ▽	10,1% ▽	14,4% ▽	
Altijd	4,6%	5,1%	4,5%	5,2%	4,2%	4,8%	4,3%	5,1%	3,5% ▽	5,1%	4,5%	2,4% ▽	3,7% ▽	8,0% ▲	
<i>Cognitieve belasting (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; Cronbach's alfa=0,81) [N=4.773]</i>															
Gemiddelde	3,06	3,06	3,06	2,90 ▼	3,12 ▲	3,08 ▽	3,02 ▽	3,00 ▽	3,06	3,14 ▽	2,76 ▼	2,95 ▽	3,07	3,22 ▲	
<i>Vereist uw werk intensief nadenken? [N=4.773]</i>															
Nooit	3,7%	3,3%	3,8%	4,9% ▽	3,4% ▽	2,9% ▽	5,1% ▽	4,5% ▽	3,2%	3,1%	5,4% ▽	3,0%	3,7%	3,4%	
Soms	38,0%	38,5%	37,9%	46,9% ▲	34,6% ▼	35,8% ▽	42,3% ▽	37,8%	38,9%	37,4%	53,2% ▲	45,8% ▽	34,3% ▽	34,8% ▽	
Vaak	38,9%	39,5%	38,8%	34,5% ▽	40,4% ▽	40,5% ▽	36,0% ▽	40,6%	39,9%	35,7% ▽	32,5% ▽	38,1%	40,3%	39,2%	
Altijd	19,3%	18,7%	19,5%	13,8% ▽	21,6% ▽	20,8% ▽	16,6% ▽	17,0% ▽	18,1%	23,7% ▽	8,9% ▼	13,1% ▽	21,7% ▽	22,5% ▽	

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer										Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)										Geslacht				Leeftijd				Sector			
	Type zelfstandig ondernemer					Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)					man		vrouw		15-44		45-54		55+		landbouw		nijverheid		dienstverlening		commerciële dienstverlening		niet-commerciële dienstverlening			
	Totaal	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	wrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening													
<i>Vergt uw werk dat u er uw gedachten bij houdt?</i> [N=4.762]																																
Nooit	1,6%	1,5%	1,6%	1,7%	1,6%	1,6%	1,7%	1,6%	1,4%	2,0%	1,9%	1,5%	1,3%	2,0%	2,0%	1,6%	1,1%															
Soms	12,9%	12,8%	12,9%	19,5%	10,5%	12,3%	11,4%	11,4%	11,4%	14,0%	15,4%	11,0%	11,0%	23,5%	13,9%	13,0%	7,7%															
Vaak	39,4%	39,2%	39,5%	42,8%	38,3%	40,6%	42,1%	41,6%	40,6%	37,2%	42,1%	41,6%	33,8%	46,9%	43,3%	40,2%	32,4%															
Altijd	46,1%	46,6%	46,0%	35,9%	49,6%	45,7%	40,7%	45,6%	45,7%	46,8%	40,7%	45,6%	53,9%	27,5%	40,8%	45,2%	58,9%															
<i>Vergt uw werk veel aandacht van u?</i> [N=4.733]																																
Nooit	1,8%	1,8%	1,9%	2,2%	1,8%	1,7%	2,4%	1,7%	1,7%	2,2%	2,4%	1,7%	1,2%	3,5%	2,6%	1,7%	1,1%															
Soms	18,2%	16,8%	18,6%	26,2%	15,8%	17,8%	18,8%	18,3%	17,8%	19,0%	18,8%	18,3%	17,3%	30,1%	22,5%	18,0%	11,0%															
Vaak	44,2%	46,8%	43,5%	42,4%	43,9%	46,0%	47,6%	44,7%	44,7%	41,0%	47,6%	44,7%	39,3%	45,8%	46,7%	46,3%	37,6%															
Altijd	35,7%	34,6%	36,0%	29,2%	38,5%	34,6%	31,2%	35,2%	34,6%	37,8%	31,2%	35,2%	42,2%	20,7%	28,2%	34,0%	50,3%															
<i>Gevarieerd werk (schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items; Cronbach's alfa=0,72)</i> [N=4.780]																																
Gemiddelde	2,93	2,92	2,94	2,83	2,98	2,91	2,96	2,90	2,93	2,97	2,96	2,90	2,93	2,64	2,85	2,92	3,14															
<i>Is uw werk gevarieerd?</i> [N=4.771]																																
Nooit	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,6%	1,5%	1,5%	1,6%	1,4%	1,5%	1,5%	1,6%	1,5%	1,8%	1,8%	0,9%															
Soms	18,5%	17,7%	18,7%	20,4%	18,0%	19,0%	18,8%	19,8%	19,0%	17,4%	18,8%	19,8%	16,7%	22,0%	19,9%	19,5%	14,0%															
Vaak	52,1%	50,8%	52,5%	51,1%	53,0%	51,9%	52,6%	53,6%	51,9%	52,5%	52,6%	53,6%	50,0%	54,9%	50,6%	51,0%	54,4%															
Altijd	27,9%	29,9%	27,3%	27,0%	27,4%	27,4%	27,1%	25,1%	27,4%	28,6%	27,1%	25,1%	31,7%	21,6%	27,7%	27,8%	30,7%															
<i>Vereist uw werk dat u nieuwe dingen leert?</i> [N=4.770]																																
Nooit	3,3%	2,7%	3,5%	4,8%	3,0%	3,1%	2,8%	3,2%	3,1%	3,7%	2,8%	3,2%	4,0%	4,4%	2,9%	4,0%	1,6%															
Soms	44,1%	45,7%	43,7%	55,7%	39,3%	45,9%	40,0%	46,7%	45,9%	40,8%	40,0%	46,7%	47,1%	64,1%	57,8%	43,5%	28,5%															
Vaak	33,3%	31,5%	33,7%	24,4%	37,2%	32,9%	37,7%	31,6%	32,9%	34,0%	37,7%	31,6%	29,0%	23,4%	27,1%	33,4%	41,0%															
Altijd	19,3%	20,1%	19,1%	15,1%	20,5%	18,1%	19,5%	18,5%	19,9%	21,5%	19,5%	18,5%	19,9%	8,1%	12,2%	19,1%	29,0%															
<i>Vereist uw werk creativiteit?</i> [N=4.763]																																
Nooit	2,2%	2,4%	2,1%	2,1%	2,1%	2,1%	2,3%	2,4%	2,1%	2,3%	2,3%	2,4%	1,8%	4,1%	1,6%	2,6%	1,0%															
Soms	24,6%	26,1%	24,1%	30,7%	21,7%	25,0%	21,4%	25,4%	25,0%	23,8%	21,4%	25,4%	28,0%	43,3%	25,6%	25,7%	14,0%															
Vaak	39,2%	41,9%	38,5%	37,1%	39,0%	40,7%	40,6%	40,1%	40,7%	36,4%	40,6%	40,1%	36,3%	40,5%	42,8%	38,2%	38,5%															
Altijd	34,0%	29,7%	35,3%	30,1%	37,2%	32,2%	35,7%	32,1%	32,2%	37,5%	35,7%	32,1%	33,9%	12,1%	30,0%	33,6%	46,6%															

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Geslacht		Leeftijd			Sector				
	ZMP	ZPP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
Totaal																
3,25	3,31	3,24	2,31▼	3,58▲	3,23	3,29	3,61▲	3,22	2,82▼	1,36▼	1,81▼	4,14▲	3,05▼			
15,6%	21,0%△	14,1%▽	12,4%	14,7%	14,9%	16,8%	15,6%	16,6%	14,4%	10,3%▽	11,7%▽	15,0%	21,5%▲			
UW KLANTEN EN COLLEGA'S																
<i>Hoeveel uur per dag werkt u gemiddeld aan een beeldscherm voor uw werk? Een beeldscherm kan bijvoorbeeld zijn een desktop, laptop, notebook, tablet en smartphone. [N=4.754] [Range: 0-12]</i>																
Gemiddelde																
<i>Ongewenste omgangsvormen (inclusief pesten) [N=4.780]</i>																
% Enkele keer t/m zeer vaak																
UW KLANTEN EN COLLEGA'S																
<i>Kunt u aangeven hoe vaak u de afgelopen 12 maanden in het werk persoonlijk te maken heeft gehad met:</i>																
<i>Ongewenste seksuele aandacht? [N=4.779]</i>																
Nooit	95,1%	96,1%	98,3%△	95,3%▽	97,7%▲	92,6%▼	95,9%	94,9%▽	96,9%△	99,3%△	97,6%△	97,0%△	91,0%▼			
Een enkele keer	4,7%	3,7%	1,7%▽	4,5%△	2,2%▼	7,1%▲	3,9%	4,9%△	3,0%▽	0,7%▽	2,0%▽	2,9%▽	8,8%▲			
Vaak	0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%▽	0,2%△	0,2%	0,1%	0%	0%	0%	0,1%	0,3%			
Zeer vaak	0,1%	0,1%	0%	0,1%	0,1%	0,1%	0%	0,2%	0,1%	0%	0,3%△	0,1%	0%			
<i>Intimidatie? [N=4.774]</i>																
Nooit	82,6%▼	90,3%▲	90,7%	90,1%	88,5%	88,8%	88,8%	87,8%	89,0%	93,8%△	90,9%△	88,0%	86,1%▽			
Een enkele keer	16,3%▲	9,1%▼	8,7%	9,3%	10,6%	10,9%	10,3%	11,4%	10,5%	6,0%▽	7,6%▽	11,1%	13,7%△			
Vaak	0,9%	0,4%	0,4%	0,4%	0,6%	0,4%	0,6%	0,7%	0,3%	0,3%	0,9%	0,7%	0,2%▽			
Zeer vaak	0,2%	0,2%	0,1%	0,2%	0,3%△	0%▽	0,2%	0,1%	0,2%	0%	0,6%△	0,2%	0%			
<i>Lichamelijk geweld? [N=4.777]</i>																
Nooit	97,7%	96,6%▽	98,0%△	98,4%	97,5%▽	98,4%△	98,2%	97,2%	97,5%	99,0%△	98,5%	97,5%	97,1%			
Een enkele keer	2,1%	3,0%△	1,8%▽	1,5%	2,5%△	1,4%▽	1,5%▽	2,7%	2,4%	1,0%▽	1,1%▽	2,3%	2,7%			
Vaak	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%	0%	0%	0%	0,2%	0,2%			
Zeer vaak	0,1%	0,2%	0,1%	0%	0,1%	0%	0,1%	0,1%	0,1%	0%	0,6%▲	0%▽	0%			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector					
	ZMP	ZZZP	'nieuw'	'klassiek'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Pesten? [N=4.756]</i>															
Nooit	94,9%	95,8%	96,0%	95,3%	95,3%	96,2%	95,5%	95,2%	96,1%	94,1%	96,7%	95,8%	95,2%	95,2%	
Een enkele keer	4,6%	3,7%	3,4%	4,2%	4,2%	3,4%	4,0%	4,2%	3,4%	5,9%	2,6%	3,7%	4,5%	4,5%	
Vaak	0,4%	0,3%	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%	0,2%	0%	0,3%	0,4%	0,3%	0,3%	
Zeer vaak	0,1%	0,1%	0%	0,2%	0,2%	0,0%	0,1%	0,2%	0,2%	0%	0,3%	0,2%	0%	0%	
ARBO-REGELS															
<i>Werkt u onder leiding en toezicht van uw opdrachtgever? Bepaalt uw opdrachtgever uw werktijden, hoe u uw werk dient uit te voeren, en dient hij/zij te zorgen voor beschermingsmiddelen zoals een helm, handschoenen, een schort, beschermende kleding, e.d.? [N=4.743]</i>															
Nooit	78,2%	69,8%	80,3%	68,0%	68,0%	78,6%	63,3%	74,2%	80,3%	74,2%	56,5%	74,5%	74,5%	74,5%	
Soms	14,3%	21,8%	14,5%	22,7%	22,7%	15,4%	26,3%	18,5%	13,7%	18,2%	32,3%	18,2%	17,2%	17,2%	
Vaak	2,8%	4,3%	2,0%	4,9%	4,9%	2,2%	5,4%	3,7%	2,3%	2,9%	6,7%	3,5%	3,6%	3,6%	
Altijd	2,1%	2,5%	1,7%	2,7%	2,7%	2,0%	3,0%	2,4%	1,8%	1,8%	2,5%	2,5%	3,1%	3,1%	
Weet ik niet	2,5%	1,6%	1,4%	1,7%	1,7%	1,9%	2,0%	1,2%	2,0%	2,9%	2,1%	1,5%	1,6%	1,6%	
<i>Wie denkt u dat er verantwoordelijk is voor uw veiligheid en gezondheid tijdens het werk? [N=4.754]</i>															
Ikzelf	94,2%	88,3%	94,4%	88,7%	88,7%	91,4%	85,8%	90,1%	94,3%	91,1%	90,0%	89,6%	88,9%	88,9%	
Mijn klant(en) of opdrachtgever(s)	0,9%	2,8%	1,0%	2,8%	2,8%	1,5%	2,7%	2,7%	1,5%	2,3%	0,9%	3,1%	1,7%	1,7%	
Dit wisselt per situatie	3,8%	7,8%	4,1%	7,4%	7,4%	6,2%	10,1%	6,3%	3,5%	5,8%	7,3%	6,3%	8,4%	8,4%	
Weet ik niet	1,1%	1,1%	0,6%	1,2%	1,2%	0,9%	1,4%	1,0%	0,8%	0,8%	1,7%	1,0%	1,0%	1,0%	
<i>Denkt u dat er voor u andere Arboregels gelden dan voor werknemers in uw branche die vergelijkbare werkzaamheden uitvoeren? [N=4.747]</i>															
Ja	12,9%	10,1%	13,1%	11,4%	11,4%	9,6%	12,0%	9,6%	10,2%	14,2%	11,0%	11,0%	8,6%	8,6%	
Soms wel, soms niet	13,2%	12,3%	13,8%	13,9%	13,9%	9,9%	14,0%	12,2%	10,8%	19,9%	18,7%	10,3%	10,2%	10,2%	
Nee	59,4%	51,5%	44,2%	53,7%	53,7%	52,2%	51,4%	56,2%	52,5%	50,0%	54,6%	53,1%	53,8%	53,8%	
Weet ik niet	11,5%	21,0%	22,4%	16,8%	16,8%	22,7%	19,2%	18,6%	18,8%	12,6%	12,5%	20,1%	23,4%	23,4%	
N.v.t. [geen werknemers met deze werkzaamheden]	3,0%	5,1%	6,5%	4,2%	4,2%	5,5%	3,3%	3,3%	7,7%	3,3%	3,4%	5,6%	4,1%	4,1%	

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd		Sector						
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
ARBIDSONGEVALLLEN															
Bent u in de afgelopen 12 maanden betrokken geweest bij een arbeidsongeval? [Voorval tijdens werk waardoor u lichamelijk letsel/geestelijke schade heeft opgelopen. Excl. woon-werk verkeer. Excl. uitsluitend natuurlijke oorzaken (hartaanval, beroerte e.d.)] [N=4.740]															
% Ja	2,1%	1,7%	2,2%	3,0%△	1,9%▽	2,8%△	0,8%▽	2,2%	2,1%	2,1%	4,2%△	3,9%△	1,5%▽	1,4%	
Om hoeveel ongevallen ging het? [N=91]															
1	81,6%	63,5%▼	86,0%▲	82,2%	88,5%	81,4%	82,7%	87,9%	67,9%▼	87,1%	83,0%	93,3%	71,8%	81,9%	
2	14,9%	25,9%	12,2%	17,8%	8,6%	16,3%	6,5%	12,1%	20,5%	12,9%	17,0%	6,7%	20,1%	14,7%	
5	2,0%	2,7%	1,8%	0%	2,9%	2,3%	0%	0%	6,5%▲	0%	0%	0%	3,9%	3,4%	
6	1,5%	7,9%▲	0%▼	0%	0%	0%▼	10,8%▲	0%	5,1%	0%	0%	0%	4,2%	0%	
Gemiddelde	1,30	1,76▲	1,19▼	1,18	1,20	1,25	1,60	1,12	1,72▲	1,13	1,17	1,07	1,57▲	1,28	
In de afgelopen 12 maanden slachtoffer geworden van één of meer arbeidsongevallen met één of meer dagen verzuim [N=4.736]															
% Ja	1,2%	0,8%	1,3%	2,3%△	0,9%▽	1,5%△	0,5%▽	1,2%	0,9%	1,4%	2,3%△	1,6%	0,9%	0,9%	
In de afgelopen 12 maanden slachtoffer geworden van één of meer arbeidsongevallen met vier of meer dagen verzuim [N=4.736]															
% Ja	0,8%	0,5%	0,9%	1,4%△	0,7%▽	1,0%△	0,4%▽	0,8%	0,8%	0,8%	1,2%	1,3%	0,6%	0,7%	
Verzuimduur van het meest recente arbeidsongeval in de afgelopen 12 maanden [N=96]															
0 dagen verzuim	42,8%	53,6%	40,3%	23,8%▼	50,6%▲	43,0%	41,3%	46,4%	52,7%	28,3%	43,9%	57,2%	35,8%	32,0%	
1, 2 of 3 dagen verzuim	19,1%	17,1%	19,6%	30,6%	12,7%	20,0%	13,6%	16,3%	5,9%▼	35,6%▲	28,5%	7,9%	21,0%	22,7%	
4 of meer dagen verzuim	38,1%	29,3%	40,1%	45,5%	36,7%	37,0%	45,1%	37,3%	41,4%	36,1%	27,6%	34,9%	43,2%	45,3%	

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector						
	ZMP	ZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Bevond u zich tijdens het ongeval op uw vaste werkadres/standplaats [kantoor, winkel of terrein waar u zich doorgaans bevindt voor het werk] of op een tijdelijke of mobiele werkplek [een bouwplaats, onderweg zijn voor het werk e.d.]? [N=95]</i>																
Vaste werkadres/standplaats	50,9%	72,1%▲	46,0%▼	64,3%▲	35,3%▼	50,7%	52,1%	28,0%▼	66,4%▲	65,2%	81,5%▲	37,5%	50,6%	40,4%		
Tijdelijke of mobiele werkplek	39,9%	17,9%▼	45,0%▲	21,6%▼	58,7%▲	42,0%	26,1%	56,3%▲	30,3%	28,2%	18,5%▼	58,6%▲	29,7%	53,7%		
Anders	9,2%	10,0%	9,0%	14,2%	6,0%	7,4%	21,7%	15,7%	3,3%	6,7%	0%	3,9%	19,7%▲	5,9%		
<i>Het soort letsel dat het arbeidsongeval tot gevolg heeft gehad [N=95]</i>																
Lichamelijk	79,7%	75,7%	80,5%	81,0%	80,3%	83,3%▲	55,5%▼	80,2%	76,2%	82,6%	81,9%	96,9%▲	72,5%	61,8%		
Geestelijk	9,5%	24,3%▲	6,4%▼	3,6%	8,1%	5,0%▼	39,7%▲	6,4%	15,3%	7,8%	0%	0%▼	19,0%▲	16,8%		
Onderscheid lichamelijk of geestelijk is niet te maken	10,8%	0%	13,1%	15,4%	11,7%	11,7%	4,9%	13,3%	8,6%	9,6%	18,1%	3,1%	8,4%	21,4%		
<i>Wat voor soort letsel of verwonding heeft u als gevolg van dit ongeval opgelopen? Kruis bij meerdere letsels alleen het meest ernstige letsel aan. [N=95]</i>																
Een open wond of oppervlakkige verwonding, zoals snij-, prik-, steek- of schaafwonden	34,9%	45,0%	32,8%	16,8%▼	42,6%▲	40,1%▲	0%▼	38,7%	31,8%	32,7%	16,9%	58,2%▲	28,8%	26,3%		
Brandwonden of letsel door chemische verbranding	2,2%	0%	2,7%	7,1%	0%	2,6%	0%	2,9%	3,5%	0%	6,4%	0%	3,0%	0%		
Botbreuk(en)	12,3%	7,7%	13,3%	12,6%	13,7%	13,1%	7,1%	11,0%	9,2%	17,4%	12,0%	12,1%	18,5%	0%		
Het 'uit de kom' schieten van gewrichten of lichaamsdelen	2,6%	0%	3,1%	0%	5,1%	3,0%	0%	3,0%	4,6%	0%	0%	8,8%▲	0%	0%		
Verstuiking of verrekking van spieren, banden of lichaamsdelen	19,9%	10,0%	22,0%	36,8%▲	12,8%▼	17,2%	38,1%	14,3%	24,1%	23,4%	41,5%▲	11,8%	11,5%	27,5%		
Verlies van één of meerdere lichaamsdelen, ogen of oren	1,4%	8,3%▲	0%▼	0%	0%	1,6%	0%	3,5%	0%	0%	0%	0%	4,1%	0%		
Vergiftiging of infectie	1,8%	0%	2,1%	0%	3,5%	2,0%	0%	0%	2,9%	3,1%	0%	6,0%▲	0%	0%		
Een inwendige verwonding of hersenschudding	3,3%	4,8%	3,0%	7,7%▲	0%▼	3,7%	0%	3,6%	0%	6,1%	5,1%	0%	6,6%	0%		
Letsel door lawaai, trillingen of verschillen in druk	1,3%	0%	1,6%	0%	2,6%	0%▼	10,3%▲	3,2%	0%	0%	0%	0%	0%	8,0%▲		

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd				Sector				
	Totaal	ZMP	ZZZP	'nieuwe'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening
In shock raken door een traumatische ervaring	1.1%	0%	1.4%	3.6%	1.3%	0%	0%	0%	3.9%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Psychische schade	8.3%	24.3%▲	5.0%▼	0%	3.7%▼	39.7%▲	6.4%	15.3%	3.9%	0%	0%	0%	15.8%	16.8%	0%
Meerdere even ernstige letsels	1.5%	0%	1.8%	4.7%	1.7%	0%	3.6%	0%	0%	8.0%▲	0%	0%	0%	0%	0%
Anders	9.3%	0%	11.3%	10.6%	10.0%	4.9%	9.7%	8.6%	9.6%	10.1%	3.1%	8.4%	21.4%		
<i>Hoe ontstond het letsel? Kruis alleen de belangrijkste oorzaak aan. [N=94]</i>															
Ergens aan gesneden, gestoten	26.6%	44.4%	22.8%	10.1%▼	30.6%▲	0%▼	31.4%	33.3%	13.2%	5.7%▼	42.5%▲	25.0%	26.3%		
Door een voorwerp geraakt	6.7%	7.7%	6.5%	7.5%	7.7%	0%	10.3%	0%	8.1%	12.6%	7.9%	5.7%	0%		
Een bekknelling	6.9%	0%	8.4%	15.3%	7.9%	0%	9.8%	4.1%	5.5%	17.9%▲	3.2%	4.2%	6.3%		
Val van hoogte (trap, ladder, steiger, e.d.)	12.6%	0%	15.3%	15.4%	12.7%	12.1%	11.0%	16.4%	11.1%	17.7%	16.9%	12.5%	0%		
Uitglijden, struikelen of andere val	19.5%	10.0%	21.5%	33.2%▲	17.4%	33.1%	10.5%	14.4%	36.9%▲	34.7%	9.5%	19.0%	20.1%		
Door iemand bedreigd, gebeten, geschopt	3.9%	5.2%	3.7%	0%	3.5%	7.0%	1.9%	6.7%	4.2%	0%	0%	4.8%	13.3%▲		
Contact met stroom, hitte, kou, gevaarlijke stoffen, lawaai	5.4%	0%	6.6%	10.0%	4.7%	10.3%	6.2%	6.8%	3.2%	11.4%	3.1%	3.0%	8.0%		
Anders	18.4%	32.7%	15.3%	8.4%	15.5%	37.6%	18.9%	18.3%	17.8%	0%▼	17.0%	25.7%	26.0%		
<i>Heeft u medische hulp gehad als gevolg van het ongeval? [In praktijk heeft niemand meerdere antwoorden gegeven] [N=93]</i>															
Ja, op het werk	1.9%	4.5%	1.5%	3.8%	2.2%	0%	3.1%	0%	2.3%	6.4%	0%	0%	4.1%		
Ja, op de (spoedeisende) eerstehulpafdeling van het ziekenhuis	20.4%	25.3%	19.5%	15.2%	22.4%	7.1%	19.2%	23.1%	19.2%	16.6%	32.1%	20.0%	6.3%		
Ja, in een ziekenhuis of andere kliniek, maar hoefde niet een nacht te blijven	15.4%	17.4%	15.0%	23.8%	15.9%	12.1%	11.7%	15.4%	20.3%	33.7%▲	23.3%	6.7%	0%		
Ja, in een ziekenhuis of andere kliniek, waar ik minstens één nacht verbleef	4.3%	0%	5.1%	3.1%	3.4%	10.3%	3.4%	6.4%	3.4%	5.3%	0%	5.4%	8.0%		
Ja, ergens anders	23.9%	0%▼	28.3%▲	27.5%	23.5%	26.0%	22.4%	27.9%	21.7%	30.0%	31.5%	10.6%▼	32.0%		
Nee, geen medische hulp gehad	34.1%	52.8%	30.7%	26.6%	32.5%	44.5%	40.1%	27.1%	33.1%	8.1%▼	13.1%▼	57.2%▲	49.7%		

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)										Sector					
	Type zelfstandig ondernemer					Geslacht					Leeftijd			Sector		
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
UW GEZONDHEID																
Algemene gezondheidstoestand [N=4.758]																
% Goed of zeer goed	84,4%	83,8%	84,6%	82,5%▽	85,4%△	84,5%	84,3%	88,2%△	84,3%	79,6%▽	84,7%	84,7%	84,4%	84,3%	84,3%	
Hoe is over het algemeen uw gezondheid? [N=4.758]																
Zeer goed	22,2%	23,7%	21,7%	18,8%▽	22,8%△	20,7%▽	24,9%△	26,3%△	20,0%▽	19,0%▽	20,1%	18,9%▽	21,7%	26,1%△	26,1%△	
Goed	62,3%	60,0%	62,9%	63,7%	62,6%	63,8%△	59,4%▽	61,9%	64,3%	60,6%	64,6%	65,8%△	62,7%	58,2%▽	58,2%▽	
Gaat wel	14,1%	13,7%	14,2%	16,2%△	13,4%▽	14,0%	14,1%	10,8%▽	14,1%	18,3%△	13,8%	14,0%	13,9%	14,5%	14,5%	
Slecht	1,2%	2,1%△	0,9%▽	1,0%	0,9%	1,0%	1,5%	0,7%▽	1,2%	1,9%△	1,2%	0,9%	1,4%	1,0%	1,0%	
Zeer slecht	0,3%	0,4%	0,3%	0,2%	0,3%	0,5%△	0,0%▽	0,3%	0,4%	0,2%	0,3%	0,5%	0,3%	0,2%	0,2%	
Burn-out [N=4.755]																
Nee (score 3.20 of lager op schaal 1 t/m 7)	92,5%	90,7%▽	92,9%△	93,8%	92,6%	92,5%	92,4%	92,1%	91,5%	93,9%△	95,1%△	92,4%	92,8%	90,6%▽	90,6%▽	
Ja (score boven 3.20 op schaal 1 t/m 7)	7,5%	9,3%△	7,1%▽	6,2%	7,4%	7,5%	7,6%	7,9%	8,5%	6,1%▽	4,9%▽	7,6%	7,2%	9,4%△	9,4%△	
Burn-out (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 5 items; Cronbach's alfa=0,88) [N=4.755]																
Gemiddelde	1,76	1,90△	1,72▽	1,65▽	1,75△	1,76	1,76	1,81△	1,83△	1,63▽	1,63▽	1,70	1,75	1,88△	1,88△	
Ik voel me emotioneel uitgeput door mijn werk [N=4.754]																
1 Nooit	55,2%	47,6%▽	57,3%△	62,4%△	55,5%▽	58,0%△	50,0%▽	50,9%▽	53,9%	62,2%▲	60,8%△	66,6%▲	55,2%	45,5%▼	45,5%▼	
2 Enkele keren per jaar	35,8%	40,7%△	34,5%▽	30,9%▽	35,8%△	33,3%▽	40,6%△	39,5%△	35,4%	31,3%▽	33,1%▼	25,7%▼	36,3%	42,6%△	42,6%△	
3 Maandelijks	2,0%	2,5%	1,9%	1,5%	2,1%	1,6%▽	2,9%△	2,4%	2,4%	1,2%▽	1,6%	1,3%	1,7%	3,5%△	3,5%△	
4 Enkele keren per maand	4,0%	5,2%△	3,7%▽	3,2%	3,9%	4,1%	3,8%	4,2%	4,3%	3,5%	3,3%	3,7%	3,9%	4,8%	4,8%	
5 Elke week	1,3%	1,4%	1,3%	1,2%	1,4%	1,3%	1,5%	1,6%	1,7%	0,5%▽	0,6%	0,4%	1,3%	1,8%	1,8%	
6 Enkele keren per week	1,0%	1,6%△	0,8%▽	0,5%	0,9%	1,0%	0,9%	0,8%	1,2%	0,9%	0,3%	0,4%	1,2%	1,1%	1,1%	
7 Elke dag	0,6%	1,0%	0,5%	0,3%	0,6%	0,8%	0,4%	0,5%	1,0%△	0,4%	0,3%	1,0%	0,5%	0,7%	0,7%	
Gemiddelde	1,66	1,81△	1,62▽	1,53▽	1,65△	1,64▽	1,70△	1,71△	1,72△	1,53▽	1,52▽	1,52▽	1,65	1,81△	1,81△	

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector						
	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
Aan het einde van een werkdag voel ik me leeg [N=4.744]																
1 Nooit	34,5%	29,9% ▽	35,8% ▽	34,4% ▽	33,0% ▽	37,3% ▽	31,6% ▽	31,7% ▽	41,2% ▲	34,2%	38,5% ▽	33,8%	33,3%			
2 Enkele keren per jaar	41,9%	42,7%	41,7%	42,1%	42,6%	40,7%	43,5%	41,7%	40,0%	48,8% ▽	36,6% ▽	43,4% ▽	39,3% ▽			
3 Maandelijks	6,0%	5,8%	6,1%	4,8%	6,2%	5,5%	7,5% ▽	5,8%	4,2% ▽	3,0% ▽	4,8%	6,0%	7,9% ▽			
4 Enkele keren per maand	9,0%	11,5% ▽	8,4% ▽	7,3%	9,1%	8,8%	9,1%	10,7% ▽	7,3% ▽	6,5% ▽	9,1%	9,1%	9,9%			
5 Elke week	3,4%	4,3%	3,2%	2,8%	3,4%	3,5%	3,7%	4,2% ▽	2,5% ▽	2,5%	3,5%	3,5%	4,2%			
6 Enkele keren per week	3,1%	3,4%	3,0%	3,0%	3,2%	2,9%	2,6%	3,8%	3,0%	2,5%	4,2%	2,9%	3,1%			
7 Elke dag	2,0%	2,4%	1,9%	2,1%	2,4% ▽	1,3% ▽	2,0%	2,1%	2,0%	2,7%	3,5% ▽	1,3% ▽	2,3%			
Gemiddelde	2,22	2,37 ▽	2,18 ▽	2,11 ▽	2,27 ▽	2,14 ▽	2,26	2,34 ▽	2,07 ▽	2,12	2,29	2,19	2,31 ▽			
Ik voel me moe als ik 's morgens opsta en geconfronteerd word met mijn werk [N=4.743]																
1 Nooit	56,2%	53,0% ▽	57,1% ▽	54,7% ▽	56,9%	54,8%	50,4% ▽	52,8% ▽	67,4% ▲	64,2% ▽	63,1% ▽	54,5% ▽	52,0% ▽			
2 Enkele keren per jaar	29,9%	30,0%	29,8%	31,9% ▽	29,3%	31,0%	33,2% ▽	32,1% ▽	23,1% ▼	26,3%	24,1% ▽	30,5%	33,8% ▽			
3 Maandelijks	3,9%	4,3%	3,8%	2,9%	3,7%	4,3%	5,4% ▽	4,0%	1,8% ▽	1,9% ▽	2,1% ▽	4,7% ▽	4,3%			
4 Enkele keren per maand	5,5%	6,9% ▽	5,1% ▽	5,2%	5,6%	5,4%	6,1%	6,2%	4,1% ▽	3,8%	6,0%	5,5%	5,9%			
5 Elke week	1,5%	1,5%	1,4%	1,7%	1,4%	1,6%	1,8%	1,5%	1,0%	1,1%	1,5%	1,6%	1,4%			
6 Enkele keren per week	1,7%	2,2%	1,6%	1,3%	1,7%	1,7%	1,6%	2,1%	1,5%	1,6%	1,4%	1,9%	1,6%			
7 Elke dag	1,4%	2,1% ▽	1,1% ▽	1,1%	1,5%	1,1%	1,5%	1,5%	1,1%	1,2%	2,0%	1,3%	1,1%			
Gemiddelde	1,77	1,89 ▽	1,73 ▽	1,66 ▽	1,76	1,78	1,86 ▽	1,83 ▽	1,57 ▼	1,61 ▽	1,71	1,80	1,80			
Het vergt heel veel van mij om de hele dag met mensen te werken [N=4.701]																
1 Nooit	66,5%	58,4% ▼	68,8% ▲	74,2% ▽	68,2% ▽	63,3% ▽	64,4% ▽	66,0%	69,8% ▽	72,0% ▽	77,0% ▲	67,4%	55,5% ▼			
2 Enkele keren per jaar	23,3%	28,8% ▽	21,8% ▽	17,6% ▽	22,6%	24,7%	25,1% ▽	22,6%	21,6%	22,2%	16,8% ▽	23,6%	27,4% ▽			
3 Maandelijks	2,7%	3,8% ▽	2,4% ▽	2,1%	2,2% ▽	3,7% ▽	3,3% ▽	2,6%	2,1%	1,5%	0,6% ▽	2,8%	4,5% ▽			
4 Enkele keren per maand	3,2%	3,3%	3,2%	2,7%	2,9%	3,9%	3,6%	3,2%	2,9%	1,6% ▽	3,0%	2,7% ▽	5,3% ▽			
5 Elke week	1,6%	2,1%	1,4%	1,7%	1,5%	1,8%	1,5%	2,3% ▽	0,9% ▽	1,4%	1,0%	1,4%	2,4% ▽			
6 Enkele keren per week	1,4%	2,1% ▽	1,1% ▽	0,7%	1,4%	1,2%	1,0%	2,0% ▽	1,1%	1,4%	1,0%	1,0% ▽	2,5% ▽			
7 Elke dag	1,3%	1,4%	1,2%	1,0%	1,2%	1,4%	1,1%	1,3%	1,5%	0% ▽	0,7%	1,1%	2,5% ▽			
Gemiddelde	1,59	1,74 ▽	1,55 ▽	1,46 ▽	1,56 ▽	1,65 ▽	1,60	1,64 ▽	1,53 ▽	1,43 ▽	1,40 ▼	1,55 ▽	1,89 ▲			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector					
	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Ik voel me compleet uitgeput door mijn werk</i> [N=4.723]															
1 Nooit	59,7%▽	66,6%△	70,0%△	65,4%▽	65,0%	65,2%	61,6%▽	62,2%▽	72,7%▲	69,2%	66,4%	65,3%	62,0%▽		
2 Enkele keren per jaar	29,5%△	25,7%▽	22,5%▽	26,9%△	26,2%	27,3%	29,1%△	29,0%△	20,7%▽	24,5%	24,8%	26,2%	29,3%△		
3 Maandelijks	3,2%△	1,9%▽	1,8%	1,9%	2,3%	1,9%	2,8%△	2,1%	1,4%▽	2,1%	1,1%▽	2,3%	2,5%		
4 Enkele keren per maand	3,8%	2,9%	2,9%	3,0%	3,1%	3,2%	3,5%	3,4%	2,7%	1,7%	3,8%	2,9%	3,8%		
5 Elke week	1,2%	1,0%	0,9%	1,0%	1,1%	1,0%	1,5%	1,1%	0,7%	0,1%▽	1,5%	1,1%	0,9%		
6 Enkele keren per week	1,0%	0,9%	0,8%	0,9%	1,0%	0,8%	0,9%	0,9%	1,0%	1,2%	1,1%	1,0%	0,6%		
7 Elke dag	1,6%	0,9%	1,1%	0,9%	1,3%△	0,6%▽	1,0%	1,4%	0,8%	1,2%	1,3%	1,1%	0,9%		
Gemiddelde	1,67△	1,52▽	1,49	1,54	1,58	1,52	1,60△	1,61△	1,44▽	1,47	1,57	1,56	1,58		
<i>Bevlogenheid (schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 3 items; Cronbach's alfa=0,85) [N=4.759]</i>															
Gemiddelde	5,99	5,99	6,11△	5,94▽	5,95▽	6,06△	5,92▽	5,89▽	6,17▲	6,10△	5,98	5,90▽	6,13△		
<i>Als ik werk voel ik me fit en sterk [N=4.746]</i>															
1 Nooit	3,5%	2,8%	2,6%	2,9%	3,6%△	1,7%▽	2,6%	3,0%	3,4%	2,4%	4,0%	3,4%△	1,4%▽		
2 Enkele keren per jaar	2,6%	2,4%	2,5%	2,3%	2,4%	2,5%	2,1%	3,0%	2,2%	1,7%	2,0%	2,9%△	2,0%		
3 Maandelijks	2,8%	3,4%	1,8%▽	4,0%△	3,7%△	2,5%▽	3,9%△	3,5%	2,2%▽	3,2%	3,4%	3,3%	3,2%		
4 Enkele keren per maand	5,4%	6,4%	6,1%	6,5%	6,1%	6,3%	7,0%△	6,2%	4,9%▽	4,4%	5,7%	6,7%	6,0%		
5 Elke week	16,7%	15,8%	13,8%▽	16,6%△	15,9%	16,3%	19,0%△	17,3%	10,7%▼	15,3%	14,5%	16,5%	16,4%		
6 Enkele keren per week	25,3%	24,0%	19,6%▽	25,6%△	24,1%	24,6%	26,7%△	25,1%	20,0%▽	18,2%▽	24,7%	25,6%△	23,5%		
7 Elke dag	43,7%	45,2%	53,7%▲	42,1%▼	44,3%	46,0%	38,5%▼	41,9%▽	56,6%▲	54,8%▲	45,7%	41,6%▽	47,4%		
Gemiddelde	5,80	5,83	6,00△	5,77▽	5,78▽	5,90△	5,72▽	5,75▽	6,04▲	6,02△	5,82	5,73▽	5,94△		
<i>Ik ben enthousiast over mijn werk [N=4.759]</i>															
1 Nooit	1,3%	1,2%	1,1%	1,2%	1,4%	0,9%	1,1%	1,5%	1,0%	1,4%	2,2%△	1,3%	0,1%▽		
2 Enkele keren per jaar	2,1%	1,8%	1,5%	1,9%	2,1%	1,5%	1,5%	2,1%	2,0%	1,2%	1,6%	2,3%△	1,4%		
3 Maandelijks	2,6%	2,8%	2,0%	3,2%	3,0%	2,4%	2,9%	3,1%	2,3%	2,9%	3,4%	2,8%	2,4%		
4 Enkele keren per maand	4,0%	3,8%	4,4%	3,6%	3,9%	3,9%	4,2%	4,7%	2,6%▽	3,3%	2,7%	4,6%△	3,4%		
5 Elke week	12,8%	12,6%	11,1%	13,2%	12,8%	12,4%	13,8%△	14,0%	9,8%▽	13,4%	12,5%	13,4%	10,8%▽		
6 Enkele keren per week	16,9%▽	19,9%△	14,2%▽	21,9%△	19,7%	18,3%	22,8%△	18,9%	14,8%▽	15,9%	18,1%	20,6%△	18,3%		
7 Elke dag	60,2%	57,9%	65,6%▲	55,1%▼	57,2%▽	60,7%△	53,6%▽	55,7%▽	67,5%▲	61,9%	59,6%	55,0%▽	63,6%△		
Gemiddelde	6,16	6,16	6,28△	6,12▽	6,13▽	6,23△	6,11▽	6,07▽	6,33△	6,21	6,14	6,08▽	6,32△		

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector						
	ZMP	ZZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
Totaal																
<i>Ik ga helemaal op in mijn werk [N=4.748]</i>																
1 Nooit	2,4%	2,3%	2,4%	2,3%	2,5%	2,1%	1,5%▽	3,3%△	2,7%	2,4%	3,6%△	2,7%	1,0%▽			
2 Enkele keren per jaar	3,0%	2,9%	3,1%	3,0%	3,2%	2,7%	3,2%	3,5%	2,3%	2,1%	3,3%	2,3%	2,7%			
3 Maandelijks	2,8%	2,9%	2,8%	3,0%	3,3%△	2,1%▽	3,3%	3,0%	2,0%▽	2,7%	3,2%	2,7%	2,2%			
4 Enkele keren per maand	4,4%	3,7%	4,7%	4,7%	4,4%	4,5%	4,8%	4,7%	3,7%	4,9%	2,9%▽	3,7%	3,9%			
5 Elke week	13,4%	14,6%	13,0%	13,9%△	13,7%	12,7%	14,4%	15,0%△	10,3%▽	13,7%	13,1%	13,7%	11,8%			
6 Enkele keren per week	21,5%	19,5%	22,0%	23,8%△	21,7%	21,0%	25,1%△	20,5%	17,5%▽	17,0%▽	17,2%▽	17,5%▽	23,0%			
7 Elke dag	52,4%	54,1%	52,0%	49,3%▼	51,1%▽	54,8%△	47,7%▽	49,9%▽	61,4%▲	57,2%△	56,7%△	48,9%▽	55,4%△			
Gemiddelde	5,97	6,00	5,97	5,94▽	5,93▽	6,05△	5,94	5,86▽	6,15△	6,05	5,97	5,89▽	6,13△			
ZIEKTE EN WERK																
<i>Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd) [N=4.736] [Range: 0-100]</i>																
Gemiddelde	3,14	2,42▽	3,34△	3,12	3,06	3,28	2,58▽	3,33	3,68△	1,89▽	3,12	3,31	3,29			
<i>Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? Het telt ook als u niet of minder heeft kunnen werken als gevolg van een arbeidsongeval. Excl. normaal zwangerschapsverlof. [N=4.786]</i>																
% Ja	33,2%	28,6%▽	34,5%△	35,5%△	32,2%▽	35,1%△	36,1%△	33,4%	29,2%▽	26,6%▽	31,3%	32,7%	38,2%△			
<i>Is het in de afgelopen 12 maanden wel eens voorgekomen dat u bent gaan werken terwijl u eigenlijk te ziek was? [N=4.783]</i>																
Ja, één keer	23,7%	25,3%	23,2%	23,5%	23,5%	23,9%	26,9%△	24,5%	18,5%▽	26,1%	24,8%	21,5%▽	26,6%△			
Ja, meerdere keren	24,4%	28,1%△	23,3%▽	22,1%▽	23,8%	25,4%	28,8%△	24,0%	18,9%▽	22,2%	24,2%	23,8%	26,6%△			
Nee	52,0%	46,5%▽	53,5%△	54,4%	52,7%	50,7%	44,3%▼	51,5%	62,5%▲	51,8%	50,9%	54,7%△	46,8%▽			
<i>Bent u verzekerd voor arbeidsongeschiktheid? [N=4.785]</i>																
Ja	34,1%	49,3%▲	29,8%▼	29,3%	40,5%▲	22,1%▼	38,9%△	38,5%△	23,3%▼	41,4%△	48,0%▲	31,4%▽	27,8%▽			
Nee	61,7%	47,1%▼	65,8%▲	66,3%	55,6%▼	73,0%▲	55,1%▼	58,6%▽	73,6%▲	54,2%▽	48,2%▼	64,0%△	68,7%△			
Weet ik niet	4,2%	3,6%	4,4%	4,5%	3,9%	4,9%	6,0%△	2,9%▽	3,1%▽	4,5%	3,8%	4,6%	3,5%			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector				
	ZMP	ZZZ	'nieuwe'	'klassiek'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening
Totaal	8,5%	7,1%	6,1%▽	9,6%△	8,8%△	4,7%▽	6,5%	7,8%	8,1%	9,8%△	11,4%△	6,8%	4,9%▽	
Rugklachten	4,9%	5,4%	5,3%	5,7%	5,3%	5,2%	4,6%	6,2%	5,3%	8,8%△	7,1%△	4,6%▽	4,3%	
Klachten nek, schouders, armen, polsen, handen	4,5%	4,3%	4,0%	5,1%	5,2%△	2,7%▽	3,5%▽	5,1%	4,5%	7,1%△	7,0%△	3,2%▽	3,8%	
Klachten heup, benen, knieën, voeten	1,6%	1,6%	1,2%▽	2,6%△	2,2%△	0,4%▽	0,5%▽	1,0%▽	3,5%▲	1,3%	1,4%	1,9%	1,1%	
Klachten hart- en vaatstelsel	2,5%	2,3%	1,7%	1,7%	2,2%	2,6%	2,6%	2,8%	1,7%▽	2,7%	1,2%▽	2,4%	2,9%	
Psychische klachten, overspannenheid, burn-out	1,4%	1,6%	1,3%	1,7%	1,2%▽	2,3%△	1,2%	2,0%	1,6%	1,0%	1,0%	1,9%	1,6%	
Vermoeidheid of concentratieproblemen	0%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,1%	0,2%	0,3%	0,3%	0%	0,2%	0,4%△	0,1%	
Conflict op het werk	1,4%	1,1%	1,8%△	0,9%▽	1,1%	1,4%	0,8%▽	1,2%	1,7%△	1,4%	0,9%	1,1%	1,3%	
Klachten luchtwegen	2,6%	3,3%	2,4%	3,6%	3,0%	3,4%	3,4%	2,9%	3,1%	1,3%▽	2,5%	3,0%	4,6%△	
Klachten buik, maag of darmen	0,2%	0,5%	0,8%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	0,5%	0,4%	0,5%	0,4%	0,6%	
Huidklachten	0,9%	0,7%	0,4%	0,4%	0,7%	0,7%	0,5%	1,1%	0,7%	1,0%	0,6%	0,7%	0,7%	
Klachten oren of ogen	34,2%	34,3%	30,3%▽	35,8%△	34,7%	33,5%	40,3%▲	34,9%	25,7%▼	29,3%▽	32,8%	33,6%	38,7%△	
Griep of verkoudheid	3,1%	2,8%	2,6%	2,9%	2,2%▽	4,1%△	3,1%	3,2%	2,1%▽	2,5%	1,6%▽	2,8%	3,9%△	
Hoofdpijn	0,7%	1,0%	0,9%	1,3%	0,1%▼	2,4%▲	2,1%▲	0,3%▽	0%	0,4%	0,4%	1,1%	1,1%	
Klachten in verband met zwangerschap	7,0%	6,9%	7,0%	6,8%	6,7%	7,3%	6,3%	6,5%	8,2%△	6,6%	6,1%	6,9%	7,5%	
Overige klachten	26,7%	26,9%	27,2%	26,7%	25,8%▽	28,8%△	24,1%▽	24,2%▽	33,0%▲	26,4%	25,3%	29,2%△	22,9%▽	
N.v.t. [nog nooit voorgekomen]	11,3	11,1	10,6	11,3	11,8	9,84	7,10▽	13,0	15,2△	13,1	11,5	10,7	11,0	

Hoeveel werkdagen heeft u deze laatste keer niet (of minder uren) gewerkt? Tel alleen de dagen waarop u normaal gesproken zou werken.
[N=3.255] [Range: 0-700]

Gemiddelde

Heeft u de indruk dat deze klachten het gevolg waren van het werk dat u deed? [N=3.402]

Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk

Ja, voor een deel gevolg van mijn werk

Nee, geen gevolg van mijn werk

Weet niet

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector						
	ZMP	ZPP	'nieuwe'	'klassiek'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
<i>Wat was naar uw mening de belangrijkste reden in het werk die (geheel of voor een deel) leidde tot het ontstaan van deze klachten? Kruis alléén de belangrijkste reden aan. [N=781]</i>																
Werkdruk, werkstress	30,6%	37,9%▲	28,5%▼	25,4%	29,8%	31,6%	32,7%	30,2%	27,7%	17,3%▼	16,7%▼	38,4%▲	34,3%			
Emotioneel te zwaar	2,6%	1,7%	2,8%	0,8%	3,6%	3,0%	3,5%	1,3%	2,6%	0%	3,0%	3,1%	2,6%			
Lichamelijk te zwaar	26,0%	28,7%	25,3%	36,8%▲	20,5%▼	27,4%	21,3%▼	28,3%	30,9%	40,7%▲	35,6%▲	22,2%▼	17,9%▼			
Langdurig dezelfde handelingen verrichten, langdurig achter computer werken	13,8%	7,7%▼	15,5%▲	11,1%	17,4%	18,1%△	13,6%	16,2%	11,1%	11,6%	12,2%	13,7%	16,2%			
Problemen met collega's of ondergeschikten	1,4%	1,7%	1,3%	1,6%	1,2%	0,2%	2,2%	0,8%	0,9%	0%	1,0%	2,5%△	0,5%			
Problemen met klanten/opdrachtgevers	1,6%	2,4%	1,3%	1,4%	1,3%	2,1%	1,5%	1,4%	1,8%	0,9%	0,8%	2,5%	1,0%			
Gevaarlijk werk/bedrijfsongeval	3,2%	1,6%	3,7%	8,6%▲	1,7%▼	4,5%▲	3,4%	1,9%	4,7%	11,6%▲	3,8%	1,9%	0,5%▼			
Gevaarlijke stoffen	0,6%	0%	0,7%	0,4%	0,8%	0%	0,3%	0,6%	0,8%	0%	3,0%▲	0%	0%			
Iets anders	20,3%	18,3%	20,9%	14,0%▼	23,7%▲	18,7%	21,5%	19,3%	19,5%	17,9%	24,1%	15,6%▼	26,9%▲			
<i>Heeft u, tijdens de laatste keer dat u niet kon werken vanwege ziekte, contact gehad met uw huisarts of een specialist? [N=782]</i>																
% Ja	59,3%	56,6%	60,1%	64,1%	58,5%	60,2%	55,3%▼	55,5%	70,8%▲	69,3%▲	61,8%	60,1%	50,9%▼			
BEROEPSZIEKTEN																
<i>Onder een beroepsziekte verstaan we een ziekte die volgens u is ontstaan door uw werk.</i>																
<i>Heeft u één of meer van de volgende beroepsziekten? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=4.629]</i>																
Nee	79,9%	79,8%	79,9%	80,9%	79,5%	78,2%▼	82,8%△	78,8%	77,1%▼	78,2%	73,2%▼	83,0%△	78,1%			
Gehoorproblemen	4,2%	3,5%	4,4%	4,7%	4,3%	6,1%▲	2,4%▼	4,2%	6,7%△	6,4%△	10,4%▲	2,5%▼	3,1%▼			
Overspannenheid/burn-out	3,6%	4,5%	3,3%	2,7%	3,6%	3,6%	4,5%△	3,6%	2,3%▼	1,6%▼	3,5%	3,6%	4,5%			
Depressie	1,3%	1,3%	1,3%	1,7%	1,2%	1,5%	1,6%	1,4%	1,0%	1,4%	0,9%	1,5%	1,3%			
Posttraumatische stress stoornis (PTSS)	0,2%	0,5%△	0,1%▼	0%	0,1%	0,2%	0,1%	0,4%△	0,1%	0%	0,4%	0,1%	0,2%			
RSI (nek, schouder, arm, pols, hand)	5,8%	5,2%	6,0%	4,1%▼	6,7%△	5,4%	5,6%	5,6%	6,3%	3,7%▼	5,7%	5,3%	7,8%△			
Lage rug aandoening	6,7%	7,0%	6,7%	6,6%	6,7%	7,6%△	4,8%▼	8,1%△	8,0%△	8,9%	10,7%△	4,8%▼	7,4%			
Heup artrose	1,0%	1,4%	0,9%	1,5%△	0,7%▼	1,0%	0,1%▼	1,3%	1,9%△	1,8%	1,8%△	0,8%	0,6%			
Knie artrose	1,5%	1,5%	1,6%	1,9%	1,4%	2,0%△	0,3%▼	1,7%	2,9%△	3,7%△	3,3%△	0,8%▼	1,1%			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd				Sector					
	ZMP	ZPP	'nieuw'	'klassiek'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
Totaal																
Contactcezeem	0,4%	0,3%	0,4%	0,2%	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	0,2%	0,8%	0,7%	0,2%	0,2%	0,4%	0,4%	
Astma	0,5%	0,7%	0,4%	0,5%	0,5%	0,4%	0,5%	0,4%	0,5%	0,8%	1,4%	0,2%	0,2%	0,5%	0,5%	
COPD	0,4%	0,4%	0,5%	0,6%	0,6%	0,2%	0%▽	0,3%	1,2%	0,3%	1,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	
Beroepsgebonden infectieziekte	0,2%	0,1%	0,3%	0%	0,3%	0,1%	0,3%	0,3%	0,1%	0,5%	0,3%	0,1%	0,1%	0,5%	0,5%	
Anders	3,0%	2,4%	3,1%	2,6%	2,9%	3,1%	2,5%	3,2%	3,2%	2,6%	3,7%	2,6%	2,6%	3,4%	3,4%	
Zijn de klachten van de gehoorproblemen in de afgelopen 12 maanden begonnen? [N=196]																
% Ja	7,2%	1,6%	8,5%	0%▼	7,0%	10,3%	17,2%▲	6,7%	2,9%▼	0%	6,0%	5,2%	5,2%	19,4%▲		
Zijn de klachten van de overspannenheid of burn-out in de afgelopen 12 maanden begonnen? [N=165]																
% Ja	31,2%	39,8%	27,9%	27,1%	29,5%	34,3%	34,6%	23,6%	34,0%		16,4%	31,9%	31,9%	33,7%		
Zijn de klachten van de depressie in de afgelopen 12 maanden begonnen? [N=62]																
% Ja	29,3%	38,0%	26,8%	29,6%	20,3%▼	53,9%▲	29,7%	28,3%	29,6%			34,3%	34,3%	33,2%		
Zijn de klachten van de PTSS in de afgelopen 12 maanden begonnen? [N=0]																
% Ja																
Zijn de klachten van de RSI in de afgelopen 12 maanden begonnen? [N=267]																
% Ja	13,4%	8,4%	14,6%	11,4%	12,4%	14,9%	17,7%	10,5%	10,8%	6,8%	7,0%	11,5%	11,5%	20,5%▲		
Zijn de klachten van de lage rug aandoening in de afgelopen 12 maanden begonnen? [N=311]																
% Ja	10,6%	10,8%	10,5%	4,8%	11,0%	9,3%	16,7%▲	7,6%	8,8%	3,4%	9,0%	13,9%	13,9%	10,8%		
Zijn de klachten van de heup airtrose in de afgelopen 12 maanden begonnen? [N=47]																
% Ja	14,1%	28,6%	7,8%	0%	5,0%▼	32,3%▲		7,6%	14,8%		0%	30,7%▲	30,7%▲			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Geslacht		Leeftijd		Sector				
	ZMP	ZPP	'nieuwig'	'klassiek'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Totaal	17,9%	10,6%	9,6%	11,0%	11,7%	14,3%		7,1%	9,1%	11,5%	4,2%	9,4%	33,2%▲		
Zijn de klachten van de knie artrose in de afgelopen 12 maanden begonnen? [N=71]															
% Ja		8,4%▼		10,2%	22,2%										
Zijn de klachten van het contacteczeem in de afgelopen 12 maanden begonnen? [N=17]															
% Ja	17,9%	10,6%	9,6%	11,0%	11,7%	14,3%		7,1%	9,1%	11,5%	4,2%	9,4%	33,2%▲		
Zijn de klachten van de andere beroepsziekte in de afgelopen 12 maanden begonnen? [N=137]															
% Ja	18,8%	20,7%	26,0%	19,2%	23,3%	15,2%	27,3%	13,5%	20,2%	41,6%	21,2%	14,6%	22,7%		
Is [er één of meer van] deze beroepsziekte[n] vastgesteld door een arts? [N=925]															
Nee	51,6%	54,2%	47,3%▼	56,5%△	55,3%	49,7%	61,4%▲	53,6%	45,8%▼	41,8%▼	48,8%	59,6%▲	52,4%		
Ja	36,9%	30,9%	37,7%△	28,6%▼	28,7%▼	40,6%▲	30,5%	31,8%	34,3%	39,0%	29,0%	30,8%	34,5%		
Ja, één beroepsziekte	5,8%	7,6%	6,2%	8,0%	7,9%	5,5%	4,3%▼	7,4%	9,8%△	11,5%	11,0%△	3,7%▼	8,1%		
Ja, meer dan één beroepsziekte	5,8%	7,3%	8,7%	6,9%	8,2%△	4,3%▼	3,8%▼	7,2%	10,1%△	7,6%	11,2%▲	6,0%	5,0%		
In-role performance / functioneren (schaal: 1 = minimaal - 5 = optimaal; 3 items; Cronbach's alfa=0,86) [N=4.774]															
Gemiddelde	4,28▽	4,35△	4,28▽	4,37△	4,33	4,34	4,36	4,30▽	4,34	4,23▽	4,37	4,33	4,36		
FUNCTIONEREN EN INZETBAARHEID															
In welke mate bent u het eens met de volgende uitspraken?															
Ik behaal alle doelen (werkopdrachten) die bij mijn werk horen [N=4.765]															
1 Helemaal mee eens	35,1%▽	40,8%△	37,8%▼	42,0%△	39,2%	40,2%	39,5%	38,7%	40,6%	55,3%▽	43,0%△	39,2%	39,8%		
2 Mee eens	47,1%	45,7%	46,7%	45,3%	46,8%	44,4%	47,9%△	44,0%	45,4%	47,6%	45,1%	46,2%	45,4%		
3 Niet mee eens, niet mee oneens	12,2%△	9,5%▼	11,1%△	8,9%▼	9,6%	10,9%	9,2%	11,4%△	9,9%	12,1%	8,5%	9,8%	10,8%		
4 Niet mee eens	4,5%	3,3%	4,1%	3,0%	3,5%	3,7%	2,8%▼	5,0%△	3,1%	4,8%	2,5%	3,7%	3,4%		
5 Helemaal niet mee eens	1,1%	0,8%	0,4%	0,9%	0,9%	0,7%	0,6%	1,0%	1,0%	0,3%	0,9%	1,0%	0,5%		
Gemiddelde	1,89△	1,77▽	1,83△	1,76▽	1,80	1,80	1,77▽	1,86△	1,79	1,87△	1,73▽	1,81	1,79		

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Leeftijd					Geslacht			Sector				
	Totaal	ZMP	ZZP	'klassiek'		'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening		
				ZMP	ZZP													55+	landbouw
<i>De taken die bij mijn werk horen, gaan me goed af [N=4.768]</i>																			
1 Helemaal mee eens	46,7%	44,0% ▽	47,5% ▽	42,7% ▽	49,3% ▽	46,8%	46,6%	46,7%	45,7%	47,8%	38,4% ▽	47,0%	47,5%	48,3%					
2 Mee eens	47,7%	49,9%	47,1%	50,4% ▽	45,9% ▽	47,8%	47,6%	49,1%	47,2%	46,3%	53,0% ▽	47,8%	47,5%	45,9%					
3 Niet mee eens, niet mee oneens	4,1%	4,4%	4,1%	5,8% ▽	3,4% ▽	4,0%	4,4%	3,4%	4,8%	4,3%	7,7% ▽	3,8%	3,4% ▽	4,5%					
4 Niet mee eens	0,9%	1,1%	0,8%	0,9%	0,8%	0,9%	0,9%	0,3% ▽	1,6% ▽	0,9%	0,8%	0,5%	1,0%	0,9%					
5 Helemaal niet mee eens	0,5%	0,6%	0,5%	0,2%	0,6%	0,6%	0,5%	0,4%	0,7%	0,6%	0%	0,9%	0,6%	0,4%					
Gemiddelde	1,61	1,64	1,60	1,66 ▽	1,58 ▽	1,61	1,61	1,58 ▽	1,64 ▽	1,60	1,71 ▽	1,60	1,60	1,59					
<i>Ik presteer goed in mijn werk [N=4.766]</i>																			
1 Helemaal mee eens	47,3%	44,5% ▽	48,1% ▽	41,4% ▽	50,6% ▽	46,5%	48,9%	47,0%	47,5%	47,7%	36,2% ▼	49,8%	46,8%	51,4% ▽					
2 Mee eens	48,1%	50,1%	47,5%	51,4% ▽	46,1% ▽	48,6%	47,1%	49,2%	47,6%	47,1%	54,2% ▽	46,2%	48,7%	45,3% ▽					
3 Niet mee eens, niet mee oneens	3,6%	4,2%	3,4%	6,2% ▲	2,4% ▼	3,8%	3,2%	3,2%	3,6%	4,1%	9,0% ▲	2,7%	3,3%	2,6% ▽					
4 Niet mee eens	0,5%	0,6%	0,5%	0,7%	0,4%	0,6%	0,4%	0,3%	0,6%	0,6%	0,6%	0,3%	0,6%	0,4%					
5 Helemaal niet mee eens	0,5%	0,6%	0,5%	0,2%	0,5%	0,5%	0,4%	0,3%	0,7%	0,6%	0%	0,9%	0,5%	0,4%					
Gemiddelde	1,59	1,63 ▽	1,58 ▽	1,67 ▲	1,54 ▼	1,60	1,56	1,58	1,59	1,59	1,74 ▲	1,56	1,59	1,53 ▽					
<i>Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt [N=4.777]</i>																			
Helemaal niet mee eens	10,6%	9,4%	10,9%	10,9%	10,9%	11,4% ▽	9,2% ▽	9,0% ▽	10,2%	13,1% ▽	10,5%	11,5%	10,5%	10,2%					
Niet mee eens	6,4%	7,5%	6,0%	7,1%	5,7%	6,5%	6,2%	4,7% ▽	7,3%	7,7% ▽	9,0% ▽	9,5% ▽	5,1% ▽	6,0%					
Mee eens	45,1%	45,7%	45,0%	54,0% ▲	41,7% ▼	44,3%	46,7%	43,6%	44,5%	47,8% ▽	58,4% ▲	50,5% ▽	41,9% ▽	43,2%					
Helemaal mee eens	37,9%	37,4%	38,1%	28,0% ▼	41,7% ▲	37,9%	38,0%	42,7% ▽	38,1%	31,3% ▽	22,2% ▼	28,4% ▼	42,6% ▽	40,5% ▽					
<i>Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt [N=4.767]</i>																			
Helemaal niet mee eens	10,2%	8,8%	10,6%	10,1%	10,7%	10,8%	9,1%	8,6% ▽	10,1%	12,5% ▽	8,2%	11,0%	10,2%	10,5%					
Niet mee eens	4,7%	5,9% ▽	4,4% ▽	4,5%	4,3%	4,8%	4,6%	4,5%	5,5%	4,2%	7,4% ▽	4,2%	4,5%	4,5%					
Mee eens	48,0%	50,1%	47,4%	51,7% ▽	45,8% ▽	46,6% ▽	50,5% ▽	48,2%	48,0%	47,6%	59,1% ▲	50,0%	45,7% ▽	47,0%					
Helemaal mee eens	37,2%	35,2%	37,7%	33,7% ▽	39,2% ▽	37,9%	35,9%	38,8%	36,4%	35,7%	25,3% ▼	34,7%	39,7% ▽	38,1%					

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector					
	ZMP	ZZZ	'nieuw'	'klassiek'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Hoeveel punten zou u aan uw werkvermogen op dit moment toekennen? [0: niet in staat te werken - 10: uw werkvermogen in de beste periode van uw leven. Werkvermogen: mate waarin u lichamelijk en geestelijk in staat bent te werken.] [N=4.783]</i>															
0 Geheel niet in staat om te werken	1,0%	0,9%	1,1%	0,9%	1,1%	0,8%	1,0%	1,3%	0,5%	1,8%△	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%
1	0,3%	0,3%	0,5%	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,5%
2	0,3%	0,4%	0,3%	0,2%	0,3%	0,3%	0,1%	0,4%	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,1%	0,1%
3	0,6%	0,4%	0,6%	0,6%	0,6%	0,5%	0,3%	1,0%	0,2%	0,6%	0,5%	0,5%	0,5%	0,8%	0,8%
4	0,8%	1,1%	0,7%	0,7%	0,9%	0,6%	0,7%	1,0%	0,4%	1,0%	1,1%	1,1%	1,1%	0,3%▽	0,3%▽
5	1,8%	2,1%	1,7%	3,2%△	2,0%	1,4%	1,1%▽	1,5%	3,0%△	1,1%	2,0%	2,0%	2,0%	1,5%	1,5%
6	4,6%	5,0%	4,5%	5,3%	4,7%	4,5%	3,5%▽	4,3%	6,4%△	3,8%	4,7%	4,7%	4,7%	4,0%	4,0%
7	13,5%	13,1%	13,6%	16,6%△	13,2%	14,0%	10,7%▽	12,0%	18,5%▲	14,8%	13,3%	13,3%	13,3%	12,6%	12,6%
8	32,7%	31,4%	33,1%	35,0%	32,9%	32,3%	30,6%▽	34,0%	34,1%	31,1%	31,7%	31,7%	31,7%	33,6%	33,6%
9	25,8%	27,2%	25,5%	21,1%▽	26,9%△	23,9%▽	29,1%△	25,7%	21,7%▽	23,8%	27,7%△	27,7%△	27,7%△	24,9%	24,9%
10 Werkvermogen in uw beste periode	18,7%	18,0%	18,9%	15,7%▽	17,2%▽	21,4%△	22,8%△	19,6%	12,4%▼	21,6%△	17,5%▽	17,5%▽	17,5%▽	21,1%△	21,1%△
Gemiddelde	8,18	8,14	8,19	7,96▽	8,14▽	8,24△	8,41▲	8,22	7,82▼	8,16	8,16	8,16	8,16	8,28△	8,28△
ASPECTEN VAN UW WERK ALS ZELFSTANDIGE															
<i>Hoe belangrijk vindt u de volgende aspecten van werk (in het algemeen)? Interessant werk [N=4.769]</i>															
Niet belangrijk	2,9%	2,7%	3,0%	2,6%	2,9%	2,9%	2,6%	4,2%△	2,5%	5,3%△	3,3%	3,3%	3,3%	0,8%▽	0,8%▽
Belangrijk	48,5%	53,7%△	47,0%▽	58,2%▲	50,7%△	44,3%▽	46,7%▽	49,3%	50,0%	60,4%▲	47,7%	47,7%	47,7%	34,9%▼	34,9%▼
Heel belangrijk	48,6%	43,7%▽	50,0%△	39,2%▼	46,4%▽	52,7%△	50,7%△	48,6%	45,8%▽	34,3%▼	49,0%	49,0%	49,0%	64,3%▲	64,3%▲
<i>Mogelijkheid om te leren [N=4.731]</i>															
Niet belangrijk	14,4%	15,3%	14,2%	18,9%△	15,4%△	12,6%▽	11,1%▽	14,3%	19,1%△	19,3%△	15,3%	15,3%	15,3%	6,5%▼	6,5%▼
Belangrijk	58,7%	62,4%△	57,6%▽	62,8%△	61,0%△	54,4%▽	59,4%	59,2%	57,2%	61,6%	59,5%	59,5%	59,5%	52,5%▽	52,5%▽
Heel belangrijk	26,9%	22,4%▽	28,2%△	18,3%▼	23,6%▼	33,0%▲	29,5%△	26,6%	23,8%▽	19,1%▼	25,2%▽	25,2%▽	25,2%▽	41,0%▲	41,0%▲

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd		Sector							
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Prettige sfeer op het werk [N=4.721]</i>																
Niet belangrijk	2,7%	0,7% ▽	3,3% ▽	3,3%	2,9%	2,5%	1,7% ▽	2,5%	4,5% ▽	2,2%	3,8%	3,1%	1,5% ▽			
Belangrijk	45,0%	37,0% ▼	47,3% ▲	46,0% ▽	48,9% ▲	37,8% ▼	42,4% ▽	46,0%	47,7% ▽	58,2% ▲	47,7%	46,9% ▽	34,1% ▼			
Heel belangrijk	52,2%	62,3% ▲	49,3% ▼	45,8% ▽	48,2% ▼	59,7% ▲	55,9% ▽	51,6%	47,8% ▽	39,6% ▼	48,5% ▽	50,0% ▽	64,5% ▲			
<i>Goed inkomen [N=4.752]</i>																
Niet belangrijk	7,8%	4,8% ▽	8,7% ▽	8,0%	7,2% ▽	9,0% ▽	5,4% ▽	7,3%	11,6% ▲	4,1% ▽	5,5% ▽	8,7% ▽	9,1%			
Belangrijk	65,3%	67,5%	64,7%	64,5%	64,7%	66,4%	63,3% ▽	65,8%	67,4% ▽	68,1%	65,6%	64,7%	65,1%			
Heel belangrijk	26,9%	27,7%	26,7%	26,6%	28,1% ▽	24,6% ▽	31,3% ▽	26,9%	21,0% ▽	27,8%	29,0%	26,6%	25,8%			
<i>Goede werkzekerheid (kunnen vertrouwen op het behoud van opdrachten) [N=4.721]</i>																
Niet belangrijk	7,6%	4,1% ▽	8,6% ▽	5,8% ▽	7,3%	8,1%	6,4% ▽	6,2% ▽	10,7% ▽	4,4% ▽	3,8% ▽	9,3% ▽	7,8%			
Belangrijk	56,1%	53,0% ▽	57,0% ▽	55,8% ▽	56,4%	55,5%	55,3%	56,8%	56,5%	64,1% ▽	53,6%	55,8%	55,2%			
Heel belangrijk	36,3%	42,9% ▽	34,4% ▽	34,0%	36,2%	36,4%	38,3% ▽	37,0%	32,9% ▽	31,5% ▽	42,7% ▽	34,9% ▽	37,1%			
<i>Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen [N=4.755]</i>																
Niet belangrijk	10,3%	13,7% ▽	9,3% ▽	9,7%	11,0% ▽	8,9% ▽	11,0%	9,8%	9,9%	10,3%	13,8% ▽	9,9%	8,9%			
Belangrijk	56,4%	59,0%	55,7%	60,5% ▽	58,1% ▽	53,2% ▽	55,8%	56,3%	57,3%	64,3% ▽	58,7%	56,6%	51,3% ▽			
Heel belangrijk	33,3%	27,3% ▽	35,0% ▽	29,8% ▽	30,8% ▽	37,8% ▽	33,2%	33,9%	32,8%	25,4% ▽	27,5% ▽	33,5%	39,8% ▽			
<i>Mogelijkheid om thuis te werken [N=4.711]</i>																
Niet belangrijk	37,4%	49,8% ▲	33,9% ▼	29,2% ▽	41,9% ▲	29,0% ▼	40,6% ▽	37,0%	33,5% ▽	21,3% ▼	55,2% ▲	35,6% ▽	36,4%			
Belangrijk	40,5%	36,7% ▽	41,6% ▽	47,6% ▽	40,3%	40,8%	38,5% ▽	41,4%	42,3%	54,1% ▲	33,6% ▽	40,7%	39,0%			
Heel belangrijk	22,1%	13,5% ▼	24,5% ▲	23,2%	17,7% ▼	30,1% ▲	20,9%	21,6%	24,2% ▽	24,6%	11,2% ▼	23,7% ▽	24,7% ▽			
<i>Gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk) [N=4.721]</i>																
Niet belangrijk	5,3%	6,7% ▽	4,9% ▽	4,3%	6,0% ▽	4,0% ▽	6,4% ▽	4,3% ▽	4,9%	2,7% ▽	5,3%	6,1% ▽	4,6%			
Belangrijk	53,3%	55,2%	52,8%	56,2% ▽	55,2% ▽	49,8% ▽	55,0%	53,4%	50,8% ▽	61,4% ▽	55,9%	52,0%	51,0%			
Heel belangrijk	41,4%	38,1% ▽	42,3% ▽	39,5% ▽	38,8% ▽	46,2% ▽	38,6% ▽	42,3%	44,3% ▽	35,9% ▽	38,8%	41,8%	44,4% ▽			

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector					
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Hoe tevreden bent u over deze aspecten in uw huidige werk? Interessant werk [N=4.738]</i>															
Niet tevreden	2,8%	2,4%	2,9%	2,4%	3,1%	2,5%	2,9%	3,1%	2,3%	2,9%	2,3%	3,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Tevreden	59,1%	61,2%	58,5%	66,1%	55,7%	55,4%	57,9%	59,7%	60,2%	67,6%	70,8%	59,5%	47,3%	47,3%	47,3%
Heel tevreden	38,1%	36,4%	38,6%	31,4%	41,2%	42,1%	39,2%	37,2%	37,5%	29,5%	26,8%	37,0%	51,2%	51,2%	51,2%
<i>Mogelijkheid om te leren [N=4.674]</i>															
Niet tevreden	6,0%	5,0%	6,3%	4,8%	6,8%	5,5%	6,7%	6,4%	4,4%	4,1%	5,9%	7,1%	4,3%	4,3%	4,3%
Tevreden	70,0%	72,6%	69,3%	78,5%	66,0%	66,0%	67,5%	70,6%	72,8%	81,6%	79,8%	70,0%	59,2%	59,2%	59,2%
Heel tevreden	24,0%	22,5%	24,5%	16,7%	27,3%	28,5%	25,7%	23,0%	22,7%	14,3%	14,3%	22,9%	36,5%	36,5%	36,5%
<i>Prettige sfeer op het werk [N=4.677]</i>															
Niet tevreden	2,8%	3,0%	2,7%	1,7%	3,1%	2,5%	2,9%	3,0%	2,4%	0,9%	2,8%	3,4%	2,3%	2,3%	2,3%
Tevreden	60,8%	55,7%	62,2%	68,0%	60,1%	55,1%	58,8%	61,4%	62,8%	72,8%	69,0%	60,9%	50,4%	50,4%	50,4%
Heel tevreden	36,4%	41,4%	35,0%	30,3%	36,7%	42,3%	38,3%	35,6%	34,7%	26,3%	28,1%	35,7%	47,4%	47,4%	47,4%
<i>Goed inkomen [N=4.722]</i>															
Niet tevreden	26,8%	23,5%	27,8%	32,7%	26,0%	28,6%	26,1%	30,1%	24,4%	31,0%	21,7%	26,3%	29,6%	29,6%	29,6%
Tevreden	57,8%	58,9%	57,5%	58,1%	57,2%	57,0%	55,5%	56,7%	61,9%	58,7%	65,5%	57,2%	53,6%	53,6%	53,6%
Heel tevreden	15,4%	17,6%	14,8%	9,2%	16,8%	14,4%	18,4%	13,2%	13,7%	10,4%	12,8%	16,5%	16,8%	16,8%	16,8%
<i>Goede werkzekerheid (kunnen vertrouwen op het behoud van opdrachten) [N=4.693]</i>															
Niet tevreden	22,0%	16,7%	23,5%	19,8%	24,9%	24,2%	19,1%	26,1%	21,8%	13,0%	18,9%	22,4%	26,7%	26,7%	26,7%
Tevreden	61,8%	63,4%	61,4%	67,5%	59,2%	60,0%	62,0%	60,6%	62,9%	73,7%	64,8%	62,1%	54,8%	54,8%	54,8%
Heel tevreden	16,1%	19,9%	15,1%	12,7%	15,9%	15,8%	18,8%	13,3%	15,3%	13,3%	16,3%	15,5%	18,5%	18,5%	18,5%
<i>Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen [N=4.713]</i>															
Niet tevreden	4,2%	5,7%	3,8%	4,4%	3,6%	3,9%	4,5%	4,3%	3,7%	4,0%	3,7%	4,5%	3,9%	3,9%	3,9%
Tevreden	64,4%	68,4%	63,3%	69,7%	61,0%	61,0%	63,5%	65,8%	64,2%	73,6%	73,8%	62,6%	58,5%	58,5%	58,5%
Heel tevreden	31,4%	25,9%	32,9%	26,0%	35,5%	35,2%	32,0%	29,9%	32,1%	22,3%	22,5%	32,9%	37,6%	37,6%	37,6%

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Geslacht		Leeftijd			Sector			
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening
	Totaal	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening
<i>Mogelijkheid om thuis te werken [N=4.632]</i>															
Niet tevreden	7,1%	7,6%	6,9%	5,0%	7,6%	8,3%	4,9%	8,5%	6,1%	6,2%	4,1%	11,9%	7,2%	5,0%	
Tevreden	62,2%	69,6%	60,2%	68,0%	57,4%	64,7%	57,7%	59,9%	65,1%	62,5%	69,6%	71,0%	59,5%	59,6%	
Heel tevreden	30,7%	22,7%	32,9%	26,9%	35,0%	27,1%	37,4%	31,6%	28,8%	31,3%	26,3%	17,2%	33,3%	35,4%	
<i>Gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk) [N=4.699]</i>															
Niet tevreden	3,4%	3,4%	3,3%	2,8%	3,5%	3,5%	3,0%	3,1%	3,6%	3,4%	4,0%	4,9%	2,7%	3,6%	
Tevreden	63,1%	65,6%	62,4%	69,1%	59,9%	65,1%	59,3%	63,8%	64,4%	60,8%	74,3%	76,7%	59,3%	57,8%	
Heel tevreden	33,5%	30,9%	34,3%	28,1%	36,5%	31,3%	37,6%	33,1%	32,0%	35,8%	21,7%	18,4%	38,0%	38,7%	
<i>Wat vindt u van de volgende aspecten van uw werk als zelfstandige? Als u niet of nauwelijks met deze aspecten te maken heeft, vul dan 'niet van toepassing' in.</i>															
<i>Onzekerheid over de (toekomstige) vraag naar uw producten/diensten [N=4.751]</i>															
Helemaal niet vervelend	12,1%	11,9%	12,2%	10,8%	12,7%	13,2%	10,1%	13,1%	11,6%	11,4%	6,8%	12,7%	13,9%	10,0%	
Enigszins vervelend	32,8%	31,6%	33,1%	28,5%	34,8%	31,8%	34,6%	37,2%	33,0%	26,8%	30,6%	31,1%	32,3%	35,9%	
Vervelend	23,7%	24,2%	23,6%	24,8%	23,1%	24,6%	22,0%	23,6%	25,6%	21,9%	24,3%	22,0%	24,6%	22,7%	
Heel erg vervelend	13,0%	13,5%	12,9%	13,2%	12,8%	11,9%	15,2%	11,4%	15,6%	12,7%	11,7%	11,6%	12,7%	15,1%	
Niet van toepassing	18,3%	18,8%	18,2%	22,7%	16,5%	18,4%	18,1%	14,6%	14,3%	27,3%	26,5%	22,6%	16,4%	16,2%	
<i>Onzekerheid over de hoogte van uw inkomen [N=4.758]</i>															
Helemaal niet vervelend	11,9%	11,6%	12,0%	10,7%	12,5%	12,9%	10,1%	13,0%	10,3%	12,2%	7,6%	12,3%	13,8%	9,5%	
Enigszins vervelend	35,9%	38,1%	35,3%	29,3%	37,5%	35,9%	35,8%	39,5%	36,7%	30,3%	33,2%	34,1%	35,4%	39,3%	
Vervelend	25,3%	23,6%	25,8%	29,9%	24,2%	25,5%	24,9%	25,8%	26,3%	23,7%	32,1%	23,6%	25,0%	24,4%	
Heel erg vervelend	14,0%	14,4%	13,9%	16,0%	13,1%	13,1%	15,7%	11,9%	17,1%	13,6%	14,6%	13,2%	13,6%	15,2%	
Niet van toepassing	12,9%	12,3%	13,0%	14,1%	12,7%	12,5%	13,5%	9,8%	9,6%	20,3%	12,4%	16,8%	12,3%	11,7%	

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Geslacht		Leeftijd				Sector			
	ZMP	ZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
	Totaal	ZMP	ZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Onzekerheid over uw toekomstige loopbaan [N=4.732]</i>																
Helemaal niet vervelend	20,3%	21,3%	20,0%	19,1%	20,4%	20,8%	19,3%	21,7%	18,6%	20,2%	17,9%	17,6%	21,6%	20,4%		
Enigszins vervelend	28,8%	28,3%	28,9%	22,2%	31,4%	29,1%	28,3%	33,7%	29,8%	21,2%	19,3%	28,7%	29,7%	30,6%		
Vervelend	19,5%	18,3%	19,8%	22,4%	18,9%	19,7%	19,0%	20,0%	22,9%	15,3%	19,4%	21,4%	18,6%	20,1%		
Heel erg vervelend	9,7%	9,4%	9,7%	8,3%	10,2%	8,6%	11,6%	8,8%	11,5%	9,0%	9,3%	9,4%	9,3%	10,7%		
Niet van toepassing	21,8%	22,7%	21,5%	28,1%	19,1%	21,7%	21,8%	15,8%	17,2%	34,3%	34,1%	23,0%	20,8%	18,2%		
<i>Bepaalde collectieve regelingen voor ziekte en pensioen [N=4.729]</i>																
Helemaal niet vervelend	19,2%	19,5%	19,1%	17,5%	19,7%	20,8%	16,2%	20,1%	18,5%	18,8%	19,0%	15,4%	22,0%	15,8%		
Enigszins vervelend	22,3%	25,0%	21,5%	18,5%	22,6%	22,0%	22,8%	25,3%	23,8%	16,7%	20,0%	23,2%	22,2%	22,9%		
Vervelend	19,3%	19,6%	19,2%	18,3%	19,5%	19,3%	19,1%	21,4%	21,2%	14,4%	19,1%	20,5%	17,8%	21,8%		
Heel erg vervelend	14,7%	12,8%	15,3%	13,3%	16,0%	14,0%	16,0%	15,1%	16,9%	12,1%	9,5%	14,9%	14,4%	17,5%		
Niet van toepassing	24,5%	23,1%	24,9%	32,4%	22,2%	23,8%	25,9%	18,2%	19,6%	38,0%	32,5%	26,1%	23,8%	22,0%		
<i>Geen of weinig collega's om mee te overleggen [N=4.734]</i>																
Helemaal niet vervelend	29,2%	29,3%	29,2%	30,4%	28,7%	30,5%	26,8%	31,0%	29,3%	26,7%	30,6%	30,8%	30,0%	25,9%		
Enigszins vervelend	24,9%	24,2%	25,1%	19,8%	27,1%	24,6%	25,5%	26,8%	27,5%	19,9%	22,0%	23,2%	25,5%	26,1%		
Vervelend	12,3%	12,8%	12,2%	12,5%	12,0%	13,2%	10,7%	13,2%	13,3%	10,1%	11,4%	11,9%	12,8%	11,9%		
Heel erg vervelend	4,1%	3,3%	4,3%	3,5%	4,6%	3,5%	5,1%	4,1%	4,7%	3,3%	1,9%	1,7%	4,3%	5,9%		
Niet van toepassing	29,5%	30,4%	29,2%	33,8%	27,6%	28,2%	31,8%	24,8%	25,2%	40,0%	34,0%	32,5%	27,4%	30,2%		
<i>Niet of slecht betalende klanten [N=4.740]</i>																
Helemaal niet vervelend	8,7%	8,8%	8,6%	7,2%	9,2%	9,4%	7,4%	8,7%	8,4%	8,9%	9,4%	8,6%	9,0%	7,7%		
Enigszins vervelend	17,7%	19,8%	17,2%	13,0%	18,7%	17,9%	17,4%	21,5%	16,9%	13,6%	10,7%	15,1%	18,1%	21,6%		
Vervelend	18,8%	18,7%	18,8%	20,4%	18,2%	19,4%	17,7%	20,8%	19,8%	15,0%	17,0%	18,5%	19,2%	18,7%		
Heel erg vervelend	22,7%	25,1%	22,0%	21,0%	22,3%	24,6%	19,0%	23,0%	24,6%	20,1%	19,9%	30,8%	22,5%	18,7%		
Niet van toepassing	32,2%	27,6%	33,5%	38,4%	31,7%	28,7%	38,6%	26,0%	30,3%	42,3%	43,0%	27,0%	31,2%	33,4%		

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd				Sector			
	ZMP	ZZZ	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening
<i>Hoe belastend vindt u de volgende aspecten van uw werk als zelfstandiger? Als u niet of nauwelijks met deze aspecten te maken heeft, vul dan 'niet van toepassing' in.</i>														
<i>Voldoen aan en bijhouden van wetgeving [N=4.721]</i>														
Helemaal niet belastend	9,9% ▼	18,6% ▲	12,0% ▼	21,0% ▲	16,6%	16,9%	17,1%	17,0%	15,8%	2,2% ▼	15,7%	18,8% ▲	18,6%	
Enigszins belastend	27,3% ▽	31,1% ▲	26,5% ▽	32,8% ▲	31,5% ▲	28,1% ▽	34,8% ▲	29,3%	25,4% ▽	22,4% ▽	31,2%	30,6%	32,3%	
Belastend	28,6% ▲	18,9% ▼	24,2% ▲	16,9% ▽	21,2%	20,6%	18,8% ▽	22,1%	22,8% ▲	26,2% ▲	22,8%	20,6%	18,6% ▽	
Heel erg belastend	24,8% ▲	13,4% ▼	22,6% ▲	10,1% ▼	16,4%	15,0%	14,2% ▽	17,7% ▲	16,4%	43,2% ▲	10,5% ▽	13,6% ▽	13,4% ▽	
Niet van toepassing	9,3% ▼	18,0% ▲	14,7% ▽	19,1% ▲	14,2% ▽	19,4% ▲	15,0%	14,0% ▽	19,6% ▲	6,0% ▼	19,8% ▲	16,4%	17,1%	
<i>Het aantal regels en instanties waar u als zelfstandige mee te maken hebt [N=4.771]</i>														
Helemaal niet belastend	8,0% ▼	16,2% ▲	9,5% ▼	18,7% ▲	14,2%	14,8%	15,8% ▲	15,1%	11,9% ▽	1,8% ▼	14,3%	15,9% ▲	16,6% ▲	
Enigszins belastend	23,3% ▽	32,4% ▲	27,4% ▽	34,3% ▲	30,6%	30,2%	33,3% ▲	29,2%	27,9% ▽	19,7% ▼	30,6%	30,9%	33,6% ▲	
Belastend	28,5% ▲	19,7% ▼	23,8% ▲	18,1% ▽	22,3%	20,2%	21,6%	22,3%	20,8%	28,3% ▲	23,3%	21,0%	19,1% ▽	
Heel erg belastend	33,5% ▲	16,8% ▼	27,3% ▲	13,0% ▼	21,2%	19,2%	16,6% ▽	23,0% ▲	23,1% ▲	45,7% ▲	15,5% ▽	18,3% ▽	18,2% ▽	
Niet van toepassing	6,7% ▼	14,8% ▲	12,1% ▽	15,9% ▲	11,7% ▽	15,5% ▲	12,7%	10,4% ▽	16,2% ▲	4,6% ▼	16,3% ▲	13,9%	12,6%	
<i>Bent u lid van een brancheorganisatie of een belangenvereniging? [N=4.782]</i>														
% Ja	61,4% ▲	36,9% ▼	41,2% ▲	35,4% ▽	40,1% ▽	46,3% ▲	35,3% ▼	47,0% ▲	46,8% ▲	61,9% ▲	37,7% ▽	34,8% ▼	53,4% ▲	
OPLEIDING EN ONTWIKKELING														
<i>Heeft u in de afgelopen 12 maanden voor uw werk één of meer van de volgende activiteiten bijgewoond? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=4.774]</i>														
Training of instructie op de werkvloer	19,2%	23,2% ▲	18,0% ▽	20,0% ▲	19,5%	18,5%	20,8% ▲	21,1% ▲	15,1% ▽	16,3%	15,6% ▽	18,2%	24,6% ▲	
1-5 dagen cursus of opleiding	26,3%	30,1% ▲	25,2% ▽	28,5% ▲	24,4% ▽	29,8% ▲	28,7% ▲	28,0%	21,4% ▽	23,5%	16,9% ▼	22,6% ▽	41,7% ▲	
Meer dan 5 dagen cursus of opleiding	7,4%	6,8%	7,6%	9,6% ▲	5,4% ▼	11,1% ▲	7,9%	9,0% ▲	5,3% ▽	1,4% ▼	1,7% ▼	5,9% ▽	17,1% ▲	
Bezoek aan een vakbeurs, congres of seminar	48,0%	54,6% ▲	46,2% ▽	51,2% ▲	47,5%	49,0%	44,4% ▽	52,0% ▲	48,7%	58,1% ▲	31,7% ▼	48,7%	53,2% ▲	
Bijeenkomst van leverancier of branche-organisatie	29,2%	39,9% ▲	26,2% ▼	36,9% ▲	31,4% ▲	25,2% ▽	27,5% ▽	32,5% ▲	28,2%	50,0% ▲	26,5%	27,8% ▽	25,7% ▽	
Nee, geen van deze activiteiten	32,4%	26,7% ▽	34,0% ▲	33,5%	33,7% ▲	30,1% ▽	33,7%	27,5% ▽	35,8% ▲	22,1% ▼	49,4% ▲	34,3% ▲	21,4% ▼	

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd				Sector					
	ZMP	ZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
Totaal																
Heeft u op dit moment behoefte aan een opleiding of cursus? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=4.740]																
Nee	68,1%	74,7%△	66,2%▽	78,1%▲	61,8%▼	70,8%△	65,1%▽	62,1%▼	65,9%▽	78,1%▲	80,3%▲	77,4%▲	69,9%△	55,0%▼		
Ja, om mijn huidige werk beter te kunnen doen	13,6%	11,4%▽	14,2%△	9,2%▽	16,1%△	11,6%▽	17,4%△	16,1%△	13,0%	11,0%▽	7,0%▼	6,5%▼	12,3%▽	23,9%▲		
Ja, om toekomstige veranderingen in mijn huidige werk aan te kunnen	13,7%	11,7%▽	14,2%△	9,5%▽	16,0%△	13,7%	13,5%	14,5%	15,8%△	10,3%▽	11,8%	9,3%▽	13,7%	17,2%△		
Ja, om mijn kansen op werk in de toekomst te vergroten	14,4%	8,3%▼	16,1%▲	7,3%▼	19,4%▲	13,2%▽	16,7%△	18,8%▲	16,1%△	6,9%▼	5,2%▼	12,0%▽	13,8%	21,1%▲		
Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? [N=4.622]																
Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	5,1%	5,0%	5,2%	7,0%△	4,5%▽	5,4%	4,6%	5,4%	4,3%	5,8%	11,0%▲	3,6%▽	5,2%	3,8%▽		
Het sluit goed aan	71,1%	71,7%	71,0%	71,6%	70,8%	68,9%▽	75,3%△	72,6%	71,1%	69,2%	76,0%△	69,2%	69,6%▽	73,7%△		
Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	23,7%	23,3%	23,8%	21,4%▽	24,7%△	25,6%△	20,1%▽	22,1%▽	24,6%	25,0%	13,0%▼	27,2%△	25,2%△	22,5%		
Leeroriëntatie (schaal: 1=helemaal mee oneens - 5=helemaal eens; 4 items; Cronbach's alfa=0,87) [N=4.727]																
Gemiddelde	3,95	3,95	3,95	3,84▼	4,00▲	3,93▽	4,00△	4,01△	3,96	3,87▽	3,84▽	3,84▽	3,93	4,11▲		
In mijn werk probeer ik telkens weer nieuwe dingen te leren [N=4.738]																
1 Helemaal mee oneens	2,5%	2,5%	2,5%	3,5%△	2,2%▽	2,8%	2,0%	2,2%	2,6%	2,9%	2,6%	4,3%△	2,5%	1,3%▽		
2 Oneens	2,2%	1,8%	2,4%	3,6%△	1,9%▽	2,3%	2,1%	2,1%	2,0%	2,7%	3,7%△	1,6%	2,5%	1,6%		
3 Niet eens, niet oneens	14,5%	16,0%	14,1%	15,7%	13,5%	14,4%	14,6%	12,0%▽	15,6%	16,6%△	19,1%△	15,8%	15,0%	10,6%▽		
4 Eens	54,9%	56,4%	54,4%	58,0%△	53,1%▽	56,6%△	51,7%▽	54,9%	53,8%	55,9%	61,0%△	55,3%	55,9%	49,9%▽		
5 Helemaal eens	25,9%	23,3%▽	26,6%△	19,2%▼	29,4%▲	23,9%▽	29,6%△	28,9%△	26,0%	21,9%▽	13,5%▼	23,0%▽	24,2%▽	36,5%▲		
Gemiddelde	3,99	3,96	4,00	3,86▼	4,06▲	3,97▽	4,05△	4,06△	3,99	3,91▽	3,79▼	3,91▽	3,97▽	4,19▲		

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector					
	ZMP	ZPP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Ik denk er over na hoe ik in de toekomst mijn werk zo goed mogelijk kan blijven doen [N=4.727]</i>															
1 Helemaal mee oneens	2,2%	2,6%	3,6%△	2,2%▽	2,8%	1,9%	2,3%	2,6%	2,7%	2,6%	4,3%△	2,4%	1,4%▽		
2 Oneens	1,9%	2,1%	1,9%	2,2%	2,0%	2,2%	1,4%▽	1,5%	3,6%△	1,6%	1,9%	2,4%	1,8%		
3 Niet eens, niet oneens	9,4%	10,4%	9,2%	10,9%	10,3%	10,0%	9,3%	8,7%▽	13,0%△	10,5%	11,1%	10,6%	8,6%▽		
4 Eens	59,4%	61,6%	66,0%▲	56,1%▼	60,5%△	57,2%▽	58,4%	60,9%	59,1%	67,9%△	59,2%	60,3%	54,0%▽		
5 Helemaal eens	25,8%	24,8%	19,3%▼	28,6%▲	24,3%▽	28,8%△	28,6%△	26,4%	21,6%▽	17,4%▼	23,6%	24,3%▽	34,1%▲		
Gemiddelde	4,04	4,04	3,95▽	4,07△	4,01▽	4,09△	4,09△	4,07	3,93▽	3,96▽	3,96▽	4,02▽	4,18▲		
<i>In mijn werk zoek ik de mensen op waar ik iets van kan leren [N=4.706]</i>															
1 Helemaal mee oneens	3,1%	2,6%	4,3%△	2,9%▽	3,5%△	2,3%▽	2,8%	2,9%	3,8%	2,5%	5,4%△	3,3%	1,4%▽		
2 Oneens	5,2%	6,4%△	5,4%	4,7%	5,6%	4,6%	4,3%▽	5,0%	6,7%△	3,1%▽	6,4%	5,8%	4,2%		
3 Niet eens, niet oneens	23,2%	25,8%△	22,2%	22,5%	23,0%	23,6%	21,1%▽	24,8%	24,2%	23,5%	28,8%△	22,2%	21,5%		
4 Eens	50,5%	48,5%	56,1%▲	49,3%▼	52,0%△	47,8%▽	52,4%△	48,1%▽	50,5%	58,8%△	45,7%▽	52,0%△	47,2%▽		
5 Helemaal eens	17,9%	16,6%	12,1%▼	20,6%▲	15,9%▽	21,8%△	19,3%△	19,2%	14,7%▽	12,1%▽	13,8%▽	16,6%▽	25,7%▲		
Gemiddelde	3,75	3,70▽	3,76△	3,80△	3,71▽	3,82△	3,81△	3,76	3,66▽	3,75	3,56▼	3,73	3,92▲		
<i>Ik zorg ervoor dat ik qua kennis en vaardigheden goed mee kan komen met veranderingen in mijn werk [N=4.720]</i>															
1 Helemaal mee oneens	2,3%	2,1%	3,4%△	1,9%▽	2,7%△	1,5%▽	2,1%	2,3%	2,4%	1,8%	4,4%△	2,2%	1,1%▽		
2 Oneens	1,5%	0,9%	1,9%	1,5%	1,6%	1,2%	1,2%	1,6%	1,8%	1,5%	1,4%	1,8%	0,8%▽		
3 Niet eens, niet oneens	11,7%	8,7%▽	12,6%△	11,7%▽	11,1%	12,9%	10,4%▽	12,3%	12,9%	17,2%△	12,4%	11,0%	10,5%		
4 Eens	60,4%	64,6%△	59,3%▽	62,7%▲	61,7%△	58,2%▽	61,2%	59,8%	60,1%	66,2%△	59,3%	61,7%	56,2%▽		
5 Helemaal eens	24,1%	23,7%	24,2%	17,1%▼	23,0%▽	26,2%△	25,1%	24,0%	22,9%	13,3%▼	22,5%	23,3%	31,3%▲		
Gemiddelde	4,03	4,07	4,02	3,88▼	4,01▽	4,06△	4,06△	4,02	3,99▽	3,88▼	3,94▽	4,02	4,16▲		
WERK EN THUIS															
<i>Mist u of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [N=4.733]</i>															
Nee, nooit	38,3%	31,4%▽	40,2%△	40,6%	37,6%	39,4%	35,1%▽	35,2%▽	45,5%▲	37,5%	45,4%△	37,5%	35,5%▽		
Ja, een enkele keer	49,7%	51,4%	49,2%	49,0%	49,9%	49,3%	51,9%△	51,5%	45,0%▽	51,1%	44,4%▽	49,4%	53,3%△		
Ja, vaak	10,1%	13,1%△	9,3%▽	10,3%	8,9%	10,9%△	8,6%▽	11,1%△	7,5%▽	11,1%	8,4%	10,8%	9,4%		
Ja, zeer vaak	1,9%	4,1%△	1,3%▽	1,6%	1,2%	1,5%▽	2,7%△	1,9%	2,0%	0,3%▽	1,8%	2,3%△	1,8%		

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)				Geslacht		Leeftijd				Sector			
	ZMP	ZZZ	ZZZ	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening	
<i>Mist u of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden?</i> [N=4.693]																
Nee, nooit	56,4%	50,4%	58,0%	55,7%	58,9%	56,3%	56,5%	53,8%	52,7%	63,3%	54,2%	64,2%	54,1%	57,0%		
Ja, een enkele keer	39,4%	44,6%	38,0%	40,7%	37,0%	39,4%	39,6%	41,7%	43,1%	32,8%	44,5%	32,2%	40,8%	39,2%		
Ja, vaak	3,3%	3,7%	3,3%	3,0%	3,3%	3,7%	2,7%	3,6%	3,4%	2,9%	1,1%	2,3%	4,0%	3,4%		
Ja, zeer vaak	0,9%	1,3%	0,7%	0,6%	0,8%	0,7%	1,2%	0,8%	0,8%	0,9%	0,2%	1,2%	1,1%	0,3%		
<i>Krijgt u steun en waardering van uw partner, familie of vrienden voor uw werk als zelfstandige?</i> [N=4.686]																
Nooit	2,7%	1,5%	3,0%	2,9%	3,1%	3,0%	2,1%	2,3%	3,1%	2,9%	3,0%	3,1%	2,5%	2,7%		
Soms	16,3%	14,4%	16,9%	15,7%	17,3%	16,3%	16,3%	14,5%	17,8%	17,3%	18,3%	13,7%	15,9%	18,1%		
Vaak	33,8%	36,3%	33,1%	33,9%	32,8%	34,7%	32,2%	36,4%	34,2%	29,9%	36,3%	29,0%	34,6%	34,2%		
Altijd	47,2%	47,9%	47,0%	47,6%	46,8%	46,0%	49,4%	46,9%	44,9%	50,0%	42,3%	54,3%	46,9%	45,1%		
TOEKOMSTPERSPECTIEF																
<i>Loopt u het risico dat uw bedrijf of onderneming failliet gaat?</i> [N=4.766]																
Ja, een groot risico	4,7%	5,9%	4,4%	4,3%	4,4%	5,3%	3,7%	4,2%	6,1%	4,0%	2,6%	5,6%	5,2%	4,0%		
Ja, een klein risico	24,8%	33,0%	22,5%	26,6%	21,0%	26,4%	21,9%	27,7%	26,3%	19,4%	26,7%	26,4%	25,5%	21,5%		
Nee, niet of nauwelijks risico	58,0%	48,8%	60,6%	56,0%	62,3%	57,0%	59,9%	56,0%	55,9%	62,7%	59,1%	51,4%	57,6%	62,6%		
Weet ik niet	12,5%	12,3%	12,5%	13,1%	12,3%	11,4%	14,5%	12,0%	11,8%	13,8%	11,6%	16,6%	11,7%	11,9%		
<i>Maaft u zich zorgen over de toekomst van uw bedrijf of onderneming?</i> [N=4.754]																
Ja, vaak	11,0%	14,3%	10,1%	12,1%	9,4%	11,0%	11,1%	9,4%	13,2%	11,0%	9,8%	11,1%	11,6%	10,2%		
Ja, soms	43,5%	50,1%	41,7%	43,7%	41,0%	42,5%	45,5%	45,6%	46,5%	37,8%	43,4%	44,9%	42,6%	44,7%		
Nee	45,4%	35,6%	48,2%	44,2%	49,6%	46,5%	43,4%	45,0%	40,3%	51,3%	46,8%	44,0%	45,7%	45,1%		
<i>Heeft u er in het afgelopen jaar over gedacht om een (nieuwe) baan als werknemer te zoeken?</i> [N=4.765]																
% Ja	22,7%	15,5%	24,7%	16,3%	27,8%	21,2%	25,4%	27,1%	26,5%	12,8%	8,5%	18,8%	23,7%	28,7%		

5.1.1 Resultaten ZEA (vervolg)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd			Sector					
	ZMP	ZZP	'klassiek'	'nieuw'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening
Totaal															
Heeft u in het afgelopen jaar daadwerkelijk iets ondernomen om een (nieuwe) baan als werknemer te krijgen? [N=1.077]															
% Ja	43,9%	21,2%▼	47,9%▲	42,0%	49,2%	42,7%	45,8%	42,8%	45,7%	43,4%	35,1%	34,1%▼	45,7%	46,0%	
Zou u, als het aan u lag, over 5 jaar uw huidige werk als zelfstandige nog doen? [N=4.751]															
% Ja	84,4%	84,0%	84,6%	83,5%	85,1%	83,3%	83,3%	91,1%▲	88,9%△	71,1%▼	88,7%△	84,0%	83,4%▽	85,3%	
Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [N=5.026] [Range: 16-99]															
Gemiddelde	66,1	64,1▼	66,8▲	67,2	66,6	66,1	66,2	63,9▼	66,2	69,0▲	67,5△	64,1▼	65,9	67,6▲	
Tot welke leeftijd denkt u - lichamelijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [N=2.775] [Range: 16-99]															
Gemiddelde	66,8	65,5▽	67,2△	67,2	67,2	66,7	67,1	64,5▼	67,0	70,3▲	65,9	62,8▼	67,5△	68,2▲	
Onder welke omstandigheden zou u tot een hogere leeftijd willen doorwerken dan u nu wilt? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=2.860]															
Lichter werk (fysiek en/of psychisch)	16,1%	17,4%	15,7%	18,3%△	14,6%▽	17,6%△	13,1%▽	.	19,9%▲	12,1%▼	28,6%▲	22,6%▲	12,4%▼	14,7%	
Minder uren of minder dagen per week werken	44,1%	50,2%△	42,5%▽	37,1%▽	44,7%△	45,7%△	41,2%▽	.	48,8%△	39,4%▽	39,8%	42,0%	43,6%	48,4%△	
Omscholing/bijtscholing	3,4%	1,5%▽	3,9%△	2,5%▽	4,5%△	3,2%	3,8%	.	5,0%△	1,7%▽	2,0%	3,4%	3,6%	3,6%	
Meer uitdaging of voldoening in het werk	6,0%	3,4%▽	6,7%△	3,4%▽	8,1%△	5,7%	6,5%	.	7,5%△	4,4%▽	3,0%▽	2,9%▽	7,4%△	5,9%	
Als stoppen financieel niet mogelijk of wenselijk is	28,9%	30,3%	28,5%	22,0%▼	31,3%▲	27,5%▽	31,5%△	.	34,1%▲	23,6%▼	16,6%▼	26,6%	30,0%	33,2%△	
Meer inkomen uit werkzaamheden	13,0%	10,7%	13,6%	11,6%	14,5%	11,9%▽	14,9%△	.	16,6%▲	9,3%▼	8,6%▽	12,2%	13,9%	13,5%	
Klanten/opdrachtgevers of collega's die ondersteunen dat ik langer doorwerk	11,5%	5,9%▼	13,0%▲	4,9%▼	16,4%▲	11,8%	10,8%	.	12,4%	10,5%	3,3%▼	6,6%▽	13,1%△	14,5%△	
Familie/vrienden die ondersteunen dat ik langer doorwerk	7,8%	6,0%	8,3%	8,2%	8,4%	8,3%	7,0%	.	8,7%	7,0%	9,8%	4,9%▽	8,0%	8,4%	
Minder zorgtaken voor familie of andere naasten	4,5%	2,9%▽	4,9%△	3,4%▽	5,6%△	2,3%▼	8,6%▲	.	5,9%△	3,1%▽	4,0%	3,6%	4,2%	5,9%△	
Betere gezondheid	8,6%	7,4%	8,9%	8,6%	9,0%	8,8%	8,2%	.	9,0%	8,1%	9,5%	8,9%	8,3%	8,7%	
Andere omstandigheden	3,5%	4,3%	3,2%	2,4%	3,6%	3,4%	3,6%	.	3,7%	3,3%	3,1%	2,7%	3,1%	5,0%△	
Weet niet	20,5%	19,4%	20,8%	25,4%△	18,9%▽	19,8%	21,9%	.	18,2%▽	22,9%△	25,7%△	25,3%△	19,6%	17,4%▽	
Niet van toepassing: ik wil hoe dan ook niet langer doorwerken	14,5%	14,6%	14,4%	17,2%△	13,3%▽	14,6%	14,2%	.	11,3%▽	17,6%△	14,8%	13,9%	15,3%	12,7%	

5.1.1 Resultaten ZEA (slot)

	Type zelfstandig ondernemer		Type zelfstandige zonder personeel (ZZP)		Geslacht		Leeftijd		Sector						
	ZMP	ZZP	'nieuwe'	'klassiek'	man	vrouw	15-44	45-54	55+	landbouw	nijverheid	dienstverlening	commerciële dienstverlening	commerciële dienstverlening	niet-commerciële dienstverlening
<i>In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk als zelfstandige? [N=4.743]</i>															
1 Zeer ontevreden	4,7%	3,4%	3,3%	3,6%	3,6%	3,9%	2,7% ▽	4,6% ▽	4,1%	3,6%	4,0%	4,0%	4,0%	2,7%	
2 Ontevreden	2,9%	3,2%	3,2%	3,3%	2,6% ▽	4,1% ▽	2,9%	4,0% ▽	2,5%	2,4%	3,2%	3,0%	3,0%	3,7%	
3 Niet ontevreden/niet tevreden	12,5%	11,5%	11,7%	11,1%	12,0%	11,2%	10,0% ▽	14,7% ▽	11,1%	9,6%	10,1%	12,1%	12,8%		
4 Tevreden	59,0%	56,5%	54,9% ▽	60,8% ▽	57,7%	55,8%	60,5% ▽	55,0%	54,6% ▽	67,3% ▲	64,2% ▽	54,9% ▽	52,9% ▽		
5 Zeer tevreden	20,9% ▽	25,4% ▽	26,9% ▽	21,2% ▽	24,1%	25,0%	23,9%	21,7% ▽	27,7% ▽	17,0% ▽	18,4% ▽	26,0% ▽	27,8% ▽		
Gemiddelde	3,89 ▽	3,97 ▽	3,99	3,93	3,96	3,94	4,00 ▽	3,85 ▽	3,99 ▽	3,92	3,90	3,96	3,99		

Noot. Percentages zijn kolompercentages, en zijn getoetst met de Pearson χ^2 test (horizontale vergelijkingen). Gemiddelden zijn getoetst met de t-test (horizontale vergelijkingen). Het contrast is telkens subgroep vs alle andere cases (gewogen deviatiecontrast). ▲ : p<0,05 (en ▼): Significant hoog (laag) percentage en/of gemiddelde (2-zijdig getoetst), én Cohen's d effectgrootte is ten minste 0,20. Open driehoekjes Δ: significant, maar Cohen's d effectgrootte is kleiner dan 0,20. Cohen (1988), Statistical power analysis for the behavioral sciences, 2nd ed. NY: Taylor & Francis. "": N<10. In deze tabel worden verschillende typen zelfstandig ondernemers onderscheiden. Het betreft personen die winstaangijde deden bij de belastingdienst, enerzijds met (ZMP) en anderzijds zonder personeel (ZZP).

Bijlage A: begeleidende folder ZEA

Zelfstandigen

Enquête

Arbeid

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Waarom deze enquête?

Zelfstandigen vormen een belangrijk en groeiend deel van de beroepsbevolking. Anders dan bij werknemers is er nog weinig kennis beschikbaar over de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen in Nederland. Met behulp van de Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA) wordt de arbeidssituatie van deze groep in beeld gebracht!

Waar gaat de vragenlijst over?

De ZEA gaat over de arbeidssituatie van zelfstandigen en de risico's en knelpunten die zij ervaren in hun werk. Deze informatie proberen we via diverse vragen boven water te krijgen.

Voorbeelden van vragen die we u willen stellen zijn:

- Waarom bent u als zelfstandige gaan werken?
- Hoeveel klanten of opdrachtgevers heeft u?
- Welk deel van uw inkomen wordt bepaald door uw grootste klant of opdrachtgever?
- Werkt u alleen of samen met anderen?
- Kunt u zelf uw werktempo bepalen?
- Heeft u behoefte aan scholing?

7% van de zelfstandigen behaalde, in 2012, minimaal 90% van hun omzet bij hun belangrijkste klant

Voor wie is de vragenlijst bedoeld?

De vragenlijst is bedoeld voor zelfstandigen. Bent u zowel zelfstandige als werknemer? Dan vult u de vragenlijst in met betrekking tot uw werkzaamheden als zelfstandige. Als u op dit moment niet werkzaam bent als zelfstandige, dan kunt u dit aangeven in de vragenlijst.

Wat gebeurt er met de resultaten?

Deze enquête wordt uitgevoerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de Nederlandse organisatie voor Toegepast- Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO) in samenwerking met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Er vullen dit jaar naar verwachting zo'n 5 000 zelfstandigen de ZEA-vragenlijst in.

De resultaten van de enquête zullen vanaf medio 2015 bekend worden gemaakt door middel van rapporten, persberichten en webpublicaties. Deze resultaten zullen gebruikt worden door de overheid, brancheorganisaties en belangenverenigingen van zelfstandigen om waar nodig uw belangen te behartigen.

Hoe meer mensen meedoen aan dit onderzoek des te beter is het beeld dat wij krijgen van de groep zelfstandigen. Uw medewerking is dus belangrijk!

Het CBS gebruikt uw informatie uitsluitend voor statistische doeleinden. De gegevens worden nooit aan derden verstrekt. Uw anonimiteit is strikt gewaarborgd.

Uitgave 2014

Uitgebreide informatie over de meest recente uitkomsten van het CBS vindt u op www.CBS.nl

 **Centraal Bureau
voor de Statistiek**

Doc413

Bijlage B: screenshots webvragenlijst ZEA

Inloggen - Internet Explorer

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Periode 201452

Inloggen om toegang te krijgen tot de vragenlijst

Voer hier uw gebruikersnummer en toegangscode in die in de brief vermeld staan.

Gebruikersnummer: - -

Toegangscode:

[Akkoord +](#)

Centraal Bureau voor de Statistiek [Help](#)

Onderzoek ZEA 2015 - Internet Explorer

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Periode 201452

Bedankt dat u mee wilt werken aan de Zelfstandigen Enquête Arbeid.

Voor dit onderzoek is het belangrijk dat u zelf de vragen invult. Wij hebben van u de volgende gegevens:
U bent een man en geboren op 04-03-1946.

Kloppen de gegevens die we van u hebben?
Meerdere antwoorden mogelijk:

Ja, gegevens kloppen
 Nee, geslacht klopt niet
 Nee, geboortedatum klopt niet

Retour

ROTTERDAM ZEAstraat9 9 3021WR
Gebruikersnummer:
0015 - 317 - 640

[Eerste](#) [Vorige](#) [Volgende](#) [Laatste](#)

Centraal Bureau voor de Statistiek [Help](#) [Onderbreken](#) Main.Persoon.CntrIGBA

Onderzoek ZEA 2015 - Internet Explorer

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Periode 201452

Deze vragenlijst is bedoeld voor zelfstandig ondernemers die winstaangifte doen. U heeft aangegeven dat u niet werkzaam bent als zelfstandig ondernemer die winstaangifte doet. In dat geval hebben wij geen verdere vragen voor u.

We verzoeken u nog vriendelijk de vragenlijst naar het CBS te zenden. Door op de knop 'volgende' onderaan in dit scherm te klikken, komt u in het scherm waar u de vragenlijst kunt verzenden.

Wij danken u hartelijk voor uw medewerking.

Retour

ROTTERDAM ZEAstraat9 9 3021WR

Gebruikersnummer:
0015 - 317 - 640

Centraal Bureau voor de Statistiek

Help Onderbreken

Man.BetWerk.BetWerkZelfFout

Eerste Vorige Volgende Laatste

Onderzoek ZEA 2015 - Internet Explorer

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Periode 201452

Hoeveel uur werkt u gemiddeld als zelfstandige? Tel hierbij ook de uren die u aan marketing en/of acquisitie besteedt. U kunt zelf kiezen of u de uren per week, per maand of per jaar wilt opgeven. Als u het antwoord niet precies weet, wilt u dan schatten. S.v.p. afronden op hele uren.

uur Geen antwoord

per week
 per maand
 per jaar

Retour

ROTTERDAM ZEAstraat9 9 3021WR

Gebruikersnummer:
0015 - 317 - 640

Centraal Bureau voor de Statistiek

Help Onderbreken

Man.SKZelfstU.HoevGemUur

Eerste Vorige Volgende Laatste

Onderzoek ZEA 2015 - Internet Explorer

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Periode 201452

Retour

ROTTERDAM ZEAstraat9 9 3021WR
Gebruikersnummer: 0015 - 317 - 640

Centraal Bureau voor de Statistiek

De volgende 4 vragen gaan over uw normale werktijden. Overuren niet meerekenen.

	Ja, regelmatig	Ja, soms	Nee	Geen antwoord
Werkt u wel eens 's avonds, dat wil zeggen tussen 7 uur 's avonds en 12 uur 's nachts?	☐	☐	☐	☐
Werkt u wel eens 's nachts, dat wil zeggen tussen 12 uur 's nachts en 6 uur 's morgens?	☐	☐	☐	☐
Werkt u wel eens op zaterdag?	☐	☐	☐	☐
Werkt u wel eens op zondag?	☐	☐	☐	☐

Eerste Vorige Volgende Laatste

Help Onderbreken Man StZelfstW Avond

Onderzoek ZEA 2015 - Internet Explorer

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Periode 201452

Retour

ROTTERDAM ZEAstraat9 9 3021WR
Gebruikersnummer: 0015 - 317 - 640

Centraal Bureau voor de Statistiek

Wat zijn de belangrijkste werkzaamheden die u verricht?

Probeer in de omschrijving zo specifiek mogelijk te zijn.

Dus niet:
 Adviseren
 Administratie
 Verzorgen

Maar liever:
 Particulieren adviseren over hypotheek, scholieren adviseren bij vervolgstudie, bedrijven juridisch advies geven
 Boekhouden, leeringenadministratie bijhouden, factureren, gegevens invoeren
 Verzorgen van kinderen, verzorgen van ouderen in thuiszorg, verzorgen van gehandicapten

Eerste Vorige Volgende Laatste

Help Onderbreken Main.Berep.VoomWzh

Onderzoek ZEA 2015 - Internet Explorer

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Periode 201452

Retour

ROTTERDAM ZEAstraat9 9 3021WR
Gebruikersnummer: 0015 - 317 - 640

Centraal Bureau voor de Statistiek

	Nooit	Soms	Vaak	Altijd
Vereist uw werk intensief nadenken?	☒	☐	☐	☐
Vergt uw werk dat u er uw gedachten bij houdt?	☐	☐	☐	☐
Vergt uw werk veel aandacht van u?	☐	☐	☐	☐
Is uw werk gevarieerd?	☐	☐	☐	☐
Vereist uw werk dat u nieuwe dingen leert?	☐	☐	☐	☐
Vereist uw werk creativiteit?	☐	☐	☐	☐

[Eerste](#) [Vorige](#) [Volgende](#) [Laatste](#)

[Help](#) [Onderbreken](#)

Main.WerkOmsl.Aandacht_a

Onderzoek ZEA 2015 - Internet Explorer

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Periode 201452

Retour

ROTTERDAM ZEAstraat9 9 3021WR
Gebruikersnummer: 0015 - 317 - 640

Centraal Bureau voor de Statistiek

Als u aan uw werkvermogen in de beste periode van uw leven 10 punten geeft, hoeveel punten zou u dan aan uw werkvermogen op dit moment toekennen? '0' Betekent dat u momenteel geheel niet in staat bent om te werken.
Met 'werkvermogen' bedoelen we de mate waarin u zowel lichamelijk als geestelijk (psychisch) in staat bent om te werken.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Geheel niet in staat om te werken Werkvermogen in uw beste periode

[Eerste](#) [Vorige](#) [Volgende](#) [Laatste](#)

[Help](#) [Onderbreken](#)

Main.Funchz.WerkVerm

Onderzoek ZEA 2015 - Internet Explorer

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Periode 201452

Retour

ROTTERDAM ZEAstraat9 9 3021WR

Gebruikersnummer:
0015 - 317 - 640

Centraal Bureau voor de Statistiek

Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken?
Tot mijn ste jaar
 Weet niet

Tot welke leeftijd denkt u -lichamelijk en geestelijk- in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten?
Tot mijn ste jaar
 Weet niet

Eerste ← Vorige

Volgende → Laatste

Help Onderbreken Main.Loopbaan.ViWVrk_b

Onderzoek ZEA 2015 - Internet Explorer

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Periode 201452

Retour

ROTTERDAM ZEAstraat9 9 3021WR

Gebruikersnummer:
0015 - 317 - 640

Centraal Bureau voor de Statistiek

Dit waren alle vragen.
Hartelijk dank voor de tijd die u voor het onderzoek vrij heeft kunnen maken.

We verzoeken u nog vriendelijk de vragenlijst naar het CBS te zenden. Door op de knop 'Volgende' onderaan in dit scherm te klikken, komt u in het scherm waar u de vragenlijst kunt verzenden.

Eerste ← Vorige

Volgende → Laatste

Help Onderbreken Main.Werving.Afsluit

ZEA15A - Ontvangstbevestiging - Internet Explorer

**Zelfstandigen Enquête
Arbeid**

Periode 201452

ROTTERDAM ZEAsstraat9 9 3021WR

Gebbruikersnummer:
0015 - 317 - 640

 Centraal Bureau voor de Statistiek

Bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Het CBS heeft uw gegevens ontvangen.
Datum, tijd ontvangst: 31-3-2015, 12:20.

Maak een te printen versie voor uw eigen administratie

[Printversie](#)

[Sluiten](#)

 Help Printversie

Bijlage C: aanschrijfbrieven ZEA

Centraal Bureau
voor de Statistiek

ons kenmerk DVZ-2015-S-H0572/ZEA
onderwerp CBS-onderzoek
datum

CBS Heerlen
Postbus 4481
6401 CZ Heerlen

Werken in een prettige omgeving met goede arbeidsomstandigheden is voor de meeste mensen heel belangrijk. Om de arbeidsomstandigheden van zelfstandigen in Nederland in beeld te brengen, voeren het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de Nederlandse organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO) in samenwerking met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) de Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA) uit. De ZEA gaat over uw werk als zelfstandige en wat u daarvan vindt.

Natuurlijk kunnen niet alle zelfstandigen in Nederland ondervraagd worden. Daarom selecteert het CBS willekeurig een aantal personen die als zelfstandige in het Algemeen Bedrijfsregister staan geregistreerd. Uw naam is daarbij gekozen:

We zouden het zeer op prijs stellen als u bereid bent de vragenlijst op het internet in te vullen. Uw deelname is erg belangrijk: u vertegenwoordigt als het ware veel andere zelfstandigen in Nederland.

U vindt de vragenlijst op het volgende internetadres:

Om uw gegevens tegen misbruik te beschermen, gebruiken we een beveiligde verbinding. Invoeren in Google of een andere zoekmachine werkt niet. Vul daarom het adres in in de adresbalk bovenaan uw scherm. Als u op de website bent, wordt u gevraagd een gebruikersnummer en een toegangscode in te vullen. Nadat u deze heeft ingevuld komt u in de vragenlijst.

Uw gebruikersnummer is:

Uw toegangscode is:

Het CBS en TNO voeren dit onderzoek uit in samenwerking met het Ministerie van SZW. Het CBS krijgt veel bestanden van andere instellingen. In dit onderzoek zullen de antwoorden die u geeft, automatisch worden gecombineerd met onder meer inkomensgegevens, demografische gegevens en gegevens over uw werksituatie die het CBS al heeft. Door het combineren van deze informatie krijgt u minder vragen voorgelegd en kunnen statistieken zo efficiënt mogelijk worden samengesteld. Bij al onze onderzoeken is uw privacy volledig gewaarborgd. Op de achterzijde van deze brief leest u daar meer over.

Z.O.Z.

Meer informatie over het onderzoek vindt u in de bijgesloten folder. Als u vragen of problemen heeft die samenhangen met het gebruik van internet, dan kunt u onze helpdesk e-mailen: contactcenter@cbs.nl onder vermelding van 'ZEA'. Mocht u vragen hebben naar aanleiding van deze brief of over het onderzoek dan kunt u telefonisch contact opnemen met het CBS Contact Center te Heerlen: (045) 570 64 00. Het Contact Center is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag tussen 9.00 en 17.00 uur. Daarnaast kunt u terecht op onze website: www.cbs.nl/ZEA

U doet ons een groot plezier als u een van de komende dagen de vragenlijst invult.

Wij danken u alvast hartelijk voor uw tijd en medewerking.

Vriendelijke groet,

Harry, J.A. Wijnhoven
Hoofddirecteur Dataverzameling (a.i.)

Bij al onze onderzoeken is uw privacy gewaarborgd. Dit is een verplichting van het CBS die in een speciale wet is vastgelegd. Om uw gegevens te beveiligen heeft het CBS tal van maatregelen getroffen. Zo is er een strenge geheimhoudingsplicht voor alle medewerkers, op straffe van rechtsvervolging. Gegevens over mensen worden zo snel mogelijk gescheiden van de namen en de adressen. De gegevens worden verwerkt met goed beveiligde computersystemen waartoe onbevoegden geen toegang hebben. De wet garandeert dat uw gegevens alleen voor statistische doeleinden worden gebruikt. Geen enkele instelling kan toegang opeisen tot de gegevens die het CBS verzamelt. In de statistische informatie die het CBS naar buiten brengt, zijn persoonlijke gegevens nooit te herkennen.

Het CBS verzamelt niet alleen zelf gegevens maar krijgt ook veel bestanden van andere instellingen. Bijvoorbeeld de gegevens van de bevolkingsadministraties, de centra voor werk en inkomen (UWV WERKbedrijven), de sociale diensten, de salarisadministraties van veel bedrijven. Wij combineren automatisch de informatie die u zelf in dit onderzoek geeft met informatie die we van andere instellingen krijgen. Met deze gecombineerde informatie stelt het CBS statistieken samen over de Nederlandse samenleving en werken we zo zuinig mogelijk.

ons kenmerk DVZ-2015-S-H0574/ZEA
onderwerp CBS-onderzoek
datum

CBS Heerlen
Postbus 4481
6401 CZ Heerlen

Ongeveer twee weken geleden hebben wij u in een brief uitgenodigd om deel te nemen aan de Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA).

Veel mensen hebben inmiddels gereageerd. Uw vragenlijst hebben wij echter nog niet ontvangen. Misschien bent u er nog niet aan toegekomen om de vragenlijst in te vullen. In dat geval zouden wij het zeer op prijs stellen als u hiervoor alsnog tijd kunt vrijmaken. Zo helpt u ons om een beter beeld te krijgen van uw arbeidsomstandigheden en hoe u deze ervaart. Het is ook mogelijk dat u de vragenlijst in de afgelopen dagen heeft ingevuld en verstuurd. In dat geval is deze brief ten onrechte verstuurd, waarvoor onze excuses.

U vindt de vragenlijst op het volgende internetadres:

Om uw gegevens tegen misbruik te beschermen, gebruiken we een beveiligde verbinding. Invoeren in Google of een andere zoekmachine werkt niet. Vul daarom het adres in in de adresbalk bovenaan uw scherm. Als u op de website bent, wordt u gevraagd een gebruikersnummer en een toegangscode in te vullen. Nadat u deze heeft ingevuld komt u in de vragenlijst.

Uw gebruikersnummer is:

Uw toegangscode is:

Het CBS en TNO voeren dit onderzoek uit in samenwerking met het Ministerie van SZW. Het CBS krijgt veel bestanden van andere instellingen. In dit onderzoek zullen de antwoorden die u geeft, automatisch worden gecombineerd met onder meer inkomensgegevens, demografische gegevens en gegevens over uw werksituatie die het CBS al heeft. Door het combineren van deze informatie krijgt u minder vragen voorgelegd en kunnen statistieken zo efficiënt mogelijk worden samengesteld. Bij al onze onderzoeken is uw privacy volledig gewaarborgd. Op de achterzijde van deze brief leest u daar meer over.

Als u vragen of problemen heeft die samenhangen met het gebruik van internet, dan kunt u onze helpdesk e-mailen: contactcenter@cbs.nl onder vermelding van 'ZEA'. Mocht u vragen hebben naar aanleiding van deze brief of over het onderzoek dan kunt u telefonisch contact opnemen met het CBS Contact Center te Heerlen: (045) 570 64 00. Het Contact Center is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag tussen 9.00 en 17.00 uur. Daarnaast kunt u terecht op onze website: www.cbs.nl/ZEA

U doet ons een groot plezier als u een van de komende dagen de vragenlijst invult.

Wij danken u alvast hartelijk voor uw tijd en medewerking.

Vriendelijke groet,

Harry, J.A. Wijnhoven
Hoofddirecteur Dataverzameling (a.i.)

Bij al onze onderzoeken is uw privacy gewaarborgd. Dit is een verplichting van het CBS die in een speciale wet is vastgelegd. Om uw gegevens te beveiligen heeft het CBS tal van maatregelen getroffen. Zo is er een strenge geheimhoudingsplicht voor alle medewerkers, op straffe van rechtsvervolging. Gegevens over mensen worden zo snel mogelijk gescheiden van de namen en de adressen. De gegevens worden verwerkt met goed beveiligde computersystemen waartoe onbevoegden geen toegang hebben. De wet garandeert dat uw gegevens alleen voor statistische doeleinden worden gebruikt. Geen enkele instelling kan toegang opeisen tot de gegevens die het CBS verzamelt. In de statistische informatie die het CBS naar buiten brengt, zijn persoonlijke gegevens nooit te herkennen.

Het CBS verzamelt niet alleen zelf gegevens maar krijgt ook veel bestanden van andere instellingen. Bijvoorbeeld de gegevens van de bevolkingsadministraties, de centra voor werk en inkomen (UWV WERKbedrijven), de sociale diensten, de salarisadministraties van veel bedrijven. Wij combineren automatisch de informatie die u zelf in dit onderzoek geeft met informatie die we van andere instellingen krijgen. Met deze gecombineerde informatie stelt het CBS statistieken samen over de Nederlandse samenleving en werken we zo zuinig mogelijk.

Literatuur

Bossche van den, S., Van Putten, D., Houtman, I. en Koppes, L. (2009). Monitoring van Arbeid door TNO 2011–2020. Hoofddorp, TNO.

CBS (2014). Werkzame beroepsbevolking; positie werkkring. StatLine publicatie. Geraadpleegd in april 2015. (<http://statline.cbs.nl>). <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=82646NED&D1=0&D2=0&D3=0&D4=11-12,16-17&D5=4,9,14,19,24,29,34,39,44,49,54,l&HDR=T,G4&STB=G1,G2,G3&VW=T>

Heus, de P., Van der Leeden, R. & Gazendam, B. (1995) Toegepaste data- analyse: Technieken voor niet-experimenteel onderzoek in de sociale wetenschappen. Maarssen: Elsevier/De Tijdstroom.

Heuvel van den, S., Geuskens, G., Van der Meer, L., De Wind, A., Leijten, F. (2014). Study on transitions in employment, ability, and motivation (STREAM): Technical report. TNO, Leiden.

Hooftman W.E., Mars G.M.J., Janssen, B.J.M, De Vroome, E.M.M., Van den Bossche, S.N.J. (2015) Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2014 (NEA 2014): Methodologie en globale resultaten. TNO/CBS Leiden, Heerlen.

Koppes, L.L.J., Vroome, de E.M.M., Mol, M.E.M., Janssen, B.J.M., Zwieten, van M.H.J., Bossche, van den S.N.J. (2012). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2011 (NEA 2011): Methodologie en globale resultaten. Hoofddorp, TNO.

Koppes, L.L.J., Vroome, de E.M.M., Mars, G.M.J., Janssen, B.J.M., Zwieten, van M.H.J., Bossche, van den S.N.J. (2013). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2012: Methodologie en globale resultaten. Hoofddorp, TNO.

Oeij, P., Vroome, de E.M.M., Kraan, K., Bossche, van den S.N.J., & Goudswaard, A. (2013). Werkgevers Enquête Arbeid 2012: Methodologie en beschrijvende resultaten. Hoofddorp: TNO.

Otten, F., Arts, K., Siermann, C., & Ybema, J.F., Arbeidsparticipatie van ouderen. Sociaal-Economische Trends, 2e kwartaal 2010, 31–39.

Särndal, C.E., & Lundström, S. (2005). Estimation in surveys with nonresponse.

Särndal, C.E., Swensson, B., & Wretman, J. (1992). Model assisted survey sampling.

SCP/CBS (2014). Armoedesignalement. Den Haag, SCP/CBS. (http://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2014/Armoedesignalement_2014)

SER (2010). Zzp'ers in beeld: Een integrale visie op zelfstandigen zonder personeel. Den Haag: Sociaal-Economische Raad.

Theeuwes, J. & Koopmans, C. (2010). Het einde van de wet van Okun. Amsterdam: SEO.

Ybema, J.F., Lautenbach, H., Van der Torre, W., Banning, R., De Vroome, E.M.M, Dirven, H.J., Van den Bossche S.N.J. (2013). Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012: Methodologie en beschrijvende resultaten. TNO/CBS, Hoofddorp/Heerlen.

Ybema, J.F., Geuskens, G.A., Heuvel, van den S.G. (2011). Study on transitions in employment, ability, and motivation (STREAM): Methodologie en globale resultaten. Hoofddorp, TNO.

Medewerkers

Auteurs

B.J.M. Janssen (CBS)
W. van der Torre (TNO)
E.M.M. de Vroome (TNO)
M. Mol (CBS)
B. Janssen (CBS)
S.N.J. van den Bossche (TNO)

Met dank aan
Ministerie van SZW: H. Kroft, E. Douma, en P. Venema.
CBS: H. Lautenbach, G. Mars
TNO: A. Goudswaard

